

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S fedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
Istolp. peti-vrsta
malloglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
o Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 50, upravnštva št. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

SDS proti ljubljanskemu škofu.

Odločen nastop ljubljanskega knezoškofa proti veri in katoliški morali nevarnemu časopisu »Domovina«, ki ga zadnje tedne demokrati v masah zastoj razpošiljajo po deželi, je dal poslancu Pivku in Zerjavu povod, da v brambo »Domovine« pozoveta ministra ver. »Jutro« pravi, da poslanca trdita, da je škof Jeglič s tem svojim nastopom »zlorabil svoj visoki položaj v politične namene«, da »ukazuje katoliškim Slovincem kot cerkveni poglavar, kaj naj čitajo in kaj ne smejo čitati«, da »se je s tem škof postavil v službo klerikalne politične stranke«, da »angažira in izigrava v politično svrhu verska čustva ter izkorišča svoje škofovsko dostojanstvo v politične svrhe«. Na koncu vprašujeta poslanca, ali je minister škofov članek čital in ali misli podvzeti potrebne korake, da se škof dr. Jeglič zavrne v meje svojih pravih dolžnosti.

Škof dr. Jeglič je kot cerkveni oblastnik po določilih cerkvenega prava, ki mu nalaga dolžnost cenzure, opozoril svoje vernike na cerkveno prepoved branja veri in cerkvi sprotnih knjig in spisov. Mi smo ugotovili — in »Jutro« in »Domovina« na te ugotovitve molčita — da sta ta dva lista opetovano tajila verske dogme, zasmehovala cerkvene ustanove, da zlasti »Domovina« dosledno skoraj v vsaki številki izpodkopa ugled duhovniškega stanu in cerkvene organizacije, zasmehuje verske bratovščine in društva vernikov, ki so ustanovljena in delujejo v bogoljubne in cerkvene namene. Katoliško časopisje je tako pisavo »Jutra« in »Domovine« opetovano ugotavljalo pri vsakem posameznem slučaju in demokrati listi niso tega nikdar demantirali. »Jutro« in »Domovina« prinašata sestavke in spise, ki so v opreki s katoliškimi moralnimi načeli in se ne morejo označevati drugače kakor s šundom. Tega ne trdimo samo mi, ampak vsa slovenska poštena javnost, ki se je v tem slučaju v izrednem soglasju postavila na škofovo stran.

Povdarjamo, kar smo zgoraj podčrtali: škof je iz citatov iz »Domovine« dokazal, da je to veri in cerkvi sovražen in katoliškim dušam nevaren list. To škofovo opozorilo nima nobene zveze s politično pripadnostjo. Političnih nazorov, ki jih ta dva lista zagovarjata, se niti z besedico ni dotaknil. Lista sta prisilila škofa, da se kot cerkveni funkcionar postavi v bran. Škof je povedal svojim vernikom, da greše, če podpirajo in bero tako čtivo. Škof svojega opozorila ni sankcioniral prav z nobeno odredbo, čeprav je tudi za to po cerkvenem pravu upravičen. Prepustil je vesti vsakega posameznika, da se odloči po svojem notranjem prepričanju in vesti. Škof nikogar ne sili z najmanjšo zunanjo silo, da ga mora ubogati.

Kaj se torej razburjata gg. Pivko in Zerjav? Ali morda odrekata škofu cerkveno jurisdikcijo, kakor jo odrekata »Jutro« rimskemu papežu? Ali morda mislita Pivko Zerjav, da bodo katoliški duhovniki manj vestno vršili svojo dolžnost, če slovenski nazadnjaki kličejo ministra na pomoč? Ali pa nameravata belgajrsko vlado mobilizirati zoper škofa, ki mu sama nič ne moreta? Ali pa hočeta s svojo interpelacijo agitirati za svoje belgajrskemu centralizmu slepo služee časopisje?

Minister ver, ki ima nalogo, da čuva v državi verski mir, da pusti vsaki verski organizaciji, torej tudi katoliški cerkvi svobodno izvrševanje njenega nauka in oblasti, bo v svojem odgovoru moral interpelanta poučiti, da ima katoliški škof vsaj pravico še povedati, kaj je po božjih in cerkvenih postavah greh in kaj ne. V interesu države, njenega napred'a in zdravega naroda bi minister moral interpelanta povedati, da so lascivni spisi, ki jih prinašata »Jutro« in »Domovina« škodljivi moralnemu zdravju in napredku naroda.

Slovensko ljudstvo, ki zmisel in namen Zerjav - Pivkove interpelacije bolje in поблиže čuti in spozna, ki svojega škofa ljubi — saj je eden največjih njegovih sinov — to ljudstvo, pa bo še z večjo odločnostjo obrnilo hrbet tisku, ki hoče naš narod odtujiti katoliški veri, slovenstvu in njega največjim verskim moralnim dobrinam.

REGULACIJA SAVE.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Danes so člani vladne večine finančnega odbora skupno z nekaterimi člani vlade razpravljali o amandementih, ki naj se predložijo skupščini. Kakor smo izvedeli, se bodo med drugimi predložili narodni skupščini tudi amandementi 30 milijonov dinarjev za regulacijo Save od Krškega do Podsusoda.

Krvav incident ob italijanski meji.

ITALIJANSKA PATRULJA STRELJALA NA NAŠEGA FINANČNEGA STRAZNIKA. DVA RANJENCA V LJUBLJANSKI BOLNICI.

Včeraj okrog treh popoldne so štirje oboroženi italijanski finančni stražniki prekorčili pri Grčarjevu mejo. Naš finančni stražnik Crček jih je zapazil in jih pozval, naj se vrnejo na italijansko ozemlje. Italijani so ga sicer ubogali, a so se kmalu po drugi poti vrnili v vas. Prišli so do gostilne J. Petkovška; dva sta šla pit v gostilno, dva sta pa stala zunaj na straži. Ko sta se prva dva dovolj pokrepčala, so se pa izmenjali. Domačini so ta čas opozorili nanje stražnika Crčka, ki je patroliral še »pri Kalcih«, kjer je bil poprej zapazil Italijane. Ko se je približal Petkovškovi gostilni, sta pred gostilno stoječa Italijana poklicala svoja dva tovariša in vsi štirje so začeli streljati na Crčka, trije s puškami, eden pa z revolverjem. Domači fantje, ki so dotlej balinali pred gostilno, so se razpršili na vse strani. Crček, ki je stal sam proti štirim oboroženim izivačem, je začel tudi streljati, a ni nikogar zadel. Tudi njeja ni zadel noben strel, pač pa je eden izmed Italijanov posestnikovega sina P. Žigona iz Grčarjevu ustrelil v roko. Iz gostilne je prišel ta čas civilno oblečeni finančni uslužbenec Josip Zajc, ki ta dan ni imel službe. Ko ga Italijani zagledajo, se obrnejo proti njemu in začnejo streljati nanj. Dobil je dve strela v levo roko in mu jo bodo najbrž morali amputirati. (Drugi poročajo, da ima kroglo v pljučih in da najbrž ne bo ozdravil.)

Ranjenca so prepeljali v ljubljansko bolnico. Iz Ljubljane je v soboto dopoldne odšla komisija z velikim županom na čelu v Grčarjevu.

Naši ljudje v teh krajih so zaradi italijanskega izzivanja skrajno razburjeni. Poudarjajo, da naši stražniki nikdar ne hodijo oboroženi preko meje in da se je treba energično zavovarati proti temu, da bi to delali Italijani. Od naše vlade pričakujemo, da bo za ta incident zahtevala primerne zadoščenja in energične preprečitve takih izzivanj od strani njenih organov.

Gor. Logatec, 20. marca.

Razprava o naši trgovinski politiki.

Govor poslanca K. Škulja.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Včeraj je narodna skupščina pričela z razpravo o proračunu trgovinskega ministrstva. Na dopoldanski seji je minister za trgovino dr. Krajač podal ekspoze. Naglasil je, da je njegov proračun najmanjši od vseh. Lani je znašal proračun 99.290.759 Din, letos znaša 92.812.514 Din. Če se od tega odštejejo izdatki za razna državna podjetja znaša pravi proračun samo 49 milijonov dinarjev. L. 1924. je postala naša trgovska bilanca aktivna. Lansko leto je znašal uvoz 105 milijonov dolarjev, izvoz 122 milijonov dolarjev. Naš uvoz je od l. 1919. do 1924. napredoval. Izvozni predmeti so bili: poljedelski produkti, živina, rude, les, kovine in izvodi kmetijske industrije. Ker v naši trgovini posredujejo mnogi sosedje, je važno, da z interesiranimi državami sklenemo trgovinske pogodbe. Največji posrednici sta Avstrija in Italija. Z nekaterimi sosedji sploh nimamo sklenjenih trgovinskih pogodb. V glavnem je naša trgovinska politika protekcionistična. Pri nas je število delniških družb, ki se bavijo z denarstvom, precej veliko. L. 1920. je bilo v vsej državi 586 denarnih zavodov, l. 1924. 651. Papital teh zavodov je precej močan.

Po ekspozeju ministra Krajača je skupščinski predsednik zaključil dopoldansko sejo.

Na popoldanski seji je prvi govoril poslanec Karol Škulj.

Zavožena trgovinska politika.

V lepem govoru je pred vsem opozoril na dejstvo, kako skuša tuji kapital našo gospodarsko samostojnost usužnjiti in uničiti. Zato je glavna naloga države, da nas brani v gospodarskem pogledu pred tujim vplivom in tujo silo, pred prevelikim vplivom tujega kapitala. Od začetka naše države pa do danes vidimo, da se vodstvo države prav nič ne orientira, da ne zna prav razumeti svoje pozicije. Zato vidimo, da nas njeno delovanje vodi navzdol, in da ni bilo še nikdar tako nizko, kakor je danes, ko moramo preživljati različne krize. Imamo krizo v kmetijstvu, industriji, obrti itd.

Ministrstvo za trgovino je v vseh državah med najvažnejšimi resori. Pri nas se to ministrstvo smatra kot nadležen preužitkar, katerega je vlada pri 13 milijardnem proračunu odpravila z 99 milijoni dinarjev, to se pravi s 1/4% celokupnega proračuna. Zato tudi vidimo, da minister ne kaže tiste iniciative, katero bi moral imeti. Še tega, kar se je pri nas ustvaril pod silo razmer in pod pritiskom tujega kapitala, ki je v industrijskem oziru eksploativna našo državo, vlada ne podpira. Neresnost trgovinske politike se vidi v tem, da je bilo v tem resoru od početka pa dosedaj 19 ministrov. Od vseh resorov je ministere največkrat menjalo. Če hočemo naprej, moramo brezpogojno zahtevati, da ministrstvo vrši tiste agende, ki mu ponavadi pripadajo. Poslanec nato prehaja na kritiko posameznih agend in govori najprej o industriji.

Demontiranje slovenske industrije.

Pri nas je industrija šele v začetnem stadiju ustvarjanja, zato je treba temu vprašanju posvečati veliko pozornost. Vladna industrijska politika, posebno kar se tiče Slovenije, ni samo vse obsodbe vredna, marveč je taka, da

moramo Slovenci proti njej dvigniti ogorčene proteste in organizirati odpor. Slovenci z največjo odločnostjo protestiramo proti počenjanju sedanje vlade z ozirom na mlado slovensko industrijo. Vse druge države izdatno podpirajo industrijo, pri nas se pa prisoja pomen industrije in obrti samo z militarističnega in fiskalističnega stališča. Z militarističnega stališča naj eksistira industrija, v kolikor koristi narodni obrambi, toda samo v Srbiji, v Sloveniji ne. Vse drugo naj gre preko državnih mej. Državni fiskalistični princip pravi, da naj se industrija popolnoma izkoristi preko njenih mej, da ji ni treba dajati nobene podpore. To je žalostna ugotovitev, žalostna na splošno, za Slovenijo še posebej. Narodna banka ni dala slovenskih podpor. Ko je nedavno član upravnega sveta Narodne banke zahteval za slovensko industrijo kreditov, je dobil odgovor: »Ako Vaša industrija ne more živeti, prodajte jo tujcem!« Pomanjkanje kreditov občuti naša industrija na splošno, slovenska mlada industrija še posebej. Poslanec govori nato o tarifni in carinski politiki.

Težave naše lesne industrije.

Prehaja na opisovanje težav posameznih panog industrije. Pred vsem na lesno industrijo, za katero se vidi, da vlada obtežuje prodajo našega lesa, ne samo kar se tiče izvoza, temveč tudi prodajo našega lesa v državi sami.

Naša železna industrija.

Nato opisuje razmere železne industrije, posebno slučaj železne industrije na Jesenicah. Tendence srbijanskih krogov je, da je treba to industrijsko podjetje na Jesenicah demontirati. To je nezaslunan slučaj. Tukaj ne gre za kako industrijsko podjetje, tu gre za življenjske potrebe vse pokrajine. Kot zastopnik slovenskega naroda odločno protestiram, da se hoče demontirati to, kar daje našemu ljudstvu blagostanje in kar prehranjuje nad 10.000 ljudi. Ako se bo demontiralo to podjetje, bo padla Gorenjska v siromaštvo. Tamošnje ljudstvo je popolnoma odvisno od zaslužka v tovarni. Ravnotako v Štarih, Kamni gorici in Kropi. Če vzamemo železno industrijo na Gorenjskem, je celokupno prebivalstvo ogroženo. Ravnotako je z lesno industrijo. Nad tričetrtine Dolenjske in nad četrtino Gorenjske živi od lesne industrije. Sedaj, ko je lesna industrija tako padla, so prišli ob zaslužek sekači, tesači, vozniki in obrtniki, ki so bili pri tem zaposleni. Poslanec kritizira tako postopanje napram industriji.

Za naše obrtništvo.

Nato preide na obrtništvo. Položaj obrtnikov je zelo težaven. V interesu narodnega gospodarstva je, da postane pošten in delaven obrtnik močan. To je tudi v interesu države same. Lahko se trdi, da je poleg kmetijskega stanu obrtni stan najbolj trdnega podlaga vsake države. V Sloveniji je obrtni stan precej dobro razvit. Šteje okrog 25.000 obrtnikov in 10.000 naraščajca. Za obrtni stan je potreben dober obrtni zakon, ki bo zadostoval socialnim nalogam obrtništva. Obrtniku je potrebna izobrazba. Danes mora biti obrtnik tehnično, gospodarsko in trgovsko izobražen. Zato je

treba prirejati komercialne tečaje, potovanja in razstave. Podpirati je treba ustanavljanje zadrug in izdajanje strokovne literature. To je nujno potrebno za obrtništvo, kakor za naraščaj sam. Naraščaj je izobrazbe nujno potreben. Zato mora država skrbeti za to, da se obrtniški učenci dobro izobrazijo, kajti le izobražen obrtnik bo dober obrtnik. Zato mora država izobrazbi in vzgoji obrtnega naraščaja posvečati kar največ skrbi. V Sloveniji smo imeli dobro obrtno šolstvo, dokler smo imeli samoupravo in dokler smo imeli deželni zbor. Še danes vidimo, kako lepe uspehe so imele vse institucije, ki jih je ustanovil deželni zbor. Tako je n. pr. zavod za pospeševanje obrti leta 1925. napravil obilo dobrih del. Gotovo je, da ta zavod zasluži, da ga država podpira. V predloženem proračunu ni zanj nobenih kreditov. Fin. odbor je črtal iz razloga varčevanja edino mesto učitelja za čevljarstvo. Za kurze se je dovolilo 16.000 Din, za podporo obrtnikom, produktivne zadruge se ni dovolila niti ena para. Tudi druge postavke so se zelo zmanjšale ali pa črtale. Iz tega je razvidno, da naša država ne podpira obrtništva v zadostni meri, ali pa ga sploh ne podpira. Poslanec nato obširno govori o domači obrti, ki igra v Sloveniji veliko vlogo, posebno lesna, železna in keramična. Za to domačo obrt je naša vlada dala take postavke v proračun, da se ne bo mogla dvigniti. Kako država podpira obrt, kaže slučaj Čipkarske zadruge, katera je dobila od vlade 40.000 Din posojila. Prosila je za odpis posojila, finančni minister pa tirja ta denar brezpogojno nazaj, čeprav je dobila to posojilo iz prodaje demobilizacijskega blaga.

Obrtno šolstvo.

V Sloveniji je obrtno šolstvo še precej lepo razvito. Dosedaj smo imeli 76 obrtno-nadaljevalnih šol s 7000 učenci in 287 razredi. Država tudi tukaj ovira normalni razvoj. Namesto 2 in pol milijona podpore je dala samo 200.000 Din. Vsled tega je prišlo tako daleč, da so učenci obrtno-nadaljevalnih šol sami demonstrirali. Za normalno delovanje obrtno-nadaljevalnih šol je potrebno, da se ti krediti zvišajo. Kljub temu, da so se obrtno-nadaljevalne šole pomnožile, so se krediti zmanjšali na 100.000 Din. Na ta način se bo otvorilo manj šol, oziroma jih bo treba zapreti. Za Srbijo je vlada dotirala 13 milijonov, za Slovenijo 100.000 Din. S tem se obrtno šolstvo ne pospečuje, ampak bo ubito še tisto, kar smo imeli in kar smo si sami ustvarili. Obrtniku je treba kredita in kapitala. Treba mu je zadržne nabave sirovin in tako dalje. Obrtna banka, ki se je letos ustanovila za našo državo, nima podružnice v Ljubljani, Slovensko podružništvo se je tudi pri dajanju kreditov prikrajšalo. Edino pravilno je, da se da Slovincem to, kar zahtevamo, to je samouprava, da se bomo sami ohranili in dvignili. Kajti kakor se pri Obrtni banki zapostavljajo slovenski obrtniki, tako se zapostavljajo tudi pri Narodni banki. Glede keramike nam je treba vzeti za vzgled Češkoslovaško. Pri nas se ubija še to, kar smo imeli preje. Pri nas se morajo obrtniki boriti z neznosnimi takсами in davki. Če sta obrtnik in industrija tako slabo dotirana, kaj naj počne trgovina. Trgovina v Sloveniji tudi hira. Produkcija nazaduje. Konsum se slabša, ker primanjkuje denarja. Trgovina propada. L. 1924. smo imeli 106 konkurzov, l. 1926. že 348. Prijave za trgovine padajo, odjave rastejo. V 209 slučajih so znašala pasiva pri 1788 upnikih 101 milijon, izguba 30 milijonov dinarjev. Država bi morala podpirati trgovinstvo s tem, da bi dobro usmerila trgovinsko politiko, da sklene dobre trgovinske pogodbe in ustanovi dobre konzularne urade. Vsega tega sedanja vlada ne izvršuje. V Sloveniji se je ukinita tretja instanca. Za trgovsko šolstvo je vlada dovolila namesto 1 milijon komaj 30.000 Din.

Konzularna služba in trgovinske pogodbe.

Naša konzularna služba ne posluje tako, kakor bi morala in kakor posluje v drugih državah. Zato postaja naša trgovinska bilanca pasivna. Od l. 1924. do sedaj smo pasivni za 100 milijonov. Stremeti moramo za tem, da se s trgovinskimi pogodbami osamosvojimo in da se ubranimo tujega vpliva. V dosedanjih pogodbah z Italijo in Avstrijo smo po vladni krivdi prikrajšani in oškodovani.

Carinske šikane.

Poslanec govori nato o carinski politiki in o težavah, ki se delajo naši trgovini, predvsem pri trgovcih z raznimi šikanami, posebno z deklaracijami in izvirnimi izpričevali ter carinskimi predpisi. Popolnoma napačna je vsometna politika, ki ubija našo trgovino. Čez svo mero pritiska trgovino navzdol davčna politika. Poslanec našteva šikane in krivice na tem po-

lju in ugotavlja žalostno dejstvo, ko se na naš račun dvigujeta Reka in Trst. Mi pa pri tem propadamo.

Koncem svojega govora poslanec ponovno odločno protestira in svari vse faktorje pred nadaljevanjem demontažne politike proti Sloveniji. S tem se spravlja v nevarnost ekstenzijska sredstva in interesi najlepšega dela Slovenije. Z ozirom na svojo kritiko in argumente, ki jih je govornik navedel, izjavlja poslanec v imenu svojega kluba, da bo glasoval proti predloženemu proračunu, ker Slovencem ubija stare institucije in očitno zastoplja interese Slovenije.

Proračun ministra za socialno politiko.

EKSPOZE MINISTRA. — MINISTER SAM PRIZNAVA POMANJKLJIVOSTI PRORAČUNA. — NAŠ IZSELJENCI. — MINISTER HVALI SLOVEN. ZADRUGE. — ŠTEVILO SIROT V NAŠI DRŽAVI. — MINISTER OBETA NOV ZAKON ZOPER DRAGINJO. — VELJAVNOST STANOVANJSKEGA ZAKONA BO PODALJŠANA?

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Narodna skupščina je danes popoldne vzela v razpravo proračun ministrstva za socialno politiko. Mi smo že tedaj, ko je bil proračun tega ministrstva v fin. odboru, obširno poročali o njem in ugotovili, da je prav iz tega proračuna najbolj jasno videti, kako reakcionaren je sedanji režim, ki mu je skrb za delavca in sploh mallega človeka deveta briga.

Zato je razumljivo, da je zagovarjanje takega proračuna precej težko in je bilo to težavo tudi čutili iz sicer obširnega ekspozija ministra za soc. politiko Simonovića.

G. minister je dobil takoj besedo po izvršenih formalnostih seje. Govoril je najprej obširno o vzkrokih, ki jih je imela vlada, da ni ratificirala mednarodnih pogodb, ki so v prid delavstvu. Govoril je na to o vprašanju zaposlovanja tujih delavcev v naši državi in je povedal, da je to zadevo nedavno tega uredil s posebnim pravilnikom. Vlada je morala popustiti na tem polju tujim kapitalistom, ki bi ne nalagali denarja v podjetja v naši državi, ako bi v njih ne mogli imeti svojih ljudi. Glede raznih socialnih institucij, kakršne so Delavske zbornice, obrina nadzorništa in pa posredovalne ce delo, je izjavil, da ne smejo biti ekspoziturne nobene stranke. Priznal je, da so dovoljena za vse te zavode premajhna sredstva.

Glede zavarovanja pripomni, da je bilo lansko leto zavarovanih 377.000 moških in 103.000 žensk.

Obširno se je bavil z našimi izseljenci. V Združenih državah Severne Amerike je 250 tisoč Slovencev, 299.000 Hrvatov in približno 70.000 Srbov. V Južni Ameriki je naših ljudi okrog 100.000, v Kanadi 50.000, v Nemčiji in na Francoskem tudi okoli 50.000. Skupaj imamo torej približno 700.000 izseljencev. L. 1920. se je izselilo 5988 oseb, vrnilo pa v domovino 18.080 oseb. L. 1921. se jih je izselilo 12.965, vrnilo pa 8275 oseb, l. 1922. izselilo 6080, vrnilo 6588, l. 1923. izselilo 11.473, vrnilo 1931, l. 1924. izselilo 19.575, vrnilo pa 5159 oseb. Naši izseljenci v Ameriki so dokaj dobro organizirani. Posebno priznava to g. minister o Slovencih. Slovenci imajo 9 zvez z 80.116 rednimi in z 39.916 izrednimi člani, skupaj s 120.032 člani. Vsa slovenska društva imajo kapitala za 5.298.526 dolarjev. Hrvatje imajo 6 zvez s skupaj 94.889 člani in s kapitalom 8.007.240 dolarjev. Srbi pa imajo samo 4 dru-

Poslanec je žel za svoja izvajanja, katera je poslušala vsa zbornica z zanimanjem, pri srčno odobravanje in buren aplavz. Za njim je dobil besedo dr. Trumbić (HFSS), ki je v svojem dolgem govoru zahteval temeljito reformo v ministrstvu in v prometu na suhem in na mokrem. Govornik je pokazal na važnost pogajanj za trgovinsko pogodbo z Anglijo, kamor uvažamo letno lesa v vrednosti 45 milijonov funtov šterlingov. Zadnji je govoril poslanec dr. Hinko Krizman (sam. dem.). Med njegovim govorom je prišlo do spopada med njim in trgovinskim ministrom. Po njegovem govoru je bila seja zaključena.

Šta s skupaj 17.017 člani in s kapitalom 252.049 dolarjev. Vsa društva imajo torej 223.139 članov in za 8.689.817 dolarjev premoženje. Od teh izseljencev ima država veliko koristi, ker so njihova društva poslala v domovino za 27 milijonov dinarjev podpor. Posebno nekatera društva so v veliki meri podpirala rojake in domovini. Tako je Hrvatska Zafednica sama v enem letu poslala Hrvatski radiši 25.000 dolarjev. Šol imajo naši izseljenci v Ameriki 26, in sicer 14 slovenskih in 12 hrvaških. Cerkev imajo 89, in sicer Slovenci 38, Hrvatje 28 in Srbi 23. Srbi so letos uredili lastno škofijo in dobili tudi svojega škofa. Pevskih društev je 65. Časopisov so imeli pred vojno 50, sedaj je njihovo število padlo na 40. Slovenskih časopisov je 16, med njimi 3 dnevniki.

G. minister je nato govoril o varstvu otrok. Prijavljenih je 40.000 popolnih sirot, 120 tisoč po pol sirot in 2 tisoč nezakonskih otrok. Država podpira 25.000 popolnih sirot, 60.000 po pol sirot in 1200 nezakonskih otrok.

Obširno se je bavil g. minister tudi z vprašanjem draginje. Pri tej priliki je pohvalil slovenske zadruge, ki v precjšanji meri lajšajo draginjo v Sloveniji. Na Hrvatskem je v tem pogledu slabše, še slabše pa v Srbiji. V Srbiji so ljudje sploh popolnoma apatični za vsako samopomoč in neaglni. Obljubil je, da predlži v najhujšem času skupščini nov zakon za pobijanje draginje. Odločno se je izjavil proti karteliranju podjetij, ker se v naši državi to godi samo z namenom zviševati cene in jih držati.

Glede stanovanjskega vprašanja je rekel, da predlži v okviru finančnega zakona predlog, da se da vladi pooblastilo, da lahko poudarja veljavnost sedanjega stanovanjskega zakona ko poteče njegov rok.

Konno se je dotaknil g. minister statistike in pri n. al. da so krediti za statistična dela popolnoma neadostni. Tudi v tej zadevi je obljubil predložiti nov zakon.

Končal je svoj ekspozit s priznanjem, da mu je bila radi nezadostnih kreditov iniciativa na marsikaterem polju popolnoma nemogča.

Za ministrom je govoril demokratski poslanec Analanović, nakar so sejo ob smisli zaključili. Prihodnja seja bo jutri dopoldne. Kot prvi govori v imenu Jugoslovanskega kluba poslanec dr. Andrej Gosar.

Afera Delavske zbornice v Ljubljani.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Vaš dopisnik je v zadevi Delavske zbornice povprašal v ministrstvu za socialno politiko in osebno tudi g. ministra samega ter dobil tale pojasnila: G. minister je že izdal nalog, da se razveljavijo mandati komunističnih zastopnikov, ni pa še določil, kako se bodo njihova mesta nanovo zasedla. Utemeljuje pa svoj korak s tem, da je bil sklep zbornice glede odposlanstva v Rusijo boljševiden, kar je razvidno iz zapisnika o zadevni seji zbornice in iz poročil, ki jih je dobil g. minister iz Ljubljane. Prvotno je nameraval g. minister uporabiti celo zakon o varstvu države zoper vse člane, ki so komunisti, a so izvoljeni pod drugačno barvo, in tudi proti onim, ki so predlog glede odposlanstva podpirali. Vendar se je zaenkrat premislil ter je zahteval iz Ljubljane še nadaljnjih pojasnil.

Na vsak način je zadeva dobrodošla vladi, da uveljavi svoje reakcionarno mišljenje in da oležkoči, če že ne popolnoma onemogoči delovanje Delavske zbornice. Ukrep g. ministra je vzbudil v parlamentu precej zanimanja. Politiki sodijo, da je zadeva inscenirana in da stoji za kulisami neke osebe v Ljubljani.

Glede sklepa zbornice same so nekateri politiki mnenja, da je bil v toliko neumeslen, v kolikor je zbornica bila pripravljena dovoliti za potovanje vsoto do 100.000 Din sedaj, ko toliko delavskih rodbin radi brezposelnosti strada. Nekateri celo sodijo, da je bil predlog stavljen s čisto izzivalnim namenom.

(Omenjena zadeva je bila taka: Komunisti Makuc je stavil samostojen predlog, da naj Delavska zbornica odpošlje v Rusijo komisijo ter zanjo volira 100.000 Din. Pri razpravi o tem je dr. Bohinjec (Narodni klub) k temu predlogu stavil izpovednico in sicer, da se sprejme le pod pogojem, da naj to dalekosežno vprašanje poprej prouči centralno tajništvo Delavskih zbornic in ugotovi, v koliko

bi ta komisija bila vsedanu proučiti dejanske razmere v Rusiji iz čisto gospodarskega vidika. Pripomnil je, da so z istega stališča odposlale podobne komisije že mnoge zapadne države, oziroma strokovne organizacije. Ta izpreminjalni predlog je bil na to od zbornice sprejet. — Opomba uredništva.)

INTERVENCIJA POSLANCA DR. GOSARJA.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Danes je poslanec dr. Gosar interveniral pri ministru za socialno politiko Milanu Simonoviću radi njegovega ukrepa glede Delavske zbornice. Protestiral je tudi proti nameravani ukinitvi Delavske zbornice v Splitu.

Seja glavnega odbora radikalne stranke.

Zagrebska radikalna organizacija se razpusti.

Zagreb, 20. marca. (Izv.) Spor med zagrebškimi radikali še vedno ni končan. Včeraj se je vršilo zborovanje organizacije zagrebških radikalov, na katerem je predsedoval dr. Dušan Peleš. Za predsednika je bil izvoljen bivši ban Anton Mihajlović. Z zborovanja so poslali brzojavne pozdrave Nikoli Pašiću. S tem je bila dr. Trbojevićeva struja poražena. Bivši predsednik dr. Uroš Trbojević pa je takoj objavil v časopisih naznanilo, v katerem sklicuje novo skupščino. Dr. Trbojević je začel izdajati tudi nov tednik, katerega prva številka je izšla danes.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Glavni odbor radikalne stranke je na svoji današnji seji razpravljal o zagrebških radikalih. Pri tej priliki je sklenil, da se zagrebška radikalna organizacija razpusti in da se vpisovanje članov izvrši na novo. Glede Slovenije glavni odbor še ni razpravljal. Zadeva ljubljanskih radikalov pride na vrsto na prihodnji seji takoj po vrnitvi ministra Slavka Miletića iz Slovenije, kateremu so med drugim naložili, da ob priliki svojega potovanja izvrši nekatere strankarske posle, kar je vsekakor popolnoma po receptu sedanjega režima.

Dve značilni politični sodni razpravi v Belgradu.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Danes sta se pred belgradskim sodiščem vršili dve zanimivi razpravi, ki sta jasen dokaz in najvernejša slika stanja, v katerem se nahaja naša država pod režimom sedaj vladajoče stranke.

Pri prvi razpravi je bila na vrsti tožba dr. Stojadinovića, inspektorja v ministrstvu za trgovino, proti sinu ministrskega predsednika Radomiru Pašiću. Dr. Stojadinović toži sina predsednika vlade radi žaljenja časti. Obenem hoče dokazati, da je njegovo delovanje in izkoriščanje očetovega položaja škodljivo za državo. Ta razprava pa se ni mogla vršiti, ker je zagovornik Rade Pašića nastopil proti članom sodnega zbora. Radi tega je senat odločil razpravo o tem odložiti.

Druga istotako zanimiva je bila razprava proti uredniku znanega in uglednega »Političnega glasnika« Momirju Nikoliću. Sedajnji vojni minister Dušan Trifunović je tožil Nikolića radi člankov, ki jih je ta v listu napisal in v katerih je napadal delo vojnega ministra. Po čitanju inkriminiranega članka so zagovornik Grebenac, obtoženi urednik in Gjorgje Perić, lastnik »Političnega glasnika«, nastopili svojo obrambo. V obširnih dobro utemeljenih govorih so trdili, da je delovanje vojnega ministra v resnici demagoško in razdiralno, kakor so trdili v svojem listu. Naglasili so tri stvari, o katerih se je pisalo v teh člankih: 1. upokožitev zaslužnega in uglednega generala Tucakovića, kar se je po njihovem zatrjevanju storilo iz maščevnosti, ker je bil Tucaković na solunski fronti generala Trifunovića odstranil z mesta načelnika štaba. 2. Ker je vojni minister postavil pred sodišče Zivojina Mitrovića po zatrjevanju toženec samo radi tega, ker je ministrovega brata polkovnika Dragoljuba Trifunovića obtožil nekaterih tativ, in ker je pohvalil svojega brata, če tudi je bil pod preiskavo. 3. ker je reaktiviral nekatero črnoroko — republikanec. Obtoženi so trdili, da je tako delo vojnega ministra razdiralno in v resnici škodljivo za vojsko in državo. Sodišče je sklenilo razpravo odložiti, da zasliši priče, na katere so obtoženi sklicujejo in sicer: upokojeni general Tuzaković, general Zivojin Mitrović in načelnik generalnega štaba general Peter Pešić.

IZPREMEMBA V UREDNIŠTVU RALIČEVEGA »DOMA«.

Zagreb, 20. marca. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih je izzvala veliko senzacijo sprememba v uredništvu Radićevega »Doma«. Mesto dosedanjega urednika Hercega pride v uredništvo g. inž. Avgust Košutić. Ta sprememba se je izvršila po nalogu Radića samega. Kaj je vzrok tem spremembam, se še ne ve.

Madjarska afera.

Prvi ponarejevalci obsojeni.

Habsko sodišče je objavilo sodbo v procesu proti razpečevalcem ponarejenih frankov Jankovića in njegovih pomagačev. Državni pravdnik je za Jankovića predlagal devet let ječe, za njegova pomagača Marszovsky in Mankovics pa sedem let. Sodišče je odmerilo Jankoviću tri leta, ostalima dvema pa po dve leti.

Appony in Windischgrätz obdolžujeta vlado.

Senzacija je vzbudil govor grofa Alberta Apponya, ki je izjavil, da je po njegovem mnenju vlada v ponarejevalski aferi veliko grešila. Vsaj veliko nedovoljenih opustitev ima vlada po Apponyjevem mnenju na svoji vesti. Appony je poudaril, da bi bilo v interesu države in njenega ugleda v zunanjem svetu, da bi sedanja vlada takoj odstopila.

Windischgrätz je v svojih zadnjih izjavah napram preiskovalnemu sodniku izjavljal, da je vlada vedela za ponarejanje in ga odobraval.

Škof Zadavec ne bo tožen.

Državno pravdnništvo je na podlagi poizvedb opustilo vsako obtožbo proti vojaškemu škofu Zadavcu. Listi prinašajo škofove izjave, da se bo popolnoma umaknil iz javnosti, se posvetil samo samostanskemu življenju in misijonskemu delovanju.

Konec debate o falsifikatorski aferi.

Budimpeštanska opozicija se je pustila iznenaditi. Vlade stranke so izrabile trenutek, ko večina opozicionalnih poslancev ni bila v dvorani predlagala, da se zaključi debata o poročilu skupščinskega preiskovalnega odbora. Opozicionalni govorniki ne pridejo pri zaključnih govorih več na vrsto.

Ponarejevalec Schultze nenadoma umrl.

Inženar Artur Schultze, ki je bil v preiskavi radi soudeležbe na ponarejevalski aferi, je 18. t. m. nenadoma umrl v blaznici Herzberge. Schultzeja so iz preiskovalnega zapora prepeljali v blaznico, ker je kazal znake slaboumnosti. Stanje se mu je tako poslabšalo, da so ga vtaknili v celico za besneče. Listi trdijo, da je Schultzejeva nenadna smrt zelo skrivnostna. »Rote Fahne« namiguje na zavraten umor. V Berlinu so se takoj po Schultzejevi smrti razširile vesti, da Schultze ni umrl naravne smrti, ampak je žrtev zastrupljenja. Zato je državno pravdnništvo ukazalo truplo obducirati in policija je uvedla poizvedbe.

Matere, Vam na čast se vrši danes zvečer ob 8. uri v dvorani hotela »Union«: MATE-RINSKI VEČERI

Šahovski turnir.

Dr. Vidmar premagal Tartakowerja.

Semmering, 20. marca. (Izv.) Včeraj so odigrali vesele partije. Partija med Janovskim in Rettijem je končala takoj, ker se je Janovski udal. Igra Aljehina in Yatesa je bila končana po širih potezah. Yates si je že s prvo potezo ustvaril tako slab položaj, da ni mogel imeti več izgleda na zmago. Partija Aljehin : Janovski, ki je bila v tem turnirju najdaljša, je končala remis.

Semmering, 20. marca. (Izv.) Danes so odigrali 10. kolo turnirja. Dr. Vidmar je dobil partijo proti Tartakowerju. Grünfeld je premagal Niemcovića. Aljehin je zmagal proti Michelu. Rubinstein je zmagal proti Roselliju. Treybal je dobil partijo proti Yatesu. Istotako Janovski proti Gilgu. Tarasch : Spielmann in Vajda : Davidson so igrali remis. Kmoeh in Reti nista končala igre. Stanje je sedaj sledeče: Niemcovič 8, Tartakower 8, Aljehin in Spielmann 7, Vidmar 6½, Tarasch 6, Rubinstein 5½, Reti 5 (1), Gilg in Treybal 5.

KOMUNIZEM ZA UREDITEV DELOVNEGA ČASA.

London, 20. marca. (Izv.) Pri sklepu delavske konference za ureditev delovnega časa so govorili delavski ministri vseh udeleženi držav in poudarjali važnost doseženih sklepov. Belgijski delavski minister Vantaers je izrazil občutek, kakor da se je locarnski duh preselil v London. Člen 14. vašingtonske konvencije so sprejeli v prvotnem besedilu, vsled česar določbe izgube svojo veljavo v slučaju vojne. Izjeme za veljavo teh določb veljajo tudi za slučaje kriz, ki bi ogrozile obstoj vsega narodnega gospodarstva. Ne veljajo pa nikakor v slučajih kriz posameznih gospodarskih in industrijskih panog.

London, 19. marca. (Izv.) Mednarodna delavska konferenca je končala šele ob dveh ponoči. Posvetovanja so trajala nad 20 ur. Seje niso bile javne, šele zadnji sklepi so se obravnavali javno.

PRED RAZPRAVO O ITALIJANSKIH DOLGOVIH V AMERISKEM SENATU.

Newyork, 20. marca. (Izv.) New York Times obavlja dopis iz Washingtona, ki se peča z bodočo razpravo o sistemizaciji italijanskega dlga v senatu. Dopis pravi, da bo razprava zelo važna in da se bo pri tej priliki govorilo o Mussoliniji in fašizmu, o razmerah v Evri pi in o nalogah Društva narodov. Del republikanskih senatorjev namerava ostro nastopiti proti Mussoliniju in fašizmu in zahtevati, da se ratifikacija sklenjenega finančnega sporazuma odkloni, to pa posebno zaradi prelahkih pogojev, ki so se Italiji dovolili. Temu nasproti pa se z vsemi silami zavzema za ratificacijo sporazuma državnih tajnik Mellon, ki je pisal predsedniku Coolidgeju pismo, v katerem opozarja na posledice, ki bi nastale za Združene države, ako bi se ratifikacija odklonila. Ne le, da bi Italija potem za dolgo odklonila vsako ponovno pogajanje in s tem odplačevanje dolgov bi skorajnji sporazum s Francijo postal dvomljiv. Na ta način bi se zavlekla končno veljavna ureditev gospodarskih razmer v Evri pi, pri čemer bi ne bile malo prizadete tudi Združene države.

DVE RAZOROŽITVENI KONFERENCI.

Vprašanje razorožitve je hotela Amerika monopolizirati. Na washingtonskih konferencah je forsirala razorožitev na suhem, izogibala pa se je razorožitve na morju. Sedaj so države, ki so včlanjene v Društvo narodov, sklicale novo razorožitveno konferenco. Italija, Francija in Japonska so sedaj sporočile v Washington, da se ameriške razorožitvene konference ne bodo udeležile in svetujejo Združenim državam, da tudi one pridejo na evropsko konferenco, ki se vrši pod protektoratom Društva narodov. Imamo torej novo vojno za vodstvo razorožitve.

COOLIDGEJEV OČE UMRL.

Colonel Coolidge, oče sedanjega predsednika Združenih držav, je v četrtek ob 11. uri zvečer umrl. Predsednik je prejel obvestilo o očetovi bolezni in takoj odpotoval domov, pa je prišel že prepozno. Colonel Coolidge je bil 81 let star in je bil že poldrugo leto bolan.

VILNSKI NADSKOF.

Kot kandidat za vilnsko nadškofijo na mesto umrlega nadškofa Czieplaka se imenujeta krakovski škof Sapieha in škof Przdziecki.

TAGORE RESNO OBOLEL.

Iz Kalkute javljajo, da je Rabindranath Tagore težko obolel. Njegovo stanje je zelo kritično. Vest prihaja zelo nepričakovano, ker je Tagore ravno v zadnjem času javil, da bo zopet potoval v Evropo.

VELIK POŽAR V TOKIU.

Tokio, 19. marca. (Izv.) V sled neke eksplozije v mestnem delu Sugano je nastel požar, ki se je razširil z veliko naglico. Pogorelo je nad 600 hiš, 7000 oseb je brez strehe.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Ostavka čsl. vlade.

Praga, 18. marca 1920.

Tako težko sestavljena čsl. vlada se je 17. decembra 1925 predstavila Narodni skupščini. Razpolagala je takrat za desetimi glasovi večine. Proti njej je stala v boju proti vladi strnjena in ravnodušna mogočna opozicija. Med tem pa je po razgovorih z vlado prešla Hlinkova slovaška LS v lojalno opozicijo. Z govorom dr. Jurige, poleg Hlinke in dr. Tuke, glavnega vodje stranke, je prekinila Hlinkova LS vse zveze z nemško in mažarsko opozicijo. Na ta način je bilo mogoče, da je vsled odstranjenja poslancev slovaške LS dobila vlada zaupnico s 52 glasovi večine. Ravno zato pa je tembolj čudno, da se je že eden dan pozneje, točno tri mesece po sestavi nove vlade, zgodil dogodek, kakor jih malo pomni politična zgodovina, da je namreč Švehlova vlada podala ostavko.

Novo ministrstvo naj bi bilo uradniško in naj bi ga sestavljali uradnik dr. Cerny, predsednik moravske pokrajinske uprave, ki je že bil l. 1920. predsednik uradniške vlade. Kaže se tu težnja, ki sedaj v Evropi ni neznana. V Rusiji Rykov, v Italiji Mussolini, v Bolgariji Ljapčev, na Grškem Pangalos, v Jugoslaviji Pašić — same zelo čudne demokracije — zakaj pa naj bi bilo v Českoslovaški drugače?

»Slovenec« je dovolj natanko poročal, kako se je po volitvah delalo z vsemi silami na to, da se sestavi uradniška vlada. Vsled odločnega odpora češkosl. LS in vsled njene izredno srečne taktike, se je začelo popuščati. Merodajni krogi so se zadovoljili na to z vlado, kjer bi bila vsaj polovica uradnikov, pozneje pa so celo pristali na četrtino. Nazadnje pa se je sestavila vlada, kjer sta bila samo dva uradnika, dr. Engliš in dr. Kallay. Ta vlada pa je naj na skrivnem pripravljala tla bodoči uradniški vladi. Vse stranke v vladi razen čsl. LS so se pripravljale na ta čas, na različne načine, toda vse so se razumele in vse so imele orožje obrnjene proti čsl. LS in v najnovejši dobi tudi proti slovaški LS. Prostoizidarske lože so skrbele za to, da kljub strankarskim nasprotjem ne pozabijo na sistematični boj proti katolicizmu. Vzrok temu je bil na eni strani stalno naraščanje čsl. LS, na drugi strani pa jim napredna in svobodomiselnost kri ni dala miru. Odkar je postal notranji minister dr. Nosek, poslanec čsl. LS, in začel z železno doslednostjo uvajati red ter se boriti proti strankarstvu v uradih, je moč čsl. LS stalno naraščala. V posameznih občinah je dobila čsl. LS povsod 10—30 odstotkov več glasov kakor pri državnoborskih volitvah pred štirimi meseci.

G. Švehla je obolel, kakor je že poročal »Slovenec«. Zdravniki so mu nujno priporočili, da mora na jug na odih. Ker pa je v tujini hotel živeti kot privatna oseba, je podal za svojo osebo ostavko. G. prezidentu dr. Masaryku je takoj nato podal ostavko tudi socialni dem. minister Bechyně, ki je zadnje dni kot podpredsednik vlade zastopal obolelega g. Švehlo. Ker ni imela več glave, je bila vlada prisiljena dati ostavko.

Drugi vzrok, ki ga razen boleznih g. Švehle navaja glasilo Švehline agrarne republikanske stranke »Venkov« je baje finančni položaj. Finančni minister dr. Engliš ni mogel doseči 700 milijonov Kč., potrebne za zvišanje uradniških plač s samimi prihranki. Treba bi bilo uvesti nove davke. Republikanska agrarna stranka je zahtevala, da se uvoz žita podvrže stalni carini. Socialni demokrati so se branili davku na sladkor, ki bi ga podražil za 0.20 Kč. (= 32 par) in davku na čaj.

Nepristranska in zelo razširjena »Narodni politika« pa trdi, da ti davki ne morejo biti pravi vzrok krize. S temi novimi davki bi se namreč tudi podpiralo zidanje stanovanjskih hiš. Gotovo bo raje delavec in uradnik plačal nekaj kron več za moko in sladkor, pa imel

Priporočamo Kolinsko cikorijo

stanovanje za nizko ceno, kakor imel moko in sladkor po sedanjih cenah, pa zato plačeval par sto kron mesečno več za stanovanje, ker vlada ne bi sama zidala stanovanjskih hiš. V tem slučaju bi namreč vlada morala podpirati stavbeno gibanje s tem, da bi ukinita stanovanjsko zaščito manj premožnih slojev in dala hišnim posestnikom svobodo, da dvigajo stanovanjsko najemnino, kakor jim drago.

»Čeh«, ki sicer ni glasilo čsl. LS, a zato tem lažje pove, kar oficijelni listi ne morejo, opozarja, da se je podobni slučaj zgodil tudi meseca julija l. 1925., tik po sporu z Vatikanom. G. Švehla je tedaj zbolel in se šel zdraviti na jug. Komaj pa se je umaknil g. Švehla, pa je že začel g. minister in narodno-socialistični vodja Stříbrný razbijati koalicio, da pripravi tla uradniški volilni vladi. Takrat je bil to g. Stříbrný, sedaj pa vrši isti posej gospod Bechyně, prihodnjic bo morda zopet prišel kdo drugi, toda vedno je namenjeno vse to teženje samo proti čsl. LS.

Glasilo čsl. LS, »Pražski večerník«, ki si vedno upa nastopiti zelo možato in odkrito, je že 17. t. m., predno je prišlo do krize, opominjal uradnike iz pisarne g. prezidenta, naj se ne vmešavajo v zadeve, ki se jih nič ne tičejo. Isti list piše dne 18. t. m. sledeče: »Padla je odgovorna vlada in na njeno mesto imenuje g. prezident enodušno uradniško vlado. Niso se vprašale za svet politične stranke in ni bil učinjen noben poskus sestaviti vlado na drugem temlju, ki je soc. demokratom ne ljub. Kakor da bi čakali na to, da bi se mogli odstraniti koalicijski kabinet in sestaviti vlado, ki ni odgovorna strankam in volivcem. Uresničuje se stari načrt, ki se ga je oprjel Grad in njegova kamarila takoj po volitvah, da se z intrigami in kabinetnimi spletkami popravi izid volitev. To pomeni z drugimi besedami pomagati socialnim demokratom po tako težkem porazu zopet nekoliko na noge.«

Na drugem mestu pod naslovom »Iz kakšnega vzroka in zakaj« piše: »Grad je samo čakal prilike, da bi mogel odstraniti koalicio in postaviti svoje ljudi. Listino kandidatov je že imel pripravljeno. Vemo, da je prezident zelo blizu socialni demokraciji, ali da bo šel tako daleč, da onemogoči drugo kombinacijo (brez socialno demokratske stranke), tega češka demokratska javnost vendar ni pričakovala.«

Narodno socialistično »České Slovo« smatra uradniško vlado za edini izhod iz težkega položaja in ji zato prisoja pravico na podporo državotvornih strank v vseh nujnih in potrebnih zadevah.

Nova vlada mora biti čim prej sestavljena, ker je g. prezident dr. Masaryk sklical narodno skupščino na 24. t. m. k poletnemu zasedanju (med tem je vlada, kakor znano, že sestavljena. — Opomba uredn.). Kako se bodo razvijale politične razmere v bližnji bodočnosti, ni mogoče prorokovati. Gotovo pa je, da ni sile, ki bi mogla uničiti češkoslovaško LS, dokler bo na znotraj zdrava. Odslej pa bo narod še bolj uprl svoje oči v njo kot v edino pravo glasilo demokracizma. Ni slučaj, če je bilo danes glavno glasilo čsl. LS »Lidové Listy« v celi Pragi že ob 9. uri zjutraj popolnoma razprodano.

OBLEKE

za SPOMLADANSKO SEZIJU po globoko znižanih cenah priporočila tvrdka

LOŽAR & BIZJAK

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 21.

Beleške

△ TPD in SLS. Pri razpravi o proračunu ministrstva za šume in rude je posl. Kremžar govoril v imenu Jugoslovanskega kluba predvsem o socialni krivici, ki jo uganja TPD. Govoril je dobro, povedal odločno in svoje trditve podprl s podatki. Nihče drug v vsej zbornici ni našel dobre besede za ubogo trboveljsko delavstvo. Zato smo pričakovali, da bo radi tega Kremžarjevega govora nastal vihar v kapitalističnem taboru. Točno. »Jutro« se je takoj oglasilo in posvetilo tej stvari uvodnik. Tu nas zanima to, da se je tudi »Delavska politika« zagnala v Kremžarjev govor. »Kremžar« je prav ponižno kremžil, pravi »tako lepo« »Delavska politika«. Ali vas, gospodje, ni prav nič sram take demagogije? Ob tej priložnosti hoče »Delavska politika« oblatiti seveda vso SLS, ves Jugoslovanski klub, zato napada načelnika dr. Korosca, češ, »da se za take malenkostne stvari, kakor so trboveljske redukcije, še zmenil ni«. To je predvsem grda laž. Dr. Korosec je osebno posredoval pri dr. Nikiću, Kremžar in dr. Hodžar sta intervenirala pri Simonoviću, klub je vložil interpelacijo, skratka: Jugoslovanski klub je uporabil vsa parlamentarna sredstva, da reši trboveljske nesrečnice. Na pritisk Jugoslovanskega kluba je prišla komisija in je minister izdal odlok, da naj TPD počaka z znižanjem plač vsaj do 1. maja. Da je bila belgrajska javnost sploh pravilno obveščena o trboveljskih krivicah, to je delo Jugoslovanskega kluba. To je tudi »Delavska politika«. Zato je njeno streljanje v hrbet toliko grše. Kremžar je govoril in debati o proračunu. Proračunska razprava je kratka, številu govornikov omejeno. Zato ne moreta govoriti Korosec in Gosar, če govori Kremžar, in se morata omejiti na medklice. Menda si vendar »Delavska politika« ne domišljuje, da bo Jugoslovanski klub po njenih željah razporejal govornike za proračunsko razpravo? Iz notice TPD in SLS v sobotni »Delavski politiki« gleda zahrbtnost, neiskrenost in nestvarnost. Taznana »sredstva« socialistične politike so pripeljala naše socialdemokratske voditelje tako daleč, da lahko svoje pristaše na prste štejejo. Sicer pa — koliko je storil in kaj je dosegel za trboveljske rudarje g. Kristan s svojimi visokimi zvezami v Belgradu?

△ Strankarska podjetja SDS. Poslanec Kremžar je v svojem govoru proti TPD omenil tudi prisrčno prijateljstvo SDS s trboveljsko družbo. Zlasti za časa vladne moči so bile zveze SDS s TPD notorične, da o njih čivkajo že vrabci na strehah. Ker je poslanec povedal za SDS par bridkih, in ker jih je isti dan povedal veliko še bridkejših za SDS in dr. Žerjavo minister Nikić, zato »Jutro« hiti pripovedovati storjo o »zvestobi in nezvestobi«. SDS zlasti njen slovenski del je bila vedno zastopnica najreakcionarnejšega kapitalizma in če »Jutro« pravi, da je Kremžarjev govor »koristil sovražnikom naših rudarjev«, je to na grša hinavšč na. Da je temu tako, to je ravno isti dokazal na podlagi uradnih ugotovitev in izpiskov iz uradnih aktov Žerjavovega naslednika v ministrstvu dr. Nikića. »Nacionalizacija« »Velebita«, pogodba z »Nihagom«, o kateri piše belgr. »Radikal« že tri tedne dolge članke, to so sami dokazi za neizrečeno, tiho pa trdno ljubezen, ki družijo SDS s predstavniki najbolj izrazitega kapitalizma. O zvestobi govoričiti z »Jutrom« se pač ne izplača. Skupen nastop delavskih organizacij menda še ne pomeni, da bodo delavske organizacije branile slovenske demokrate in krile njihove grehe! Za osvetitev zvestobe v polpretekli zgodovini, pa menda zadostuje, če omenimo plodono delo gospoda Ribnikarja proti narodnemu svetu in njegov shod pred Unionom.

Sinovi, pokažite svojo ljubezen do matere in kupite jim vstopnico za nocojšnji Mater. večer!

Fine površnike

za gospode, priporočila tvrdka

A. KUNC, LJUBLJANA

po zelo zmernih cenah.

Tedenski pregled

Vlada in njena večina hitita spravljati pod streho državni proračun. Minuli teden so bili odobreni proračuni ministrstev: za pošto, za poljedelstvo in za gozdo in rude. Najbolj gladko je šlo s proračunom poštnega ministrstva, ki znaša 428.650.268 Din: državnih poštnih uradov imamo v Jugoslaviji 909. V razpravi o proračunu kmetijskega ministrstva, ki znaša 236.000.000 Din, sta v imenu Jugoslovanskega kluba govorila poslanca Stefan Falež (o raznih potrebah kmetijskega stanu, posebno strokovni izobrazbi, podkovstvu, živinoreji, melioracijah planin in pašnikov, izvozu živine) in Fr. Brodar (o regulaciji voda v Sloveniji). Pri proračunu ministrstva za gozdo in rude je posl. Kremžar v obširnem govoru razkril poslovanje Trboveljske premogokopne družbe in njene zveze s političnimi strankami — prej s samostojnimi demokrati, sedaj z radikali in radičevci. Družba pritrjuje delavcem, da nasipa strankarska korita in korito svojih delničarjev L. 1924. je napravila družba 38 milijonov 530.792 Din čistega dobička ter je izplačala 70 odstotno dividendo. V upravnem odboru TPD sedi tudi aktivni minister Gjuritić; vlada pušča družbi proste roke. Govornik je zahteval, da se delavstvo zaščiti. V razpravi se je oglašil tudi minister dr. Nikić, ki je pred skupščino razkril silovito korupcijo, ki je vladala v ministrstvu za gozdo in rude začasa dr. Žerjavovega ministrovanja. Dr. Žerjav je bil na uslugo posebno raznim židovskim podjetjem. Pri teh odkritjih je došlo do viharnih prizorov. — Opozicija je poslala zunanjemu ministrstvu ponovno vprašanje, v katerem zahteva pojasnil glede dogovorov z Italijo. — Ministrstvo za šume in rude je poslalo vodstvu TPD poziv, naj glede znižanja delavskih plač vsaj do dne 1. maja počaka, dokler se zadeva ne pregleda in ne preuredi — Glavna kontrola je odobrila kredit 1 milijon Din za državno podporo za šajarske posojilnice, ki so bile članice graškega Verbanča. Krediti so bili določeni že v dvanajstih decembar-marc. Za rešitev tega vprašanja so se potegovali edino poslanci Hodžar, Zebot, Veseljak in Pušenjak. — Minister za narodno zdravje Krsta Miletić je prišel te dni v Slovenijo, da si osebno ogleda razmere na zdravstvenih zavodih, katere je v svojem govoru v nar. skupščini osvetlil posl. Strcin.

Skupščina Društva narodov v Zenevi se je razšla, ne da bi bili sprejeti v društvo Nemčije. Niso se mogli sporazumeti zaradi nadaljnih mest v svetu D. N., ki so jih zahtevale druge države, posebno pa Poljska in Brazilija. Celotno stvar so odgodili do jesenskega zasedanja skupščine. — Svet Društva narodov je 18. t. m. zaključil svoje 39. zborovanje. Sklenili so sestaviti poseben odbor, ki se bo bavil z reorganizacijo Društva narodov in sestavi predloge do jeseni. Seja tega odbora bo sklicana za 18. maja. Razen dosedanjih držav bodo pozvane na to konferenco tudi Nemčija, Združene države in sovjetska Rusija, Jugoslavija, Bolgarija, Romunija, Holandija, Kitajska, Poljska, Argentinijska ter Čile. — Zaradi nemirov na Kitajskem, vsled katerih je oviran mednarodni promet po kanalu med Tientsinom in morjem, so poslale Japonska, Amerika in Anglija večje oddelke brodatov na Kitajsko. — V Moskvi je umrl ruski general Brusilov, zmagovalac v Karpatih in vrhovni poveljnik ruske carske vojske, kasneje pa organizator rdeče armade. — V Chietiju na Italijanskem se je 17. t. m. začela glavna razprava proti fašistovskim morilec soc. poslanca Matteottija.

Čuvajte svoj obraz

škodljivega učinka mila, ki vam napravljajo izpuščaje lišajev, prazgodnje gube in druge kožne madele. Uporabljajte za umivanje obraza edino popolno, od vseh zdravil najte za umivanje obraza, parisko emulzijo »Visagis« in nikov pripravljeno sredstvo, parisko emulzijo polti in »Aitna Fatti«, s katerim dobite trajno svatost polti in se osvobodite vseh nečistosti kože. Preizkušnja dobajete se osvobodite vseh vseh lekarnah, drogerijah in parvask dan. Dobiva se za ceno Din 30 — za steklenico. Glavno skladišče za Jugoslavijo: Zagreb, Gajeva 8.

„Ižanci gredo“!

Ob Zelenčevi slavnosti je bilo v Ljubljani zelo živahno. Na nogah sta bila slovenski tabor kakor tudi nemški s svojim nemškutarskim priveskom. Navzlic najstrožji prepovedi je mrgolelo po ulicah dijaštva, ki je kazalo narodno ogorčenje z burnim klicanjem »preat«, ako se je pokazal kak turnerski klubok ali pa frankfurtarska pentlja na ozkih prsih nemške gospodične izza goste vojaške ograje. Do dejanskih spopadov ni moglo priti, zakaj res je bilo, da se je vršila vsa slavnost kakor je pisal »Slovenski narod« izza naslednjega dne z napisom na uvodnem mestu: »V senci bajnetov«. Svojo narodno odločnost smo pokazali takrat na ta način, da je mladina ponoči pomazala spominsko ploščo s črnim in ko sva na slavnostni dan srečala s prijateljem našega profesorja nemščine Samhaberja dopolne v dvoredu, ga nisva pozdravila, čeprav je naju zelo ostro motril. Tako sva pokazala, da sva tudi midva nelzprosna narodna junaka. In v takem dušnem razpoloženju, ko smo hlatali tudi po najmanjši bilki in iskali sredstev, s katerimi bi bili zrušili vojaški obroč, za katerim se je skrivala nam zopna nemška druž-

* Pod tem naslovom bi imele iziti tri povesti, od katerih prva, »V graščinskem jarmcu«, je izšla lani v Mohorjevi družbi. Napisan je bil tudi »Uvode«, ki pa iz tehničnih razlogov ni bil priobčen. Pomen bi imel, če bi izšlo vse povesti hkrati. Priobčenjem ga sedaj, ko se je nenadoma pričela debata o Ižancih in nekem dedu. Morda ga bo kdo prebral sedaj iz radovednosti.

ba, je naenkrat zafrotala po ulicah novica: »Ižanci bodo prišli. Ižanci!« In komaj si prišel v drugo ulico, ti je že priletelo na uho: »Ižanci gredo!« Pravilo se je bolj poihem, da bi te sladke skrivnosti ne zvedel kak špicelj s polmesecem pod brado in sabljo ob boku, ker takrat še nismo vedeli, da so med nami tudi špiceljni brez uniforme. Samo eno željo smo gojili na srečo tako iskreno, kakor že zdavnaj prej ne, da bi bili Ižanci skoraj tukaj, da bi porušili vojaški zid pred nami in bi mi mogli seči po turnerskih klubokih in frankfurtarskih pentljah. Ko se je skrivnost o prihodu Ižancev širila po Starem trgu, okrog sv. Florijana in dalje po Kurji vasi, so branjevci in manjši kramarji, ki so imeli takrat tudi ob nedeljah odprte prodajalne, začeli pospravljati blago in zapirati vrata. Tu in tam je kak branjevec poskušal, ako so vrata trdno zaprta in so okna dovolj zapahnjena. Tedaj še nisem vedel, zakaj so tako oprezni, zakaj prepričan sem bil in moji prijatelji, da so Ižanci nevarni samo vojakom in Nemcem. Toda Ižancev le ni bilo. Tudi kasneje, kadar se je v Ljubljani napravljalo kaj takega, da bi bilo treba udariti, se je razneslo po Ljubljani: »Ižanci bodo prišli!« Pa jih le nikdar ni bilo, dasi mi je vstajala v srcu silna želja poznati kakega Ižanca, da bi potem razločeval Ižanca od drugih ljudi. Takrat sem se spomnil, da sem nekako pohvalo o Ižancih slišal že vsako zimo, ko sem bil še doma in sem na peči prisluškoval razgovorom možakarjev, ki so vavovali pri nas in so imeli dostikrat v mislih

tudi prejšnje čase in so imeli v čisljih tudi prejšnje razmere. Vsaj enkrat vsake zime so se pogovarjali tudi o letu 1848. Takrat še nisem razumel vsega, a dobro sem si zapomnil, da so bili Ižanci takrat grad napadli in vse požgali in ob tisti priliki so Antončev boter rekli: »Prav so imeli Ižanci!« Pečnikov ta stari so pa prideli: »Kaj? Tiči so bili Ižanci, tiči! Povsod bi bili morali tako narediti, povsod! Vsa pisma sežgati! Pa bi bila naša zmaga!« Ni čuda potem, da so bili Ižanci v mojih mislih naposled večji od drugih ljudi in da bi jih bil končno rad spoznal. Nekako razočaran sem bil, ko sem jih začel spoznavati. In to je bilo takrat, ko sem služboval na mestni ljudski šoli na Barju in sicer v hiši Nro 1. Šola sicer ni bila v splošju, pač pa je bila ondi v spodnjih prostorih gostilna, zgoraj pa stanovanje učiteljevo. Za šolo so bili pa pripravili mestni očetje prostor, ki so ga prej rabili za skedenj ali pa kot skladišče za šoto. Mesto je napravilo samo vrata, postavilo notri mizo in klopi in pa velikansko skrinjo, ki je bila za drvarnico. Tako vzornih prostorov tudi v obrekovani predvojni dobi ni imela nobena podeželska šola, kakor jih je imela mestna na Barju. Torej, ko sem učil v tisti šoli in stanoval v uradnem stanovanju nad gostilno, v kateri so se Morostarji včasih tudi stekli, sem začel srečavati Ižance in jih ogledovati od blizu. Vsak tržni dan, zlasti pa ob semanjskih dnevih, jih je bila cesta polna. Hodili so peš, ali so pa

vozili na vozovih, na katerih so bila naložena drva, butarice, šota, ali karkoli so Ižanci tirali v Ljubljano na prodaj. Nekateri so se ustavljali v gostilni pri Nro 1, ki je nekako na pol pota med Igom in Ljubljano, že v mesto grede, še več jih je pa ostajalo popoldne, ko so se vračali. Ti so bili bolj glasni in denarni in kajpak potem nekoliko prešernejši. In ko sem jih tako opazoval, so začele izginjati vsekako nekoliko romantične predstave, ki so bile zrasle v moji duši in naposled sem spoznal, da so Ižanci pač kakor drugi ljudje, njihov obrekovani trebuh je čisto normalen, da pa pijo rajši »la kratkega«, kakor pa vodo. Samo enkrat sem videl enega pri vodnjaku, pa še ta se je le omival. Sicer pa barjanska voda res ni kaj prida.

Kasneje, ko sem večkrat obiskal tovariša na Igu, sem jih videl doma na Ižanskem, videl njihove vasi in grad, opazoval jih pri delu. Pa nič nenavadnega.

Pozneje se mi je večkrat vsiljevalo vprašanje, zakaj vendar Ižanci vzbujajo nekako občudovanje in povzročajo neki nenavaden strah.

Po srečnem naključju sem odkril tudi to skrivnost. Nekako začetkom vojske ali le malo prej sem obiskal svojega prijatelja Janeza, župnika v Ijubkem Skocijanu pri Turjaku. Ko je bil trenutno zaposlen, se je zbal, da bi se jaz ne dolgočasil, pa je porinil pred me veliko knjigo — farno kroniko. »Na, pa berite!«

Rečem vam, s takim zanimanjem še nisem bral kako kronike, kakor je leta, ki jo je

Dnevne novice

★ **Potovanje na evharistični kongres v Chicago.** Vsem priglasiencem smo razposlali okrožnico in vprašalne pole. Ponovno opozarjamo, da potujemo na evharistični kongres in pri tej priliki obiščemo ameriške svoje in sorojake. Zato naj nihče ne poskuša zlorabljati tega potovanja v svrhu utihotapljenja v Ameriko, ker bodo naše in ameriške oblasti v tem oziru zelo strogo postopale. Prosimo, da vprašalne pole natančno in vestno izpolnite ter nam jih v teku treh dni vrnete. — Slovenski odbor za ameriški evharistični kongres v Ljubljani, Mesini trg 8, I. nadstropje.

★ **Umrli je pri Sv. Križu pri Litiji Matija Hostnik,** star 76 let. Rajni je bil oče g. kaplana Jožefa Hostnika. — Nesrečno je padla z lestve in se ubila 62 let stara vdova Franca Novak z Gobjnika.

★ **Prvi ženski dnevnik v Jugoslaviji?** Društvo za izobrazbo gospodinj in mater v Belgradu začne v kratkem izdati teden »Naša žena«. List se kasneje izpremeni v dnevnik. Urejevan bo poljudno. Vodile in urejevale ga bodo izključno žene. To bo menda prvi ženski dnevnik ne samo v Jugoslaviji, marveč v Evropi.

★ **Materinski dan v Gorenjem Logatcu.** Kat. prosvetno društvo v Gor. Logatcu priredi o priliki »Materinskega dne« na praznik dne 25. marca ob pol osmih zvečer v društveni dvorani akademijo s sledečim sporedom: 1. Mamici zlati na Materinski dan. (Deklamacija.) 2. Oj hišica očetova! (Petje.) 3. Silvin Sardenko: Pesem sedemnajstleine. (Deklamacija.) 4. Slavnostni govor. 5. Silvin Sardenko: Vrnitev. (Alegorična deklamacija.) 6. Sirota Jerica. (Alegorična deklamacija.) 7. Devica Orleanska. Judita. (Skiopitično predavanje.)

★ **Homec.** Materinski dan smo na Homecu imeli že 7. marca. Obnesel se je prav lepo in matere so bile prav zadovoljne. Zjutraj je bila lepa slovesnost v cerkvi, popoldne pa v Društvenem domu. Vrstile so se deklamacije, petje, tamburanje, govor. Drugo leto ga bomo zopet obhajali. — Na cvetno nedeljo popoldne ob treh priredi prosvetno društvo v Društvenem domu na Homecu krasno igro: »V znamenju križa«, ki jo bomo ponavljali na velikonočni ponedeljek.

★ **Iz uradnega lista.** Uradni list za Ljubljansko in mariborsko oblast z dne 20. marca objavlja: Navodila za osnovo uslužbenških listov v resortu ministrstva za finance; Razpis glede potrdil o izvoru blaga iz Poljske; Razpis o ocarjanju velocipedov in biciklov; Pravilnik o uporabljanju potniških državnih avtomobilov; Razglasi osrednje vlade, med njimi: 128. Tarifno obvestilo, da je voznina za seno znižana. 124. Popravka k direktnemu blagovnemu prometu med Trstom ali Reko na eni strani in postajami v kraljevini SHS na drugi strani.

★ **Kongres najemnikov.** — Na pobudo in predlog mariborskega društva najemnikov, kateremu so se priključile skoro vse organizacije v državi, se vrši v nedeljo dne 21. t. m. v mestni posvetovalnici v Zagrebu velik kongres najemnikov cele države. Dnevni red je v glavnem sledeči: 1. Današnji položaj najemnikov z ozirom na stanovanjski zakon ter njih nadaljna zaščita. (ref. Zagreb) 2. Ustavitev izvršitve odpovedi, določenih po stanovanjskih sodiščih. (ref. Ljubljana) 3. Nujne spremembe k stanovanjskemu zakonu. (ref. Maribor.) 4. Oprostitev novih gradb od davkov

Raznovrstno

pomladansko OBLEKO

nudi najceneje

Jos. Rojina — Ljubljana

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 3.

in doklad, ter stavbenih zadrug od kakršnihkoli taks. (ref. Split) 5. Stavbeno vprašanje in ureditev delokroga oblastnih samouprav. (ref. Split) 6. Mednarodni kongres najemnikov v Curihu. (ref. Zagreb) 7. Sprememba pravil Saveza. (ref. Brod.) 8. Sedež Saveza najemnikov. (ref. Split) Po dovršenem kongresu odpotuje določena delegacija v ponedeljek dne 22. t. m. v Belgrad v svrhu intervencije na merodajnih mestih v prilog izboljšanja položaja najemnikov.

★ **Za šmarogorske zvonove** je poslal naši upravi en angleški funt (Din 262.—) g. Franc Zajec, poslovodja papirnice v Aleksandriji v Egiptu. Naj bi našel blagi dobrotnik obilo posnemalcev, posebno ob bližnji velikonočni dobi!

★ **Mestna občina v Slovenski Bistrici** razpisuje mesto občinskega tajnika. Ponudbe so vpslati do 1. aprila t. l. Reflektira se na boljše in strokovno izobraženo moč.

★ **Popravi.** Iz seje Središnjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. V drugem odstavku tega članka, ki smo ga objavili v 65. številki, nam je skrat zamenjal drugo vrsto. Pravilno bi se moralo določeno mesto glasiti: Važen predmet v seji ravnateljstva je bilo poročilo o reviziji belgrajškega okrožnega urada. Poročilo obsega 130 pisanih pol. itd.

★ **Službena obleka za poštne uslužbence.** Kakor se poroča iz Belgrada, bo službena obleka za poštne uslužbence napravljena do oktobra 1926.

★ **Razpisani poštni uradi.** Razpisani sta pošti Litija (IV. razred) in Trbovlje 2 (II-2). Prošnje naj se vlagajo pri poštneim in brzojavnem ravnateljstvu v Ljubljani.

★ **Samomor slovenske služkinje v Zagrebu.** Minolo sredo je v Zagrebu skočila v Savo brezposelna služkinja Marija Salamun iz Štor pri Celju. Na mostu, s katerega je skočila v vodo, je pustila klobuk in pišto, v katerem izjavlja, da gre zato v smrt ker je oče njenega nezakonskega otroka čevljarski pomočnik Marijan Glavina noče poročiti. Marijan Glavina se je javil policiji in izjavil, da je imela Salamunova zveze tudi z drugimi moškimi. Najbrže jo je nagnila do samomora beda, ker ni mogla dobiti službe.

★ **Samomor poštnega uradnika.** V Zagrebu se je ustrelil 40 letni vpokojeni poštni tajnik dr. Rudolf Matičević. Vse svoje prihranke je bil vložil v neko podjetje, ki je propadlo; tako je zašel v denarne stiske in obupal.

★ **Najstarejša Belgrajčanka umrla.** V Čuburi je umrla 110 letna Julija Popova. Pokojnica je bila rojena 1816 v Banatu; od 1907 je živela pri svoji hčerki, ki je sedaj stara 67 let. Pred par leti ji je umrla sestra, ki je tudi dočakala nad 100 let. Popova se je dobro spominjala raznih političnih dogodkov, posebno leta 1848 in je rada pripovedovala o njih. Bila je do zadnjega sveža in vedra ter je imela še vse zobe; imela je zelo dober tek a meso je navadno jedla brez kruha.

★ **Načrt za menični zakon.** Komisija za izdelavo meničnega zakona v pravosodnem ministruvstvu bo te dni svoje delo dovršila. Načrt se pretresa sedaj v tretjem čitanju, nakar se končno veljavno stilizira. Kakor znano, je v tej komisiji tudi slovenski vseučilišni profesor dr. Šerlj.

★ **Občinske volitve v Zemunu.** Danes se vrše v Zemunu občinske volitve. Vsega je bilo prijavljenih 8 kandidatnih list, od tega tri radikalne; ostale liste so po ena demokratska, radičevska, nemška, socialistična in samostojno demokratska.

★ **Vojka Mikošji v Zagrebu.** Dne 18. marca so pripeljali v zagrebške zapore Vojka Mikošji, ki je ogoljufal zagrebško poštno hranilnico za več milijonov dinarjev, nato pa pobegnil v Hamburg. Nemška, odnosno avstrij-

vedno poizvedoval in zbiral in ko sem imel opravka še s prejšnjim pisanjem, so me izanci vedno motili. Kar prijetno se mi je zdelo, ko sem v duhu gledal prizore, ko je izanska vojska prejela »ognjeni krste« v turjaških ridah, ali pa kako je Švigelj s Carskega zmagovalno nesel cel boh, ki ga je bil otel pred opustošenjem v izanski graščini.

Toda še vedno mi je nekaj manjkalo. Med zgodbe, ki sem jih imel v duhu zbrane, je moralo priti nekaj kar jih je zvezalo in jih spopolnilo. In tudi to sem po srečnem naključju dobil.

Nekaj dni pred Vsemi svetimi smo obrezovali peso. Noč je bila mesečna in topla. Zensko so po navadi govorile o vsem, jaz sem bil pa pri svojih izancih. Takrat mi je pa šinilo v glavo. Morda pa Glavan kaj ve. Glavan je priseljenec v tem kraju kakor jaz in sicer tam nekje od Iga. Prošlo zimo sem mu delal testament, pa je vendar še odrinil. Njegova hči je pri nas pomagala tiste dni. Dejal sem ji: »Uršika! Morda vaš oče kaj veda, kako je bilo leta 1848 na Igu? Ali so kdaj že kaj pravili?«

»O ja! Naš oče že nekaj veda,« je zagostolela Uršika. »Tudi nam so je pravili.«

Nekaj dni kasneje, ko je zapadel sneg in zapri ljudi v hiše, sem pa šel h Glavanovim. Stari je sedel pri peči in se držal za trebuh, zakaj nekaj ima notri, kar mu ne da miru. Nasvetoval sem mu, naj se z medom zdravi, ker so odpovedala vsa druga zdravila. Nato mi je pa začel praviti. Zraven ni bil, ker je

ska policija je spremila Mikošji do naše meje, kjer so ga prevzeli naši organi in ga odpravili dalje v Zagreb, Idoč po zagrebških ulicah je Mikošji zakrival lice z robcem. Na eni roki je bil zvezan ter ga je vodil redar.

★ **Specialist za ženske bolezni in porodništvo** dr. Benjamin Ipavc v Mariboru ne ordinira do Velike noči.

★ **Zahtevajte samo »Ides«** črnilo v korist »Jugoslovanske Matice«.

★ **Zlatnik v Zlatorog-terpenčinovem milu** so našle dalje sledeče osebe: Lenčka Hostnik, Suha pri Škofji Loki, J. Orovič, gostilničarka v Mariboru, Mici Banan, Zagreb, Gajeva ul. 53, A. Barlič, Zavreč, Ivana Malovrh, Bečajnovo pri Št. joštu, Marija Brezovnik, Vrh pri Slov. gradu, Janko Lončarič, Ložnica p. Makole.

★ **Pri protinu, toščici in sladkosečnosti** izboljša naravna »Franz-Josef« grenčica delovanje želodca in črevesja ter vztrajno pospešuje prebavo. Zdravniki za prebavo izjavljajo, da so s »Franz-Josef« vodo dosegli sijajne uspehe. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ **Golšo in Basedovo bolezen** zdravi Radenska voda, ker vsebuje jod. Požirkoma piti.

★ **Rogaška Slatina**, najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter. Izven glavne sezone izredno nizke cene. Zahtevajte prospekte!

★ **»Pekoc«** — otroški čevljički prvovrstne kakovosti se prodajajo do 25. t. m. po znatno nižjih cenah. Oglejte si cene v izložbah tovarov »Pekoc, Ljubljana, Breg 20 in Aleksandrova c. 1.

Roparski napad sredi Ljubljane.

Sineči ob 11.20 je neznan moški napadel nekega Paušerja ob Ljubljani pri Zmajevem mostu, ga z revolverjem obstrelil v desno stran prsi in mu nato, kakor trdi napadeni, oropal 4000 Din. Ranjenega Paušerja je policija odpravila nato v bolnico, o napadalcu pa ni nobenega sledu.

Ljubljana

○ **Sporod Materinskega večera**, ki se vrši danes zvečer v dvorani hotela Union na čast našim materam obsega sledeče točke: 1. Lubas: Koranica igra orkester Prosvetne zveze. 2. P. Kri ostom: Pesem o solnčnih očeh in I. Albreht: Ljubeča mati; deklamira gđ. A. Zlarjeva. 3. Ribar: Ko v jasnem pasu primigljaj: p je ženski zbor pevskega društva »Ljubljana«. 4. Njoari: Beneške noči, igra orkester. 5. »Za materjo« simbolična vaja, proizajajo s. Orlice. 6. Krizostom: Materina pot deklamira gđ. I. Zalarjeva. 7. Rechner: »Prélude«. Igra orkester. 8. Ivan Canjar: Njen grob; recitira g. akademik Stare. 9. Z glavnim šumom s kora: poje mešani zbor »Ljubljana«. 10. Ivan Canjar: Četrta postaja križnega pota, recitira ob skioptični sliki g. akademik Pengov. 11. Dr. Rožman: Mati v luči Matere cerkve, skioptično predavanje. Vstopnice se dobe v predprodaji danes od 8—12 ure in od 3—6 ure v Prosvetni zvezi na Mi 1 ši evi cesti št. 7. Cene vstopnic: rezervirni sedeži po 10 Din, navadni sedeži 5 Din, stojišče 2 Din.

Najceneje se oblečete v trgovini J. Tomšič, Sv. Petra c. 38.

Obleke (ševijot), lepe od 180 Din naprej, marinarske za fantke 90 D.n.

Velika izbira moških srajc in kravat po znižanih cenah.

Hčerke, pripeljite svoje zlate mamice danes zvečer v dvorano hotela »Union« na Materinski veter!

○ **Pevski zbor »Ljubljana«** se zbere danes zvečer ob triletni na osem v Unionu za nastop pri Materinskem večeru.

○ **S. K. žensko društvo** ponovno vabi vse svoje članice da se gotovo udeležijo skupne proslave na čast našim materam, danes zvečer ob 8. uri v unioński dvorani.

○ **»Dekle z biseri«** na Ljudskem odru. Danes ob pol 4. uri popoldne se ponovi rimska igra »Dekle z biseri« igrokaz s petjem v petih deyarjih, ki letos nadomešča pasijonske igre. Igra, ki je zelo primerna za predvelikonočni čas, se je v petek uprizorila z velikim uspehom pri popolnoma razprodani dvorani. Občinstvu je vsebina igre nad vse ugajala, pa tudi vprizoritve sama je bila izborna. Igralci zaslužijo vso pohvalo. Ogromno število obiskovalcev je moralo oditi pred predstavo brez vstopnic, zato se p. n. občinstvo opozarja, da si že v predprodaji preskrbi vstopnice. Predprodaja je danes od 10. do 12. ure popoldne in popol ne od 2. ure naprej do začetka predstave v pisarni Ljudskega odra.

○ **Umeinsko-zgodovinsko društvo v Ljubljani** ni moglo prirediti v pretekli zimski dobi običajnega cikla predavanj. Kot nadomestilo namerava prirediti v letni dobi pogoste izlete z ogledom važnejših umetnostnih spomenikov v domovini. Projektirani so sledeči izleti: 1. Muljava (freske Janeza Ljubljanskega 1456), Kamen vrh (freske istega mojstra 1459). 2. Celje. 3. St. Rupert—Vesela gora. 4. Ig—Golo. 5. Lesce—Begunje—Sv. Peter. 6. Zirovnica—Vrba—Rodine. 7. Jable—Grobje—Smlednik. 8. Ptuj. 9. Fužine pri Ljubljani. 10. Dol. — Pri ogledih bodo strokovnjaki razlagali umetnostne spomenike. — Vsak izlet bo pravočasno naznanjen v časopisu. Cilj daljšega izleta v letošnji seziji še ni definitivno določen in bo predmet razgovora na letošnjem občnem zboru, ki se vrši 24. marca ob 8 v »Ljubljanskem dvoru«. Vabljeni so vsi zainteresirani.

○ **Rokodelski dom.** Jutri bo predaval v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12. prof. dr. Valentin Rožič o pomenu Jadranskega morja. Predavanje bodo pojasnjevale še evline skioptične slike. Vstop prost. Pričetek točno ob osmih zvečer.

○ **Pevski zbor v Rokodelskem domu** ima danes ob 11. uri popoldne izredno vajo, h kateri vabimo vse gg. pevce. Naslednja pevska vaja bo v torek 23. t. m., ob osmih zvečer.

○ **Občni zbor družbe sv. Elizabete**, ki je bil na pravniki sv. Jožefa v Marijanišču, je tudi letos podal razveseljivo sliko družbinega delovanja. Družba je imela koncem leta 1925 8 konference ali podružnic, 579 dobrotničarjev in 82 delavnih članic, ki so obiskovale, zapuščene bolnike redno podpirale ubožne rodbine, poskrbele za sirote, priredile po vseh konferencah za najubrednešo mladino dobrodelne božičnice in nastopale vsepovsod, kamor jih je klicala krščanska ljubezen. Vseh podpirancev je bilo v tem letu 483, med njimi 76 družin in 198 otrok. Vse podpore so dosegle vsoto 77.604,33 Din. Družba upa na večji razmah; zato si želi še več delavnih članic in še več dobrotnikov, ki bi podprli apostolat krščanske ljubezni. Bog daj da se to leto preizkušeni čelji pridruži mnogi novih članic in dobrotnikov. Krščanska ljubezen, ki drugod — kakor beremo — izvršuje čuda požrtvovalnosti —

Velika noč

je tu, in da bodo potice dobre, pecite jih v posodi, kupljeni pri tvrdki

STANKO FLORJANČIČ
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35

sestavil po starih knjigah, zapiskih in tradiciji moj prijatelj Janez. O. nič suhoparnega, nič dolgočasnega in pusto uradnega! O ne! To je življenje! Dogodki, kakor so se vrstili in kakor so jih gledali in ocenjevali ljudje. Pa kako raznovrstni! Mimo mnogih grede imenitni dogodki neopaženo, ne vidijo ljudi in dejanj, slepi za najbolj žive slike. Kronist Janez je pa vjel vsak dogodek, opazil sleherno posebnost, nobena zadeva se mu ni zdela premalenkostna, da bi je ne zabeležil v kroniki. In zato je tako živa in zanimiva, zakladnica, iz katere bo črpal še marsikak pisatelj.

Med dogodki iz leta 1848 je popisan tudi napad Izancev na Turjak. Podrobno so opisane priprave turjaških brambovcev, kakor tudi pohod izanske vojske, kakor ga je popisal udeleženeč stari Potokar iz Zelimlja.

Ko sem ta odstavek prebral, sem kar čutil, kako se je tresla zemlja pod koraki izanske vojske, kakšen trepet se je valil pred njo in koliko grozo je zbužalo zvonjenje, ko je po vseh cerkvah od Iga do Turjaka bilo plat zvona in klicalo pomožna krdela, ki so se pripravljala na maščevalni pohod.

Takrat sem spoznal, kaj pomeni klic: »Izanci gredo!«

In takrat me je prijelo. Misel, napisati zgodbo izanske vojske, me ni zapustila več. Toliko časa »nosim« že sledeče dogodke.

Ze takrat sem si pa mislil, da to, kar je zabeleženo v škocijanski kroniki o napadu Izancev na Turjak, je vendar zapisano še kje drugje. Rad bi dobil v roke akte iz kriminala,

v katerega so bili prišli kolovodje izanske vstaje, a teh najbrž ni nikjer več. Nekoč sem pa šel mimo takrat še »Katoliške bukvarne« in v zadnjem oknu med antikvaričnimi knjigami so se ponujale »Novice« iz leta 1848. Kakor nalašči! Če se je to res zgodilo, kar je v škocijanski kroniki, je gotovo tudi tukaj zabeleženo. Za 8 K sem dobil letnik 1848 in še letnik 1849 povrhu.

Res! Po zelo važnih odstavkih o krompirju, turščici in zelju sem našel v 13. listu z dne 29. marca v dveh odstavkih in sicer najprej v »Oznaniču c. kr. deželnega poglavarstva«, v katerem se žuga s stojno sodbo (Standrecht) zavoljo »tolovajskih razbojnikov na Igu, dé, ako to svarilo hudodelcev ne spametova, bojo vsi enaki razbojniki stojé, to je nanezgloma obsojeni in po primeri hudodelstva tudi ob glavo djani.«

V članku »Opomin in svarilo« se je pa uredništvo pohujševalo »o razvujzdanih tolovajih« na Igu, rekoč: »Nikdar si ne bojo ti razvujzdani tolovaji madež izbrislali, ki jih je oskrnil za vse dni življenja. Oni niso vredni, da bi jih Kranjce imenovali! De bo deležnike tacih hudodelstev roka pravice zadela, je tako gotovo, kakor je Amen v Očenašu.«

In skozi očala, ki jih je takrat nataknil c. kr. deželni poglavar uredniku »Novice«, je gledal svet Izance in je delal skoraj skozi celo stoletje mojim prijateljem in znancem z izanskega veliko krivico.

Kakor sem povedal, sem se že dolgo pečal z mislijo, napisati zgodbe o Izancih in sem

prišel šele po letu 1848 na svet, vendar je vedel vse, ker je slišal iz ust svojih prednikov, so sedel in znavec, ki so se udeležili takratne vstaje, kako je bilo in zakaj je bil nastal vihar na izanskem, ki je bil pretresel in vznemiril vso deželo.

Po pripovedovanju Glavanovem sem imel vse, kar sem potreboval. Veriga dogodkov je bila izpopolnjena, tako da sem dejal sam sebi: »Fant, sedaj pa pojdi in zapiši!«

In tako sem napisal vse dogodke po vrsti in jim dal obliko povesti, resnično po dejanjih, kakor sem jih dobil zapisane ali sem jih pa slišal. Seveda, za vsako malekost ne bi mogel priseči da se je do plicice tako godilo. Večkrat se je za primerilo pred sodnikom, da fant ni mogel priseči, dasi je bil prepričan, kdo ga je udaril, ko ga je sodnik zares vpričo sv. razpela in prižganih sveč vprašal: »Fant, ali si pa videl, da te je prav ta udaril?«

Tako bi se najbrže tudi meni godilo. Tudi jaz ne bi mogel priseči in bi bil nekoliko osramočen.

V nadi, da me moji čitatelji, ako jih kaj imam, kot učenec stare šole, ne bodo dejali na prisego, sem dal zgodbe na svitlo, celo laskajoč si, da bo po obelodanjanju resničnih zgodb marsikdo sodil Izance pravičnejše in bo prav cenil »razvujzdane tolovaje«.

V Stičnem dolu, ob dnevih Sredozimcev, leta 1924.

Fr. Jaklič.

Poravnajte naročnino!

mora pri nas še bolj zagoreti! Časi so hudi in naša dolžnost je velika.

4. predavanje Geografskega društva se bo vršilo v torek dne 23. marca 1926 ob 6. uri zvečer v kemični predavalnici drž. realke (pog. univerze). Predaval bo g. dr. H. Tuma o krajevnem imenoslovju v naših Alpah (toponomastiki). Snov tvori zase celoto in zato vabimo tudi tiste, ki se prvega tozadnega predavanja niso udeležili, poleg geografov zlasti še naše turiste.

Soproga bivšega mestnega župana in pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja umrla v mestni ubožnici v Vodmatu. Včeraj popoldne se je vršil iz mestne ubožnice v Vodmatu pogreb soproge bivšega župana Ljubljane in pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja, gospa Milica Hribarjeva, ki je bila od svojega moža ločena, je bila rojena Cehinja in sicer leta 1850. v Bruu. Pisala se je po starših Griga. Preselila se je s starši v Ljubljano, kjer se je poročila s Hribarjem. Svoječasno je uživala v naših narodnih krojih velik ugled in splošno spoštovanje. Po svoji ločitvi se je umaknila Milica Hribar v zasebno življenje in se ni brigala več za javnost. Živela je tiho in skromno, kolikor so ji pač dovoljevala skromna sredstva. Pred par dnevi pa je tako onemogla, da so jo morali prepeljati v mestno zavetišče. Tam je zadela nesrečno ženo srčna karp, kateri je podlegla. Pogreb se je vršil iz mrtvašnice javne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

Slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« sporoča svojemu članstvu tužno vest, da je njega častna članica in kumica društvenega prapora gospa Milica Hribarjeva preminula. Odbor o smrti blagopokojnice ni bil obveščen, vsled česar je odpadlo tudi dolžno častno spremstvo. Da se odložimo spominu in zaslugam, ki si jih je pridobila pokojna kumica za naše društvo, je včeraj sklenil odbor v svoji izredni seji, da se vrši za preminulo častno članico slovesna zadušnica, pri kateri bo pel celokupni društveni zbor.

Umrla sta inšpektor finančne kontrole g. Jurij Pfeifer na Rimski cesti št. 12 in pa vpkopni deložnosodni svetnik Jakob Munda v Gradišču št. 14.

Vandalizem v tivolskih nasadih. Zlobne roke ljubljanskih ponočnjakov ne morejo mirovati. V noči na petek in na soboto so v Gutmanovem drevoredu pod Tivolijem izruvale neznane surovine 8 klopki. Če se bodo vandalstva tako nadaljevala, potem je bolje, da mestna občina vsako delo ustavi. Kar na eni strani z velikimi stroški napravi, ji po drugi strani pljanci pokvarijo. Prosimo pa predvsem g. policijskega ravnatelja, da posveti temu svojo posebno pažnjo, da se bodo taki divjaki in flagranti zasačili in izročili sodniji, ki naj jim da tako lekcijske, da bodo pomnili.

Napad v frančiškanski ulici. Snoci se je okrog pol 10. ure izvršil zahrbtnen napad na tri italijanske trgovce. Iz Miklošičeve ceste so zavili trije italijanski trgovci v Frančiškansko ulico. Njim je sledilo šest do osem nemancev. Blizu Učiteljske tiskarne so navallili na nič hudega sluteče trgovce in jih pretepli. Ves pretep se je izvršil skoro popolnoma tiho, ker so bili napadenci presenečeni. Napadencem se je posrečilo uiti v kavarno Union, kjer jim je zdravnik dr. Drobnič nudil prvo pomoč. Eden od napadenih je na glavi krvave vlesed rane, ki jo je dobil z nekimi orodjem, podobnemu pendreku. Druga dva sta dobila poškodbe od nekega topega orodja. Napadenci so dobili v Unionu italijanskega konzula, pri katerem so ostali pozno zvečer. Kdo so napadenci, ni bilo mogoče dognati. Policija je prišla z napadenci skupaj šele v Unionu.

Mestna ljudska kopelj v Kolodvorski ulici bo dne 23., 24. in 25. marca t. l. zaprta.

Napad v Tesarski ulici. Neznani zlikovci, po izgovoru Hrvat, je napadel po noči v Tesarski ulici tovarnarja g. Feliksa Franzla. Štopil je nenadoma predenj in mu je zaklical: »Daj novac brate! Kamo ideš?« Toda Hrvat je slabo naletel. G. Franzl mu je odgovoril s tem, da ga je udaril s ključem po obrazu in zaklical na pomoč, nakar je napadalec pobegnil.

Usmiljenim sreem. Služkinja, vdova, mati 2 neposkrbljenih otrok, prosi za sina dijaka, nad vse marljivega prvošolca blagohotne podpore. Vse tozadnje darove sprejema upravništvo »Slovenec« pod znakom »Ubožen dijake«.

Litija.

Zora Borštnarjeva. V aferi poštnih poverb ni nič posebnega zaznamovati. Borštnarjeva se nahaja še vedno v zaporih litijskega okrajnega sodišča, kjer se preiskava nadaljuje. Izmjenjana je bila tudi poštna uradnica g. Berdajsova, ki je z Borštnarjevo delala skupaj službo. Kot upravnik tukajšnjega poštnega urada je začasnoma nastavljen g. upravnik Modrijan in ena nova poštna uradnica. Borštnarjeva se je v zaporu popolnoma vživela. V začetku je bila flegmatična napram vsemu in si iz vsega ni ničesar storila. V poslednjem času pa večkrat joka ter je zelo potrta. Vest nekaterih časopisov, da je bila že oddana v Ljubljano, je torej netočna, ker je preiskava, ki bo še delj časa trajala, zelo obširna in komplicirana. Potem bo šele prepeljana v Ljubljano, kjer bo čakala na poroto. Ravno tako je netočna notica, da je Borštnarjeva prevzela pošto po smrti poštnega nadupravitelja g. Fr. Kolbeta. G. nadupravitelj je šel leta 1922 v pokoj ter še danes prav zdrav in vesel živa zaslužen pokoj v družbi svojih prijateljev.

Smrtna kosa. 15. marca je umrl v Litiji g. Jeršan Anton, uradnik litijske topilnice. Pokopali smo ga na tukajšnje pokopališče v sredo 17. marca. Bil je bratranec našega okr. zdravnika g. dr. Premrua ter je šele po vojni prišel z Dunaja, kjer je bil posestnik kinematografa. Preveč je yeroval v avstrijsko valuto, prodal svoje podjetje takoj po prevratu, ko je krona imela še nekaj vrednosti, ter nato ložil ta denar v hranilnico. Potem je prišel pade avstrijskega denarja in g. Jeršan ob svoje premoženje. Na starost mu ni drugo kazalo kot v službo. Vseeno pa moža ta tragedija ni potrla, bil je dovtipen, dober in ljubezniv družabnik.

Občni zbor gasilnega društva, ki se je vršil v nedeljo 14. marca v gostilni Kamničar, je zopet pokazal, kako malo se brigajo naši tržani za to prepotrebno in obče koristno društvo, ker razven par hišnih posestnikov so bili samo delujoči člani prisotni. Ker je prejšnji odbor odstopil, so se vršile nove volitve, pri katerih je bil izvoljen načelnikom g. Pavl. Tič, hišni posestnik in lesni trgovec, podnačelnikom g. Franc Dobravec, dimnikarski mojster. Želimo novemu odboru, da bi uspešno deloval ter glavno pažnjo obrnil na taje, ki so najbolj potrebne pri takem društvu in ne samo veselice in izleti.

Zagorje

Gerentski sosvet je na prvi svoji seji sklenil napraviti vodovod. Za vodovod so glasovali tudi demokrati in narodni socialci, ki so v starem občinskem odboru vsako delo za vodovod preprečili — kot so sedaj pokazali, bolj na komando g. Čobala kot pa iz pametnih razlogov. Razpisana bo gradnja vodovoda tekom enega meseca in prej kot čez leto dni bomo v Zagorju pili mesto umazane Kotredže in Medije bistro planinsko studenčnico. Vprašanje šole pride na vrsto, ko bo dograjen vodovod.

Vprašanje rudarski oblasti. Delati nadure pri podjetjih brez potrebe je prepovedano. Zagorsko ravnateljstvo TPD pa sili delati nadure: rov za pridobivanje peska zadaj za električno centralo so kopali samo v nadurah, rezanje krajev za jamsko uporabo in sekanje drv se vrši samo v nadurah, pravtako tudi razna druga dela. Nekatere reducirati, druge pa siliti k nadurnemu delu — ali ni to zoper postave? Pravtako je delavstvo pričakovalo, da bo sedaj, v času redukcije delavcev in tretjine delovnega časa tudi nedeljsko in prazniško delo počivalo. Toda o praznikih se dela pravtako kot prej, ob nedeljah pa še marsikaj več. Koliko manj bi bilo treba reducirati, če bi bolj praznike upoštevali!

Ribnica

Županska zveza je priredila dne 7. t. m. v Ribnici tečaj, ki je izborno uspel. Županov in odbornikov je poslušalo nad 60 zanimiva predavanja gg. dr. Logarja, Kristana in Jegliča iz Ljubljane. Vsi tujeji so izredno hvallili lepo urejeno občinsko hišo, ki jo je preteklo jesen kupila in nanovo preuredila ribniška občina. Tako smo tudi v Ribnici enkrat prišli do svojega »rotovžca«. Čast občinskemu odboru.

Ogenj se je nenadoma pokazal preteklo soboto v Gorčici vasi. Zgorlel je kozolec pri Burčevih, in je bila velika nevarnost za vso okolico, ker je kozolec stal sredi drugih poslopij. Vaški gasilci so ročno prihitali in ogenj lokalizirali. Zažgali so seveda mladi kadilci.

»Domovinec« tudi po ribniški dolini prav po židovsko vsiljuje. Posebno vsiljiv je z njo znani gospodji, ki se kar nanjo podpisuje, češ, »jaz sem jo poslal, da vešle Ljudje pa odgovarjajo na to s tem, da »Domovinec« v kupih vračajo!

Pes je popadel zadnje dni dveletnega sinka trgovca Divjaka. Otrok se je preveč približal priklenjenemu Logarčkovemu psu, ki mu je raztrgal obraz in razgrizel nos. Matera nesrečnika so oddali v bolnico.

Velika gorac, lesna družba v Ribnici, je že par let v likvidaciji. Likvidacije ne morejo zaključiti, ker povsod primanjkuje denarja v blagajni. Sedaj se demokratije pošteno lasajo med seboj. Od enega samega menda terjajo 660.000 kron povračila. Za to se pa že splača lasati se!

Maribor

Izredna občinska seja občinskega sveta Maribor se vrši v sredo, 24. t. m. ob 5 popoldne v mestni posvetovalnici. Dnevni red: Stavbena akcija, prevzem državne posredovalnice za delo po občini, vprašanje novega rotovža in nujna poročila predsedstva.

Prva seja komisije mestne občine mariborske za podpiranje brezposelnih se je vršila v torek 16. marca t. l. ob 7 zvečer v mestni posvetovalnici. V komisiji so zastopane tele strokovne organizacije: Jugosl. strokovna zveza, po tajniku Ant. Denžiču, socialno-demokratski medstrokovni odbor, po tajniku Alojziju Čehu, narodno-socialna zveza, po Jožefu Sapaniču, Unija samostojnih delavcev, po Fr. Starcu, društvo zasebnih nameščencev, po Jos. Petejanu in društvo bančnih uradnikov, po Fr. Skazi. Komisiji predseduje v zmislu tozadnega pravilnika predsednik socialno-političnega odseka mariborskega občinskega sveta. Komisija si je tokrat določila način postopanja pri podpiranju brezposelnih, potem pa je rešila v posameznem obravnavanju skupno 27 predloženih prošelj za brezposelno podporo, od katerih je bilo povoljno rešenih 18, 7 je bilo odbitih, 2 pa sta se zavrnili na ponovno poizvedbo. Maribor je torej začel pri nas prvi dejansko izvajati socialno-politično vprašanje brezposelnih.

Ukinjenje posredovalnice za delo v Mariboru. Veliki župan in posredovalnica za delo sta dobila od ministrstva za socialno politiko obvestilo, naj pripravita do 1. aprila vse, da posredovalnica za delo, če mogoče, prevzame mestna občina, ali pa da se likvidira. Narodna skupščina o tem še ni odločala in vendar se sklep finančnega odbora že izvršuje. Veliki župan se sedaj pogaja z mestno občino in o tem se bo sklepalo na seji v sredo.

Sprememba posesti. Na Glavnem trgu je kupil hišo dedičev Schein agilni trgovec, velpražarnar Meznarič, ki je že prej imel v prostorih te hiše svoje najnovejše stroje za prazjenje kave.

Avto-karambol v Sodni ulici. Na praznikih okoli četrte ure popoldne sta s precejšnjo hitrostjo vozila baron Adamovič in grof Herberstein, eden po sodni, drugi po Wildenrajnerjevi ulici. Na križišču obeh ulic na vogalu jetnišnice sta trčila skupaj. Mali avtomobil se je popolnoma razbil, drugemu večjemu pa sta se razbili zadnji dve kolesi. Človeških žrtev ni bilo. Oba avtomobila sta vozila lastnika sama. Razume se, da se je nabralo takoj številno radovedno občinstvo.

V posvetovalnici za matere se bodo vršile poslovalne ure pričenši s prihodnjim tednom ob torkih in četrtkih od 4—6. ure popoldne in ne več ob sredah in petkih kot doslej. Stranke se opozarjajo, da prinašajo dojenčke le ob teh urah. Posvetovalnica je namenjena le za zdrave dojenčke za pregled in nasvet. Za bolne dojenčke in otroke do šestega leta se je ustanovil posebni oddelek, poliklinika za otroke, ki bo začasno poslovala v istih prostorih ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9—11. ure in ki začne poslovati že prihodnji teden pod vodstvom g. dr. Valerieje Valjavec. Poliklinika je namenjena otrokom ubožnejših strank in so ordinacije brezplačne.

Zročilo je 17 letno dekle iz St. Janža na Dravskem polju. Zadržali so jo nekaj časa v gostilni Trst, nato pa oddali v bolnico. Napadla jo je živčna bolezen.

Trbovlje

Občinske volitve morajo prinesiti Slovenski ljudski stranki v Trbovljah 28. marca zmago. Na vseh devetih voliščih ima prvo škrinjico. Program stranke je vsakemu znan, ker zastopa stranka vse sloje, najsiho delavca, kmeta ali obrtnika. Delavcem pa polagamo na srce, da dobro premislijo svoj današnji politični in gospodarski položaj. Iz številnih izkušenj morete spoznati, da je slovenska ljudska stranka stala neomajno na stališču, da pomaga zatiranim slojem v vsakem času in stiski. Ko so druge stranke, ako se jih sme pač tako imenovati, ker več takih je nastalo šele sedaj ob volitvah, spale, smo mi že informirali javnost na kričeče krivice, ki se hočejo in so se naredile delavstvu. Zahtevali smo dnevno te in one stvari od naših poslancev in ako ste časopise zasledovali, ste čitali, da stojimo na braniku za našega rudarja. Borili smo se za starovpokojenje, za brezposelne, za reducirane, v zadnji stavki smo bili delavcu edina pomoč. In ako zahtevamo od vodstva stranke pomoči, sme tudi ona zahtevati, da ji pokažemo hvaležnost, da vržemo krogličico v prvo škrinjico!

Proračun občine še ni potrjen. Za leto 1926 predloženi proračun še do danes ni bil potrjen. Občina je primorana najeti posojila, da krije svoje stroške. Cujemo pa, da hoče veliko županstvo proračun vrniti, ker se zdi TPD sedanja direktna naklada 89 odstotkov previsoka. Pač pa bi se moral povišati davek na užitnino, ki je sedaj določen na 150 odstotkov. — Velika mora biti moč TPD, da še sedaj, ko se je šlo z direktnimi nakladami že pod mogočnostjo, zahteva nižjo postavko obdavčenja. S

Tvrdka F. MERŠOL nasl.

se nahaja sedaj
Wolfova ulica št. 5
Priporočena veliko zalogo rokavic,
nogavic za dame, gospode in otroke.
Čipke, ženska ročna dela, volna, svila,
bombaz. — Predtiskarija ročnih del.
— Ustanovljena l. 1887. —

povišanjem naklad na užitnino bi se zopet udarili delavski sloji. — Z odpustom in znižanjem plač bo občina že prikrajšana, kakor se danes mora računati, za okoli en in pol milijona dinarjev, torej bi bilo danes nesmiselno davek na užitnino še povišati.

Jugoslovanska strokovna zveza rudarjev nastavi z 1. aprilom v osebi g. Fliseka svojega strokovnega tajnika in bo uradoval v Zagorju ob Savi, radi česar se centralno tajništvo rudarske zveze prenese tudi tja. Z nameščenjem svojega tajnika je Rudarska zveza pokazala, da je zadnja leta napredovala v toliki meri, da ni zmoglo delavstvo samo obdelati nakopičenega pisarniškega in organizatoričnega dela in še pošilja svoje govornike po vseh slovenskih rudnikih. Od sedaj naprej bo to omogočeno. Strokovna društva ta napredek z veseljem pozdravljajo. Tajnik g. Flisek je pa tudi znan kot eden naših najagilnejših organizatorjev in izvršnih govornikov in mu je rudarska stroka dobro znana.

Na cvetno nedeljo bo žrebanje loterije za Stadion. Hitro po srečkah!

Justifikacija Čiča in Žlahtiča.

Maribor, 20. marca 1926.

Zadnje dejanje teh dveh tipičnih zločincev se je izvršilo danes zjutraj med 6.30 do 6.50, ko je krvnik Mausner s pomočjem izvršil nad obema smrtno kazen. Kratica predgovodina je sledeča: V junijskem porotnem zasledanju 1925 sta bila Čič in Žlahtič obsojena na smrt, ker sta 11. decembra 1924 v Studencih ponoči po poprejšnjem medsebojnem dogovoru na Betnavski ulici v bližini Copetti-jeve barake zavratno umorila čevljarja Vincenca Mikla in nato v njegovi hiši še njegovo ženo Terezijo in hčerko Hermjono. Zagovornika sta se pritožila na stol sedmorice, a ničnostna pritožba je bila zavrnjena. Enako je odpadla pomilostitev in tako ju je čakala neizogibna usoda. V tem čakanju je izdal Čič, da sta bila z Žlahtičem tudi sodruga pri umoru trgovca Rosenfelda, kakor tudi pri umoru Visenjakove žene in matere 20. decembra 1921. Čič je torej to priznal, Žlahtič tajil tekmo preiskave, pri vseh nadaljnjih zasledanjih in konfrontacijah in vztrajal pri tem tudi zadnjih pet minut pred obešenjem. Nato so se zadnje dni stavljali predlogi na obnovno postopanje, na odložitve kazni, Žlahtič se je ukvarjal z mislijo na pobeg, Čiču pa je teta še zadnja iskra pomilostitve. Tako je napolnil petek, 19. marca, ko se jima je točno ob 12. uri naznanilo, da ju čaka naslednjega dne zjutraj smrt, kar sta vrela čudovito mirno na znanje in podpisala brez kakih znakov nervoznosti. Žlahtič ni izročil nobene želje, niti da želi govoriti s kakim sorodnikom, Čič pa je prošil, da pride popoldne zagovornik k njemu, kar se je tudi zgodilo. Glede na njuno spokorenje je bil razvoj sledeči: Oba sta tajila svoje zločine, dokler se je dalo. Ko pa je prinesel duhovnik jetnišnice življenje svetnikov, pripravo na smrt in druge slične knjige, ter začel zbuhati vest z verskim poukom, osobito o vočnosti, se je izvršil preobrat. Na vprašanje, ali je mislil Čič duhovnika videti, je izjavil, da nikoli, da mu je bil vedno trn v peti, zdaj pa mu je najljubši prijatelj, kar je posebej pokazal s tem, da ni hotel nobenega razen duhovnika in zagovornika k sebi zvečer pred smrtjo. Žlahtič je bil po svojem značaju veliko bolj oduren in trd, vendar pa še prijazen z duhovnikom. Noč pred smrtjo sta mirno preživela. Brala sta svete knjige in molila, zlasti Čič, ki je prav pobožno sprejel sv. obhajilo. Duhovnika je prošil, naj se v njegovem imenu zahvali vsem, ki so za spreobrnitev molili, prosti odpuščanja vse, katere je razžalil ali jim dal pohujšanje, kar je duhovnik tudi obljubil. Preden sta šla na vislice, je šel Čič k Žlahtiču, prošil odpuščanja, kar je obratno storil tudi Žlahtič. V znak sprave sta se poljubila. Čič je molil med obešenjem kesanje in poljubljaj križ. Žlahtič pa je kazal znake nezavestnosti. Ze pred dejanjem je prošil dr. Šnuderla, naj mu preskrbi čašico čaja, kar se je tudi zgodilo, k vislicam pa so ga morali nesti stražniki. Poljubil je tudi on križ v dokaz, da se hoče spraviti z Bogom, ker se je spovedal. Milost je bila velika. Smrt je nastopila pri Čiču v treh, pri Žlahtiču pa v štirih in pol minutah. Ob 7.15 so oba položili v krsto, proti večeru pa pokopali. Kazen se je izvršila na dvorišču jetnišnice ob veliki udeležbi ljudi.

Cerkveni vestnik

Meščanska Marijina kongregacija pri sv. Jožetu ima danes zvečer ob sedmih svoj rednj shod. Polnoštevno!

Svetoletne procesije. Danes popoldne ob treh bodo zopet po vseh ljubljanskih župnijah procesije v dosegu svetoletnega odpusta. Zbirališče v vseh farnih cerkvah pred 3. uro, ljubljanci so vabljeni k prav obilni udeležbi! — Pogoji v dosegu svetoletnega odpusta so razvidni z letakov, ki so nabiti na vratih vseh ljubljanskih cerkva.

Notranja kongregacija gospodičen pri uršulinkah bo imela duhovne vaje šele po Veliki noči.

Naše dijaštvo

Odbor Akademске zveze za poletni semester 1925-26 se je konstituiral sledeče: predsednik dr. St. Gogala, podpredsednik Miloš Stare, tajnik Maks Mihaljevič, blagajnik Ant. Stergaršek, knjižničar Melko Rak.

Naznanila

V stolni prosveti predava jutri ob 20. uri g. prof. dr. Mantuanu o pračloveku.

Šiška. Kat. prosvetno društvo vzpriži danes v nedeljo dne 21. t. m. v samostanski dvorani ob pol 8 zvečer dramo v štirih dejanjih: Pod varstvom Matere božje. Jutri v ponedeljek dne 22. t. m. pa bo ob pol 8 zvečer v isti dvorani zanimivo skiptično predavanje o Mont Blancu in sicer proti vstopnini 3 ozir. 2 Din. Predava g. prof. Janko Miakar.

Kulturno-politični klub. V ponedeljek 22. t. m. ob pol 6 sestane v prostorih Slov. kat. akad. star. Referat in razgovor o knjižnici. — Preda.

Dijaški dan v Mariboru.

Maribor, 19. marca 1926.

Sveta ta zemlja in blagor mu, komur plošč! Iz nje je zrastle in vanjo se je obrnilo — iz naroda za narod! V tem pa si novodobni pokreti iščejo jasnega zamisla in organizacije. Začetek pa je: sebe organizuj, vglasbi svoje življenje, potem boš sposoben za druge. Zato je naš dijak izpovedal: ne koliko nas je, ampak kakšni smo v zavesti. Orel, in zlasti dijak-Orel, je revolucija naše ljudske duše, je junak naše dobe, je širok apologet, je idejni kapital naroda, je dober poznavalec nasprotnika, vedno pa gre v življenje z sigurnim korakom in brez oklevanja. Iz svoje dobe se je sam naučil. V iskanju pozemeljskih nebes doživlja svet duševno krizo, stiskajo ga nove razmere, nižave so se zdramile. Življenje je postalo golo računanje, zgubila so se čuvstva, ki narekujejo: ljuba sestra, dragi brat! Zato premagajmo to življenje v svojih dušah, z novim verskim optimizmom, veseljem do življenja, ustvarjanja za družino, domovino, narod, človeštvo in Boga! Kot mladina, ki prva čuti v svojem zdravju, kje je treba samaritanjskega dela, ki ima tudi realno življenje pred očmi, ki gradi iz domače zemlje, kot del naroda, s katerim se veseli, čuti in trpi, ve tudi: Slovenci smo mali narod. Rešitev malega naroda pa je spoznanje: čim manjši narod smo, tem silnejše mora biti naše organizirano delo. Z jasnimi vidikom, na praktičnem katoličanstvu, vsi istomisleči trdno sklenjeni pa imejmo ostre oči, da vidimo bedo in siromaštvo, ušesa, da slišimo tožbe, jezik, da govorimo besede miru in sprave, roke, da jih prožimo v pomoč, srce, da ljubimo! — Lepa nit od mladinskih dnevov do tega prelepega dijaškega praznika!

Dijaki so začeli s klicem: Milost! Sveta maša in obhajilo je bil začetek z govorom prelata dr. Tomažiča. Iz cele Slovenije zbrano dijaštvo s hrvatskim zastopstvom je šlo nato k referatu in debati. Z njimi dr. Korošec, dr. Leskovar, njihov stalni prijatelj pri maši in zborovanju, katol. akademično starešinstvo, javni delavci, v duhu pa belgrajski tovariši, ki prosijo: Razmišljajte o edinstvu jugoslovanskega katoliškega dijaštva v Ciril-Metodijski ideji, Krekovi iz Prage, ki žele, da se vsi strnemo v enotno četo in potisnemo lažnacionalizem, šovinizem in fanatizem v ozadje in da zbor pošlje sklepe centrali religioznega slovanskega dijaštva — Ciril-Metodijski ligi v Pragi, vseuč. prof. dr. Grivec, Alfred Holenbeck, urednik nemškega mladinskega glasila »Kreuzfahrer« v Dortmundu. Po daljšem razdobju so molili pred nami za bratsko vzajemnost svojo izpoved tovariši iz Hrvatske: Težave so pri nas, a mi delamo! Delamo pa primerno, iz notranjosti, ne samo v goli obrambni. Tudi Slovaška zveza, ljubljanski in mariborski bogoslovci so bili v podpori in prijateljstvu z dijaki na tem dnevu.

Danes mladina - jutri narod.

Frenetično pozdravljen je risal dr. Korošec našemu dijaštvu s temo: Danes mladina — jutri narod! Pota, po katerih naj hodi, poglabljajoč se v dve veliki sodobni vprašanji: narodnost in socializem naše dijaštvo.

Dr. Korošec je izvajal:

Dve veliki ideji se pojavljata po završeni svetovni vojski z veliko silo po celem svetu: ena je nacionalna ideja, druga pa socialna ideja. Organizacija vsega javnega življenja nosi pečat teh dveh idej, ne samo po Evropi, ampak tudi v drugih delih sveta.

Nacionalistična ideja v svoji ekstremnosti se trenutno izživlja v Italiji, socialna ideja pa v Rusiji. Toda tudi pri drugih narodih stopata ti dve ideji vsak dan z večjo silo v ospredje in se borita za vlado. Tako je v Nemčiji, tako na Francoskem, celo pri mirnih Angležih se pojavljata v javnem življenju ti dve struji.

Vsak kdor stoji v javnem življenju ali kdor se pripravlja za javno življenje ne more iti mimo tako velikih pojavov. Tudi ne ako je član malega naroda, kajti dogodki med velikimi narodi mečejo z neodoljivo močjo svojo senco tudi v življenje malih narodov.

Nacionalizem, ki hoče svojemu narodu zasigurati obstanek, mu napolniti zakladnice njegove kulture ter mu priboriti ugodno ekonomsko stanje, je zdrav pojav. Toda nezdravo je, ako postaja nestrpiljiv proti drugim narodom, ako jih hoče spraviti v svojo odvisnost, ako v imenu narodnostne ideje brani nazadnjaške politične ustanove ali nazadnjaške socialne nauke, ako je nasilen doma in na zunaj, potem je to pojav, ki diskreditira pred sedanostjo in pred zgodovino nacionalno idejo.

Istotako je krivo, ako socialna ideja hoče zgradbe zidati na internacionalizmu ter zbrisati individualne svojine posameznih narodov, ako hoče predpisovati velike kulturne sile človeštva, kakor je njegova vera, ali popolnoma zbrisati individualno svobodo posameznika ter ga popolnoma potopiti v velikem morju človeštva.

Ni mi treba biti prerok, ako izjavim svoje prepričanje, da se boste tudi vi, ki ste danes mladina, a boste jutri zreli člani naroda, še našli v ospredju vsega javnega življenja človeštva, ti dve ideji socialno in nacionalno in da boste poklicani, ž njima računati, kadar položi čas vodstvo našega slovenskega naroda v Vaše roke.

Mi Slovenci poznamo trojni nacionalizem v svoji doseganji zgodovini: slovenski, jugoslovanski in slovanski.

Najčisti in najgloblji nacionalizem, to je za nas slovenski nacionalizem. Narod je prirodni, od Boga hoten organizem, h kateremu pripadamo po rojstvu in vzgoji in katerega si ne moremo izbirati kakor članstvo kakega bralnega ali ognjegasnega društva. Iz tega organizma ne moremo svojevoljno izstopiti in četudi kdo izjavlja, da mu ne pripada več, govori neistino. On le noče več izpolnjevati dolžnosti, ki mu jih ta organizem nalaga, in se ne posluševati pravic, ki mu jih daje.

Dolžnosti so, da mu čuvamo to, kar spada k njegovemu bistvu, k njegovemu življenju, to je jezik, vera, kultura, običaji, tradicija in da te njegove življenske elemente razvijemo in izpolnjujemo. Pravice pa, ki nam jih narod daje in ki se jih smemo posluševati, so da se pojavljamo kot njegovi člani v krogu drugih narodov, da se ponašamo z njegovimi vrlinami, da uživamo v državi enakih pravic in ugodnosti kakor se dovoljuje drugimi narodom in da se nam daje vsa svoboda za naše individualno nacionalno življenje.

Drž. vne meje lahko spravijo dele naroda pod drugo državno suvereniteto in upravo, a narodnega organizma samega ne morejo razkosati. Najsi bodo Slovenci po volji drugih v katerikoli državi, najsi bodo v močni Italiji ali slabi Avstriji mi ostanemo eno telo, celotno in nerazdeljivo, z istimi narodnimi dolžnostmi in istimi narodnimi pravicami. Odpadnik je, kdor ne izpolnjuje svojih narodnih dolžnosti, nasilnik je kdor nam ne priznava naših elementarnih narodnih pravic.

Narod je eno telo, ena celota a v tej celoti imajo različne skupine svoje različne funkcije opravila. Te različne skupine so v narodu stanovji. Tudi organizmi, tudi prirodne, naravne organizacije, a z ozirom na narod le podorg ni mi njegovi živi deli. In če tudi morajo stanovji imeti svojo različno kulturo in svoje različne tradicije, vendar je njihova prirodna tendenca, harmonična, skupno življenje z vsemi drugimi stanovji, to je s celim narodom. Eden za vse vsi za enega, velja tudi tukaj in narodni organizem je bolan, ako se katerikoli stan svojevoljno skuša postaviti izven naroda in zgublja zvezo s svojim narodom. Največkrat se to dogaja z inteligentnimi stanovji in kadar koli se to zgodi, pomenja to nesrečo za celi narod. Morejo biti različni stanovji, a ti morajo vedno iskati in držati zvezo s celim narodom. V dejstvu se izoblikujejo v vsakem narodu različne kulturne plasti, a te se morajo med seboj izpopolnjevati in podpirati in korist celega naroda. Različne kulturne in stanovske organizacije ne smejo plavati kot avtonomni drobci po morju narodnega življenja ampak se morajo, kakor izvirajo, tako tudi vračati k narodu kot celoti. Nobena organizacija ne sme pretrgati svojih korenin s celotnim narodnim telesom, ampak najvišja njegova naloga je iz njega in za njega živeti. To velja tudi za vse omladinske organizacije, najsi pripadajo kateremu koli stanu ali naj se pripravljajo za katerikoli stan.

Jugoslovanski nacionalizem je za nas oni nacionalni em. ki izvira iz prirodnega čuvstva najbližjega narodnega bratstva Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov. Ta nacionalni em je za nas pojedinne male narode zaradi tega eminen ne va nosti, ker je brezdomno državotvoren. Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov že imamo, in ako Bog da, doživela bo vsaj sedanja naša omladina še tudi državo vseh štirih jugoslovanskih bratov.

V kulturnem oziru nam nalaga ta jugoslovanski nacionalni em dolžnost najglobljeja medsebojnega spoznavanja. Politična zgodovina je bila kriva da smo bili ločeni, a politična sprememba mora imeti za posledico, da se kulturno še dalje drug od drugega ne ločimo s kitajskim zidom. Vse, kar je v kulturah naših jugoslovanskih bratov pozitivnega in dobrega, nam mora biti znano in sprejemljivo. Ako bomo mi tako postopali, in ako bodo tudi drugi bratje prišli do takega postopanja, potem se bo polagoma lahko govorilo tudi o kulturni jugoslovanskega tipa in vsi štirje bratje imamo vendar le toliko, da jugoslovanska kulturna zakladnica ne bo prazna. Najbližji so nam po veri jeziku in zgodovini Hrvati, za to morajo biti stiki ž njimi tudi najbližji in najožji. Ž njimi se da takoj ustvariti to, kar si naša mladina želi, skupno kulturno fronto. Tu se lahko naredi prvi korak ali beseda k dejanju.

Za politično in kulturno življenje pa je odločilnega pomena ekonomsko stanje vsakega posameznega naroda. Zato je potrebno, da tudi to stanje dobro študiramo, kajti še le tedaj bo lahko nastopilo popolno razumevanje jugoslovanskih narodov med seboj.

Čim manjši smo narodi in čim daljša je črta, na kateri mejimo na druge tuje kulturne narode tem bolj občutimo svoje sorodstvo z vsemi slovanskimi narodi. Zato je med nami Slovenci vedno živel v bolj ali manj idealni obliki tudi slovanski nacionalizem, čuvstvo narodnega sorodstva z drugimi slovanskimi narodi. Nobenega povoda nimamo, da bi se tega širokega nacionalizma, četudi je bil bolj čustven nego realen, sramovati ali se ga odrekati. Nasprotno obžalovati le moramo, da smo vse premalo hodili v goste v kulturne

zgradbe velikih slovanskih narodov in da smo se z njihovim bogastvom premalo okoriščevali. Najbližja in najbolj sorodna nam je kultura slovanskih narodov, za to bo tudi med nami vedno morala ostati živa želja in notranja potreba, da poznamo slovanske bratske narode in si v vzajemnem poznavanju gradimo veličastno zgradbo slovanske kulture.

Mi Slovenci pa kakor tudi Hrvati ne smemo nikdar pozabiti, da je naše življenje bilo s stoterimi niti navezano na zapadno krščansko kulturo. Z njo pretrgati vse niti, bi bilo nevarno za našo kulturo samo. Poznavanje zapadnih kultur, okoriščanje z njihovim napredkom in razmahom, je za nas vsaj tako dolgo potrebno, dokler ne bomo sami ali pa naši najbližji narodni bratje mogli v poštenu veriti trditi, da korakamo na vseh poljih znanosti in umetnosti v isti vrsti z zapadnimi narodi. To nam ni v nečast, tega nismo mi krivi, ampak naša žalostna zgodovina in naše majhno število, toda nečastno bi bilo, ako bi v slepi domišljavosti ne hoteli videti dejstev, kakršna so. Ni nečastno biti majhen in siromašen, ampak biti domišljav in nedelaven.

Druga velika ideja sedanjega časa je socialna ideja. Socialna neenakost, socialna nepravda v človeški družbi kriči po spremembi. Ideja politične enakosti si je iskala eno celo stletje svoje poti do uveljavljenja. Boji so bili več ali manj hudi in srditi. Sedaj je na redu socialna ideja. Ta ideja ni od danes. Že dobrih petdeset let jo zasledujemo v javnem življenju vseh evropskih držav. Toda med vojsko in po vojski je nastopila s podvojeno silo. Ako tu ali tam stopi za trenotek nekoliko v ozadje, se ne smemo dati uspavati. Ona živi dalje in bo živela, dokler ne bo rešena. Vsakemu, ki ve ceniti mir v človeški družbi, in ki ve da vsaki nemir uničuje ne samo dragocena človeška življenja, ampak tudi dragocene kulturne tekovine, mora biti mnogo na tem, da se človeška družba brzo socialno preobrazi in da se mirnim potom preobrazi. To dvoje je potrebno: brzo in mirno. To pa je nemogoče, ako osobito inteligenca ne študira in neče poznati velikega pomena social. vprašanja, in še bolj nemogoče, ako ne po na socialnega vprašanja samega dovoljno.

Bojim se, da bo današnja mladina našla še to vprašanje nerešeno, ko vstopi v javnost, na vsak način pa bo našla socialnega dela dovolj, kadar vstopi v areno svojega javnega delovanja. Kajti s človeštvom živi v vseh časih in vekih tudi njegovo socialno vprašanje, a ono je danes vsled velikega razmaha gospodarskega proučevanja, vsled ogromnega prometa in prefinjenega konsumna neprimerno bolj komplicirano kakor kdaj poprej.

Socialno vprašanje pa ni samo vprašanje kmeta, delavca, obrtnika, ampak vseh stanov enega naroda in vseh narodov. Saj imate tudi dijaki svoje socialno vprašanje, ker je vaše stanje slabše kakor je bilo pred 30 leti in ker je izvor sedanjega dijaštva premaknjen vsled gospodarskih kriz na druge stanove in nekateri stanovji dajejo danes minimalno število dijaškega naraščanja. Za to je treba za predmet svojih študij o socialnem vprašanju vzeti vse stanove naroda, da se dobi cela slika in da se vprašanje ne rešuje enostransko ampak pravično, vsakemu svoje, ker v socialni pravdi leži ravno jedro rešitve zamotanega težavnega socialnega vprašanja.

Danes mladina — jutri narod — mladini je treba, da postane dober in pravičen voditelj svojega naroda, da se rano in pravilno orientira glede nacionalne ideje. Ti dve ideji stojita danes na dnevnem redu ko ste še mladina, a stali bosta še na dnevnem redu tudi jutri, ko boste že ravnopravni, odrasli člani svojega naroda.

Toda kdor hoče postati slovenskemu narodu v dveh največjih vprašanjih sedanosti voditelj, ne sme zgrešiti kontakta ne z vero svojega naroda, ne z znanostjo, ne življenjem naroda.

Ako gledamo dijaštvo v naši državi, vidimo da se po ogromni večini diferencira ne po kulturnih in nacionalnih vprašanjih, ampak samo po političnih strankah. In to ni dobro in to bo prineslo veliko škodo našim narodom. Slovenskemu dijaštvu pa priporočamo da se pripravi za svoje bodoče naloge in drži treh virov: vere, znanosti in naroda.

Kako hčemo pravilno rešiti naša najvažnejša vprašanja, ako nimamo smisla za ljubezen in pravico? A to troje nam vzbuja in ohranja samo globoka vera v Boga in njegove nam i ročne nauke. Zato se zgublajo ljudje, ki ne poznajo vere, v mnogoštevilne si nasprotnoče sisteme, ki drug pobija drugega in je splošni stvari bodisi v nacionalnem oziru bodisi v socialnem na kvar. Da je treba znanja, o tem pač ni prerekanja med ljudmi, a da znanja ni, to vidimo na veliki brezbrzičnosti in plitvosti sedanje inteligence s pogledom na vsa naša dnevna vprašanja. In da je treba neprestnega kontakta z narodom, z njegovim življenjem, da je treba ne samo za njega, ampak tudi ž njim živeti, s celim narodom, z vsemi njegovimi stanovji, to je tudi ena velika in važna zahteva, ki jo inteligenca tako rada pušča v nemar. Oddaljila se je od njegove vere, od njegovih običajev, od njegovega načina doživljanja, in za to ne živi z narodom, ne čuti ž njim, ne pozna ne njegovih potreb in želj ne njegove žalosti, ne njegovega veselja. Pozna samo sebe, samo svoj žep, in narod mu je le molzna krava. Taki ljudje seveda ne morejo biti voditelji naroda, ki naroda ne

Na prošnjo tvrde Au, SULTAN, CONSTAN-TINOPLE, se proda 86 komadov pravih

perzijskih PREPROG

katerih naslovnik ni pravočasno prevzel. Prodajo se tudi POEDINI komadi dnevno od 9 do 12 in od 2 do 6 v skladišču ŠPEDIČIJE I. RANZINCER. Prodaja prične v ponedeljek jutraj. 1947

poznajo, ne ljubijo, ne študirajo in ne doživljajo ž njim:

Se enega vprašanja se moramo dotakniti: Ali naj se današnja mladina za jutri pripravljaja vsak sam za se, ali v organizacijah. Individualizem in racionalizem sta nam že itak dovolj atomizirala, razdrobila človeško družbo. Vsak hoče biti sam sebi vse, razumeti vse sam, imeti vse sam, nihče mu ni potreben. Jaz sem bog in ni zraven mene drugega boga. Zato je tudi tako težko priti do močnih, enotnih pokretov. Vsak se iz samoljublja težko uvršča v armade bojevnikov, četudi gre za dobro in pravično stvar. Mogoče, da absolutistično vodene organizacije ubijejo izgradnjo individualnosti, toda demokratična, z ljubeznijo in resnostjo in razumevanjem za individualne posebnosti vodena organizacija je samo v korist posameznikom.

Organizacija je nemogoča in nepotrebna samo tam, kjer ni skupnega programa, enotnega naziranja v glavnih stvareh. Skupnosti, vzajemnosti, občestvenega duha nam je ravno za reševanje velikega nacionalnega in socialnega vprašanja potrebno, a za to je najboljša šola organizacija somišljenikov.

Zato je moj nasvet slovenski in hrvatski katoliški omladini: Za jutrišnji dan velikega dela med narodom se tesno strnjaj v svojih organizacijah! Potem lahko mirno rečemo:

Danes še sicer mladina, a jutri resni delavci med svojim narodom!

*

G. prof. dr. Sušnik je izvajal sledeče misli:

Književni pokret je veriga akcij in reakcij. Ko se je razmahnil naš genij, je hotel na mah ustvariti platonski tip klasičnega človeka. Pa je iz tega hotenja pogledal otožni obraz Julije. Potem je poiskal pravljico, z domačo skromnostjo jo je odel, za sanje je skrilo nen resnični obraz hrepenenje: ime ji je bilo Manica. V somraku potuje hrepenenje dolga pota, ker daleč so cilji hrepenenja, daleč kontesa Nela. Trudna je sanja ob tihih večerih in truden popotnik, da si želi miru božjega. Tedaj je prišel Kurent, zaigral na harmoniko, pobožal Julijo po obrazih, potegnil Manico za kite in nalil vina kontesi Neli in zagugal jih v pijani smeh. Tisti pa, ki je poslal Kurenta po slovenski zemlji, je oklofutal vso domovino, na ušesa ji je zaspani zakričal: hinavska in prešuštniška sil! Za ogledalo se ji je postavil in ji pokazal spačen obraz. Pa se mu je v bolni uri tem bolj zahotelo v še bolj deveto deželo Lepe Vide. In vendar Vida ni bila nič bolj živa kot kontesa Nela. Zato je bilo prostora, da je prišel človek z bombami in se v cirkuški akrobatski vzpenjal navpično na sonce in v kotu 45 stopinj. Pa je bilo to tisti čas, ko se je po Kurentu oklofutani genij prerajal. Tisti čas, ko so bile slovenstvu dane možnosti, da razvije svoj živelj. Takrat smo dobili najmočnejšo osebnost svoje književnosti: plebanusa Joannesa. Iz krajevnega in časovnega kolorita raste in kleše in reže iz svojega mesa monumentalne lik, ki je še umazan od krvavih srag askeze. Romantika je to. Pa ne tista jelična romantika linije, nego romantika plastičnosti, naturalizma. Zato ker je neoromantika prerado fraza in literarno farizejstvo in koketerija, zato je ta monumentalni plebanus tako velik. In vendar radi stila svojega. Asketski stil, ki mu je vsaka beseda prenasičeni granit: stil navne objektivnosti; stil naturalističen, ki se mu vse udejejuje, ki mu imajo misli in čuvstva svoje optične in akustične kvalitete. Velik je »Joannes«, ker je beseda borec, ki s trpljenjem in z lepoto in z Bogom ne koketirajo.

Moral bi kazati smer te linije, ki sem nje ne markantne mejnike tipiziral. Težko je to. Ker poezija, ki je ni po inspiraciji, ki je po programu, je kontrabantstvo. Eno vem: da mora biti harmonija med življenjem in besedo. Ne more biti beseda Bog in življenje hudič. Zato bo toliko nijans književnega pokreta, kolikor osebnosti. Dve pa bosta glavni grupi: ena, grupa otrok, ki navno gledajo in tonejo v koloritu kakor narodna pešem; druga, grupa borec, ki v askezi obličijo iz sebe monumentalne like — oboji pa realisti v romantični brezkončnosti.

Ker je referat g. prof. dr. Kovačiča vsled obolelosti referenta izostal, je o Ciril-Metodijski ideji kratko govoril g. Canjkar: V begu iz doma ni rešitve. Delajmo in poglobimo delo v pravcu Ciril-Metodijske ideje, da bomo eno, kakor smo bili za časa Cirila in Metodala.

Prof. dr. Jeraj je v svojem referatu »Katoliški dijak in jugoslovanska država« pod naziranje mladih o naši državi. Država mora biti ljudska, rasti organsko iz slovenske, hrvatske in srbske ljudske kulture. Mehanizem upravnega aparata mora sprejeti v sebe narodno dušo, vsa državna organizacija mora rasti od spodaj navzgor, iz življenja naših občin, vasi, trgov in mest pokrajini. Čim bolj se bo znala država prilagoditi ljudstvu in njegovemu življenju, tembolj bo postala tudi prava, moderna ljudska država. Višek pojmovanja o ljudski državi je država kot ljudska

družina Srbov, Hrvatov in Slovencev v medsebojni podpori in ljubezni. Praktično mi Slovenci bomo pokazali to naziranje v spoznavanju srbske, hrvatske ljudske kulture, njihovih pesnikov, umetnosti in običajev, isto naj store Hrvati in Srbi.

Zbor je nato sprejel sledeče mariborske točke:

Katoliško dijaštvo hoče črpati vse svoje življenjske sile iz vere in naroda. Merilo vsega udejstvovanja mu je katoličanstvo, kakor se razodeva v cerkvi. V njej in po njej hoče rasti v polne moze.

Ker mora dati le načelna verska in filozofična izobrazba soliden temelj katoliški zavesti, naj dijaki in tudi dijaški listi posvečajo le-tej posebno pozornost.

Notranjo moč svojega naziranja bo dijaštvo pokazalo v katoliškem občestvu. Zato hoče vzdrževati stalne stike s Hrvati in delati na to, da se ustvari obema skupna reprezentanca, ki bo dajala smer katoliškemu pokretu v Jugoslaviji in ga predstavljala na zunanji. Medsebojni vzajemnosti naj služijo skupni tečajji, skupni letni almanahi, ki naj vsebuje statistiko versko-kulturnega dela med Slovenci in Hrvati in tudi skupni sestanki slovensko-hrvatskih katoliških intelektualcev.

Moč Cirilmetodijske ideje hoče dijaštvo pokazati v delu predvsem za svoje brate Srbe, iskati z njimi stike (študirati njihovo zgodovino, vero, kulturo in običaje). Le na tej podlagi bomo prišli tudi s Srbi do medsebojnega življenjskega občestva.

Iz katoliške občestvene zavesti mora izvirati nova občestvena stanovska kultura in umetnost.

Kakor je telo tem bolj zdravo, čim zdravjši so posamezni njegovi udi, tako bo tudi organizem narodov šele takrat uspeval, ako so stanovi, ki tvorijo narodov organizem, zdravi in močni. V samoniklosti stanov je dana podlaga zdravemu razvoju naroda.

Tudi umetnost mora biti občestvena. Mladi se zavedajo, da niso izolirani drobci naroda, temveč žive celice njegovega telesa, ki v njih polje ista narodova kri in diha v njih ista narodova duša. Zato ne sme biti umetnost samo individualističen izraz čustev in impresij posameznika, temveč živih objektivnih vrednot naroda in človeštva.

Podlaga socialnega in kulturnega dela je mladina jugoslovanska država. V njej in po njej raste kulturna in socialna moč tudi državljanov. Država mora biti ljudska, to je gojiti slovensko, hrvatsko in srbsko kulturo in varovati pravice ter ravnopravnost vseh državljanov. Država pa tudi ni najvišja vrednota, ker je v kraljestvu božjem in tvori z drugimi državami družino narodov.

S kratkim popoldanskim sestankom »Stražarjev« ter impozantno akademijo v dobro zasadenem narodnem gledališču, katera se so udeležili tudi lavantinski škof dr. Karlin, župan dr. Leskover, ravnatelj dr. Tomišek in številna inteligenca, o kateri prinašamo strokovno poročilo, se je dijaški dan formalno zaključil, da gre v življenje, saj: danes madina — jutri narod! Dijaki so se postavili na realna tla, dijaški Orel, ki je dan privedil in izvedel, pa je dokazal, da vidi v organizaciji orlovstva tisto organizacijo, potom katere bo sadil zbrana semena v brazde slovenskega ljudstva in dalje med bratske narode. Dr. L. C.

Telovadna akademija Dijaškega Orla v Mariboru

dne 19. marca je bila izraz velikih moči, originalnih talentov, ki doraščajo, se razvijajo med našo mladino. Nikjer ne hodi rada sedanja mladina stara pota, tudi v telovadbi se kaže svež duh, hotenje, ki hoče primerno spojit lepoto, nežnost in moč. Orlovska organizacija ima v dijaških mariborskih vrstah neprecenljiv zaklad, ob katerem bo zrastle Orlovstvo v novo življenje. Ocena naj opozori dijake na male nedostatke, in naj vzpodbudi mlade talente še k silnejšemu poletu do večje popolnosti. Prologi niso imeli zaželjenega učinka. Hlepenje po preveliki originalnosti lahko pripelje v — karikaturu. Simbolične vaje članov so bile dobro zamišljene, lepo izvedene. Pri izvajanju simboličnih vaj treba paziti na večjo enotnost in preciznost. Motilo je slabo izvajanje desnega krajnika. Borenje — težki gibi — srednji odhod slab. Vaje s kiji so bile učinkovite. Tretja s kompliciranim kroženjem in težko sestavo je bila menda pre-slabo naštudirana. Mornarje so člani podali dobro, izvzemši nekaj predklonov, izpadov in zaklonov. Članice so imele pri Hellerjevi etudi neenako obleko, ki se nam sploh ni zdela posebno okusna. Izvajale so vaje gibčno, enotno, predkloni so bili preokorni. Slovanska uspavanka se ni mogla zadostno uveljaviti radi neprimerne razsvetljave. Sploh sta nezadostna razsvetljava in neroden zastor bila marsikateri vaji v škodo. Slovanska uspavanka je nežna vaja, polna ženske sanjivosti, organično sestavljena in daje najlepše spridevalo članu, ki jo je zamislil. Tukaj ima on močnega talent, in mu le želimo, da bi našel v orlovske organizaciji razumnega mecena, ki bi mu omogočil nadaljni umetniški razvoj. S svojim talentom bo mogel organizaciji ravno v tej panogi telovežbe, ki dosedaj še niti v povojnih letih, mnogo koristiti. Višek akademije je bila ločka »Za materjo«. Interpretacija narodne

pesmi vzorna, globoka, v dušo segajoča, ki je ganila do solz. Ali še spada to k telovadbi, je drugo vprašanje. Orodna telovadba je pokazala mnogo težkih gibov, lepih vaj, je stala za dijake na nepričakovani višini, pa je trpela na dveh napaakah: slabi vezavi in utrujenosti članov. Najboljše so bile vaje na konju. Zadnji telovadec bo sčasoma zelo dober, za enkrat je za konja premalo treniran. Drugi so se pa odlikovali posebno v sonočnih koleših. Dobro bo, ako se v bodoče držijo telovadci načela: vrsta naj ne šteje več nego šest članov, ali raje manj, pa ti naj bodo res najboljši!

Vsak član naj že v naprej zna celo vajo, pomišljanje med vajo, poskusi so nedopustni. To velja posebno za bradljo in za drog. Na bradlji smo videli vaje, ki bi spadale na drog! Nesigurne ročne stoji in zverženi veletoci ne spadajo na akademijo. To ni vrhunec umetnosti. Krasni so bili nekateri odskoki, veletoci na bradlji, razovke. Ako se bodo sistematično vežbala ta močna, lepa, mlada telesa in jih ne bodo ubijale neprimerne, pretežke vaje, bodo naši dijaki prvovrstni telovadci.

—e.—1.

Kulturni pregled

Boj gosp. Govekarja za čast svojega deda ali kaj?

Gospod Govekar se je z velikim ogorčenjem zagnal v boj za čast svojega deda. Z vsjo vsiljivostjo hoče prepričati sebe in javnost, kot da bi ga bil jaz izval na boj s svoje povestjo »V graščinskem jarmu«, ki jo je izdala Družba sv. Mohorja. Lepo in prav je, da brani čast svojega deda, seveda, če bi jo kdo napal. Toda za ogorčenje mu nisem dal povoda jaz. Kar skuša v povesti najti in naperiti proti meni, je vse iz urte izviljo.

Ugotavljam sledeče:

1. Povest »V graščinskem jarmu« je zgodovinska toliko, kolikor so zgodovinske tradicije, ki se podedujejo od roda do roda. Res je, da je v tradicijah ostalo marsikaj, kar je zgodovina vedoma zatajila ali zakrila. Tradicije iz predmarčne dobe kakor tudi pisani dokumenti, nam dokazujejo, da so bili kmetje takrat v veliko nepovolnejših razmerah kakor so dandanašnji, in ako tradicije te razmere črno slikajo, nimam vzroka dvomiti o tem, najmanj pa slepo verjeti olepševalnim poročilom graščincev.

2. Podtikanje, da sem v povesti cikal na znano rodbino z Iga, najodločneje odklanjam. Izjavljam, da me je urednik Finžgar, ko je bral roko-pis, opozoril na rodbino Minatti z Iga in me vprašal, ako je moj Menat kaj v zvezi z njo. Povedal sem, da prav nič, kar se razvidi iz povesti, ker je prizorišče in čas povesti tako oddaljen, da tedaj te rodbine sploh ni bilo še na Igu. (To potrjuje sedaj gospod Govekar sam s točnimi številkami, kar tem bolj dokazuje, s kakim nasiljem mi podtika to grdo zlobnost!) V povesti so tri tipične osebnosti graščincev iz predmarčne dobe in sicer: pisar, logar ali gozdar in nadlogar ali fešnar. Resnica je, da so bile te osebe v tedanjem času in še kasneje do prevrata navadno tuji: Nemci, Italijani, Čehi-Nemci ali pa vsaj ljudje, ki so se izneverili slovenskemu rodu. Take uslužbenec se hoteli nemški graščaki imeti. Kmetje jih navadno niso poznali po imenu, oziroma so imena krojili po svoje. Najnavadnejše ime je bilo Pem. Ko sem hotel izvedeti od starega Giavana, kako se je pisal tedanji fešnar v Namršlju, sem slišal le ime Pem, drugega imena ni vedel in je dejal, da ga nikdar nislal ni, da mu je vse reklo Pem. Drugi graščinec je imel navado, da je vsak hip vzklikal Herr Gott; ljudje so razumeli Argot, nastalo je Ardigata. Laška imena Menotti, Menardi, Menatti in podobna, so prevzeli v Menat.

3. Ugotavljam, da povest ni pamflet ne po vsebini ne po obliki. Vsekakor je Govekarjevo pisanje in izražanje o svojih rojakih bliže pamfletu, kakor je moja povest, ki pa ni »nemoralna in ljudstvu škodljiva«, kakor trdi in se pohujšuje Govekar, ki se nikdar ni utegnil pohujševati ob svojih pismenih izdelkih. Priznam pe, da je povest tendenčna. Vprav v današnjih časih je treba takih povesti, ki naj kažejo trpljenje, šikare in suženjstvo našega kmeta pod nemško fevdalno gospodo. Ta preteklost najbože uči ceniti sedanja našo svobodo, ki namjo preveč pozabljajo. Zakaj gospod Govekar tako povzdiguje nemško gospodo in penžuje tlačane-Slovence, je meni in vsakemu nerazumljivo.

4. Povest »Peklena svoboda« bo najbolje pokazala, kako krivična so natečevanja gospoda Govekarja.

5. Iz gornjega sledi, da nisem dal »Apolon + Euripides« (lena hvala za tako zaničevanje!) najmanjšega vzroka gospodu Govekarju, zgrazati se in ogorčevati ter imam pravico sumiti, da je njegovo ogorčenje umelno in izvira iz popolnoma drugih nagibov, kakor jih je mogla povzročiti moja povest. Fr. Jakič.

človeške pristnosti. Amerikansko je vendar to delo zlasti zato, ko vidimo, koliko naivnejši in neokretnejši od Evropeca je pisatelj v svojih vprašanjih, ki jih hoče elementarno in umetniško reševati. Zato je to delo za nas poznalo in ne kaj zanimivo. Pisatelj rešuje vprašanje moške in ženske časti z ozirom na zakon, razvije oster konflikt, pa ga ne reši, temveč preseka z odpuščanjem in vero v novo življenje. Moška zastopnika v drami sta tudi pristna Evropeca; to sta stari Sved Cris Christopherson in Irec Mat Burke. Crisova hči Ana je že Amerikanka, pozabila je pri sorodnikih svoj jezik in se tudi izgubila na farmi, kjer je postala žrtev moške pohote. Cris je čolnar; vse življenje se vozi po svetu, morje »starega satana« sovražni, pa vendar ne more živeti brez njega. Po smrti svoje žene živi bolj cigansko ko dostojno, za hčer se ne meni, skoraj pozabi nanjo. — In ta hči se naenkrat vrne. Bolna je, potrebna je počitka — stavec je ponosen na hčer, vesel jo vozi po čolnu, v katerem prevaža premog. Naenkrat pa mu to hčer hočejo vzeti. Mat Burke se je rešil na njegov čoln — tu se zagleda v hčer in jo hoče za ženo. Boj med Crisom in Matom se začne. Oba sta hudi naturi, pride celo do poboja med obema. Stavec ne pusti hčere, mladenič ne odneha od svoje zahteve. Ana Matu ljubezen sicer prizna, toda za ženo mu noče biti. Ker spora med očetom in Matom ne more drugače rešiti, se izpove pred obema vse svoje preteklosti in svojega srda do moških, ki so jo pahnili v nesrečo. Oče obupuje, Mat divja; njegova otroška divja ljubezen je naenkrat ogoljufana in potepana. Čoln je med tem prispel v Boston. Mat zbeži na suho in divja — ne more pa pozabiti Ane. Vrne se na čoln. Začno se nova očitanja, novi težki prizori, ki obetajo težek konec. Končno Mat spozna, da je Ana vendar čista ženska in da ji mora odpustiti, ker je katolik, kristjan. Ko si Ana v obupu hoče končati življenje, jo Mat prepreče in oba si obljubita zvestobo in ljubezen za življenje. — Oblikovno je drama realistična. Prvo dejanje nam pokaže široko gostilniško obeležje in v njem Crisa s svojo staro pridružno Marto Owenovo; takoj v drugem dejanju pa se drama zoži v vozle treh oseb in postane gola teza, pri kateri prevladuje miselna sila, dramatični izraz je vendarle tudi tu realističen, zlasti ko vidimo v Crisu in Matu ne samo zastopnika dveh temperamentov, temveč tudi dveh nerodnosti z njihovo vero vred. Dramatični potek je od II. dejanja dalje z ozirom na realistični izraz precej prisiljen, ko razen teh treh ljudi ne vidimo nikogar na čolnu, dasi nam ekspozicija govori o petih delavcih, ki jim zapoveduje Cris. Zlasti III. dejanje je suho. Rešitev z revolverskim strelom je amerikanska, Matovo poudarjanje svojega katoličanstva pa za rešitev drame prezanjanje in neumetniško. Poudarjanje sovražnosti morja ostanejo same besede. — Igra je pri premieri pokazala precej šablonsko režijo, tekom nadaljnjih predstav so igralci zajeli precej globoko v realizem in mestoma celo preko njega. V tem oziru greši zlasti ga. Rakarjeva s svojo Marto; tam kjer bi se morala diskretno zakročiti, se groteskno razgraja; tip je sicer izvrstno pogodila. G. Cesar je starega Crisa od premiere precej izboljšal; dober vendar še ni; tega igralca uprava preveč obremenjuje in ga bo ubila, saj radi zaposlenosti ne more nikjer do dna; dasi res znatno napreduje, je to le napredovanje iz nadarjenosti in ne iz umetniškega razvoja. Mat g. Levarja je bolj zunanje reprezentativna oseba; otroško silo izvrstno tolmači, sicer je mestoma teatralen. Podoba ge. Nablocke je radi njene enostranske zaposlenosti precej stereotipna in nezanimiva. — S sceno ne moremo biti povsem zadovoljni. Zlasti drugo dejanje kaže še vedno preveliko odprilno, čeprav se zdi, da so jo že nekoliko zožili in znižali. Pa bi jo še morali. Fr. K.

Marijonetno gledišče

Narodni dom

V nedeljo, 21. marca: GOZDNI KRALJ LAVRIN. — Ob 8 popoldne in ob 6 zvečer. Predprodaja vstopnic v nedeljo dopolne od 10—12 in pol ure pred predstavo v Mali dvorani Narodnega doma. Cene od 10 do 3 Din.

»BENEŠKI TRGOVEC«

Premiera dne 16. marca 1926.

Isto kot pri muzikalnih večerih! Pri lahkih stvarih polno gledišče, pri klasičnih slabo obiskano. Zdi se, da Maribor nima kulturno zavednega občinstva, da sploh ne čuti v dovoljni meri, da je gledišče kulturna njegova svojina najvišje vrste. G. Bratina, ki je vodil inscenacijo in režijo »Beneškega trgovca«, je dal vse, kar naše gledišče dati more. Scena je pričala v vseh prizorih, da jo je snoval s skrbjo in z ljubeznijo. Res da ni bila vsledkar harmonično uglasena v svojih barvah, toda temu bodo vzrok pač skromna sredstva. Sceni pa pred Porzižno hišo in pred sodnim dvorom sta bili jako dobri. G. Bratina je dal glavno vlogo, žida Shy-

locka. Njegovo doživljanje in njegova linija (izborna maska!) sta bili močni, tako močni, da je ustvaril tip, ki je daleč presegal soigralce. Kajti Antonio ni bil tako dominanten, kot bi moral biti za Shylocka. Porzia ima sicer sonoren, toda popolnoma neprimeren organ, v sceni s skrinjicami pa se zdi, da je bila nekoliko nedisciplinirana. (Tisto odiranje vlečke je tudi motilo!) Bassanio prav dober.

V podrobnosti bomo poročali po reprizi. Dr. S.

Pevski tečaj.

V dneih 10. in 11. marca se je vršil v Ljubljani v Rokodelskem domu dvodnevni tečaj za pevovodje in organiste. Poleg številno zastopanih pevovodij ljubljanskega okrožja se je udeležilo tečaja tudi nekaj dajnih; poleg tega so bili ponajveč navzoči pri predavanjih tudi učenci orglarske šole, tako da je bilo udeležencev povprečno 30 do 40, kar znači izredno veliko število. Predavanja so bila enaka kot v Kamniku in Kranju: o naši največji glasbeni literaturi (Premrl), o slov. izreki, o glavnih nalogah pevovodje (Bajuk), o estetski glasbe, o naši pevski organizaciji in o glavnih poglavjih iz fiziologije (Primožič). V sredo se je vršila tudi pevška vaja. Zbor, zložen iz udeležencev, je pel v četrtki ob 7 pri sv. maši v stolnici. Poleg tega je bil o priliki tečaja tudi pogovor o okrožju, o pletetnici in o okrožni prireditvi, ki bo 16. maja v št. Vidu nad Ljubljano. Po sklepu polnoštevilno zastopanih zborovodij bo skupna vaja za nastop ob pletetnici v nedeljo (cvelno) 28. marca ob 2 popoldne v Unionu.

Tečaj je pokazal tudi topot, da je bil nujno potreben za napredek in razvoj pevške umetnosti, da so naši pevovodje vedno naklonljivi pri delu plemenite prosvete in da so željni izpopolnitve svojega strokovnega znanja. Zveza mora misliti tudi na primerna predavanja pevcev, ki bodo rodila neizmerno veliko dobrih sadov.

Zadnji tečaj se je vršil pa v ponedeljek dne 15. marca v Radovljici. Zbralo se je nad 20 udeležnikov od blizu in daleč. Predavanje se je vršilo le dopoldne (Dolinar) o naši organizaciji in estetski glasbe in popoldne (Bajuk) o izreki in o nalogah pevovodje. Tudi ta tečaj se je zavrl v izredno lepem redu. Škoda le, da ni mogel trajati še drugi dopoldan. To pa ni bilo mogoče radi zaposlenosti predavateljev.

S tem tečajem je zveza zaključila prvi del tečaja. Dolgo že je bil govor o teh tečajih, jasna je bila njih potreba in upila je že njih nujnost. Pokazalo se je, da so imeli prav tisti, ki so jih predlagali in da so bili v zmoti oni, ki so jih smatrali za neizvedljive. Zveza bo tečaje nadaljevala tudi drugod, kjer še niso bili; zlasti na Dolenjskem in upa storiti s tem lep korak naprej v svojem delu. To je liho delo misijonskega značaja, ki bo rodilo v bližnjih dneh prav lepe sadove.

Pletetnica P. Z. bo neprekinjeno dne 18. aprila, to je po beli nedelji. Pet okrožij se pridno pripravljajo za nastop. Naj ne bo zboru, ki ne bi poslal vsaj močnega zastopstva k slavnosti. Vožnja bo polovična. Natančni spored še objavimo. V skupnem nastupu bo pelo 600—700 pevcev. Agitirajte za udeležbo. Zbori, vežbajte podrobno in v skupnih vajah!

Ljubljansko pevsko okrožje. Skupna pevška vaja bo na čvelno nedeljo ob 2 popoldne v Unionu. Ker sta pred vrati pletetnica in okrožna prireditve, ne sme manjkati noben zbor pri vaji. Vrnitev bo mogoča še za dne. Vsa pojasnila zahtevajte od pisarne P. Z., Miklošičeva cesta 7.

Prosvetna zveza

Vse ljubljanske prosvete prirede danes zvečer materinski večer v Unionu. Člani in članice, udeležite se večera v obilnem številu.

Kranjska gora: V nedeljo 21. t. m. bo po večernih v društvenih prostorih predavanje o Lurdu. Predava g. župnik K. Čuk. Skiptične slike bodo popovedale romanje.

Jesenice: Na prosvetno socialni šoli predava v nedeljo 21. t. m. popoldne ob pol 4 g. prof. Jare. Na praznik 25. t. m. uprizeri Kat. prosvetno društvo »Pasijon« v XIII. slikah. Posamezne scene bodo spremljane s petjem in orkestrom. Ker je to najpopolnejši pasijon, kar se jih uprizerja po naših odrih, zato vjudno vabimo na obilni obisk.

Kat. prosvetno društvo v Kamni gorici priredi v nedeljo 21. t. m. ob 3 popoldne v zadrženem skla-dišču skiptično predavanje o trpljenju Gospodovemu po slikah, ki so posnete po svetovznanih Pasijonskih igrah v Oberammergau. Predava g. V. Zor. Pri predavanju sodeluje pevski zbor.

Breznica: V prostorih izobraž. društva se nadaljuje danes po večernih predavanju o sv. pismu s pomočjo skiptičnih slik.

Sv. Križ pri Kostanjevici: V nedeljo 21. t. m. predava po rani maši v društvenih prostorih preč. g. župnik Zupanc o trpljenju Gospodovem. Predavanje se vrši s pomočjo skiptičnih slik. Isto predavanje se vrši v Kostanjevici po deseti maši in v St. Jerneju popoldne po večernih.

Društva, krožki in odseki, sporočite takoj na Prosvetno zvezo, kdaj in kako proslavite Materinski dan. Društva, ki to sporoče takoj, dobe po 25. marcu brezplačno knjigo: Katoliški shod, ki stane 50 Din.

Knjige in revije

»Mladost«. Vsebinska 3. števil. Prosvet in omiki: J. Pogačnik: Vezilo našemu varuhu. — Br. Janez: Slovenska mati. — M. Elizabeta: Mati. — J. Jagodic: Krvava zarja. — Letošnji prireditveni program. — J. J.: Mislil ob zbiranju za Stadion. — A. Hromski: Počakaj...! — Otokar J.: Kako smo potovali v Ameriko. — Orlovska pisma. — To in ono: Urednikovo radio. — Tolmačev nabiralnik. — Mali oglasi. — Iz kraja v kraj. — Za šalo in zares. — Slika: Stadionov ograjni zid

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, dne 21. marca, ob pol štirih popoldne: »DEKLE Z BISERIE«. Igrakaz s petjem in petih dejanjih. Predprodaja vstopnic v Ljudskem domu, I. nadstropje.

Ljubljansko gledišče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Nedelja, 21. marca ob 15. uri pop.: »Naša kriz. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Ob 20. uri zvečer: »Pygmalion« Izven. Ponedeljek, 22. marca: »Obri gospo Warrenovec. A. Torek, 23. marca: Zaprtlo. Sreda, 24. marca: Ob 16 popoldne: Če pride čarodej, otroška predstava društva Atena. Izv. Ob 20 zvečer: »Druga mladost«. Red E. Četrtek, 25. marca: »Pygmalion«. Izven. Petek, 26. marca: »Ana Christie«. Red D. Sobota, 27. marca: Ob 16. uri: »Če pride čarodej, otroška predstava društva Atena. Izven.

Opera.

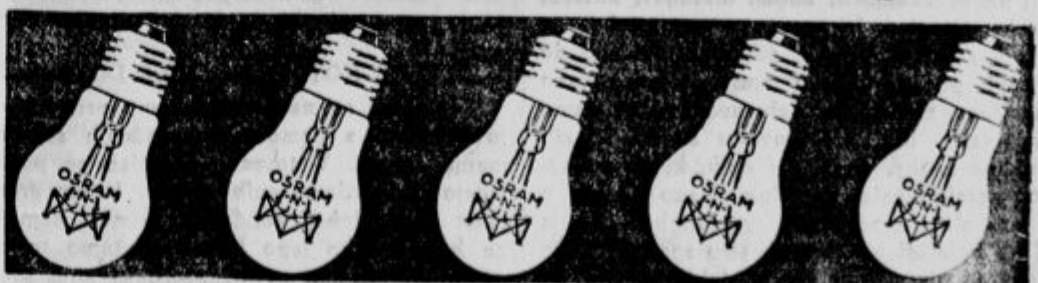
Začetek ob pol 8 zvečer.

Nedelja, 21. marca: »Grofica Marica«. Izven. Ponedeljek, 22. marca: Zaprtlo. Torek, 23. marca: »Bohemec. Gostovanje gospe Ade Poljakove. Izven. Sreda, 24. marca: »Zongler Naše ljube Gospec. F. Četrtek, 25. marca: Ob 15 popoldne: »Manonc. Gostovanje gospe Ade Poljakove. Izven. Petek, 26. marca: Zaprtlo. Sobota, 27. marca: Koncert gospe Ade Poljakove. Izven.

ANA CRISTIE.

Drama v treh dejanjih. Spisal Eugen O. Neil. Poslovenil O. Zupančič. Režiser Pavel Golia. Delo je amerikansko, vendar preseneča v toliko da nimamo skoraj nič bistveno amerikanskega v njem, tistega namreč, ki je po našem evropskem čuvstovanju izraz gole civilizacije in njenih praktičnih potreb, to so zlasti gola gimnastika volje mesto duševnosti in čuvstev, pisana zunanja senzacija v kombinaciji smovi, skratka naiven surogat mesto

Nova Osram žarnica

!! Edina svetilka bodočnosti !! Pazite na novo obliko hruške.

Gospodarstvo

Bilančna seja Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani.

V četrtek, dne 18. t. m. se je vršila bilančna seja Zadružne gospodarske banke za 1925. leto. Ta zavod kaže v preteklem letu zopet nov, v vsakem oziru zadovoljiv napredek.

Bilančna postavka dolžnikov se je dvignila od 160.000.000 Din v l. 1924 na 197.000.000 Din v preteklem letu, kar pomeni lep napredek za 37.000.000 Din. Hranilne vloge na knjizice so poskočile od 40.000.000 Din na 62.000.000 Din, kar znači povišanje za 55%. Tuja denarna sredstva na knjizicah in tekočih računih so znašala koncem leta 1925 le nekaj manj kot 230.000.000 Din in so se toraj pomnožila na približno 53.000.000 Din. Celokupni promet je znašal 10.600.000.000 Din in je bil za 50% večji kot v letu 1924.

Vse podružnice so poslovale uspešno ter izkazujejo lep razvoj.

Dočim so se plače in doklade napram letu 1924 zvišale za 8%, so padli splošni upravni stroški (brez davkov) v istem času za več kot 9 odstotkov.

Cisti dobiček znaša 1.475.916-10 Din, ki omogoča Upravnemu svetu, da predlaga obšč. zboru izplačilo 10% dividende.

Vojna odškodnina. Iz Belgrada poročajo, da je upravni svet Narodne banke dne 18. t. m. dovolil kredit v znesku 20 milijonov dinarjev za lombardiranje vojne odškodnine. Vsak posestnik (ni mu treba imeti razsodbe o vojni škodi) more lombardirati do 50.000 Din nominalne tore obveznice in sicer za 200 Din po komadu. Obresti so letno 8% (lombardna obrestna mera Narodne banke). — Hvalabog, je torej sedaj Narodna banka uvidela koristnost lombardiranja vojne odškodnine za gospodarstvo. Upliv tega sklepa se je takoj pokazal na borzi v čvrstejši tendenci tega papirja, ki je notiral včeraj v Zagrebu 285-50 (v petek promptno blago 283-285-50).

Konkurza. Razglašen je konkurz o imovini Melhiorja Božaka, trgovca v Prevorju. Termini: 10. aprila, 1. maja in 15. maja. Nadalje je razglašen konkurz o imovini Rudolfa Brunskoleta, trgovca v Semiču; termini: 10. april, 29. april, 14. maj.

Izpremembe v trgovinskem registru. Vpisali sta se nastopni tvrdki: Bogomir Dražar, trgovina z mešanin blagom v Velenju in Ivan Carman, tvornica usnjenih izdelkov v Zgornji Šiški. — Izbrisali sta se tvrdki: Hinko Alabanda v Ljubljani (ker se je obrat opustil) in pa Židar, trgovina z dež. pridelki na debelo in meš. blagom na drobno v Ribnici (ker se je obrat opustil).

Ravnateljstvo Jugoslovanske banke d. d. v Zagrebu je na seji z dne 15. t. m. ugotovilo za poslovno leto 1925 čisti dobiček od 14.800.295 dinarjev 57 par na delniško glavnico 100 milijonov dinarjev. — Glavni skupščini, katera se vrši na dan 27. t. m. ob 4 popoldne v sejni dvorani Jugoslovanske banke d. d. v Zagrebu, se bo predložilo v odobrenje izplačilo 11% dividende, t. j. 11 Din na delnico, nadalje pripis rezervnemu skladu 850.000 Din ter rezerva za davek 1.000.000 Din. — Po izvršitvi dotacije (lanca) dne 6. aprila; Zdržene papirnice Vevče, dinarjev ter pokojninski sklad, kateri se z dotacij in narastlimi obrestmi poviša za 600.000 dinarjev.

Občni zbori. Pašna zadruga pri Sv. Amrožu nad Cerkljami dne 5. aprila 1926. — Zdržene mlekarne d. d. (III. redni občni zbor: bilanca) dne 6. aprila; Zdržene papirnice Vevče,

Goričane in Medvode, d. d. v Ljubljani (VII. redni občni zbor: bilanca, dopolnilne volitve v upravni in nadzorstveni svet) dne 9. aprila; Elektrašna Škofja Loka in okolica, d. d. v Škofji Loki (bilanca) dne 11. aprila; Kolinska tovarna hranil, d. d. v Ljubljani (I. redni občni zbor: bilanca in volitev štirih članov upravnega sveta) dne 16. aprila; Zadružna gospodarska banka, d. d. v Ljubljani (VI. redni občni zbor: bilanca in volitev upravnega ter nadzorstvenega sveta) dne 20. aprila 1926 — glej »Bilančna seja Zadružne gospodarske banke, d. d. v Ljubljani«.

Promet v reškem pristanišču. V teku lanskega leta je znašal promet v reškem pristanišču 717.000 ton napram 402.000 tonam v letu 1924 in 122.000 tonam v letu 1922. Vendar pa promet lani zaostaja za predvojnimi časovi, ko je znašal 2.250.000 ton.

Ameriška zunanja trgovina zopet pasivna. Poročali smo že svoječasno o dejstvu, da je bila ameriška zunanja trgovina pasivna v mesecu januarja letos za 15 milijonov dolarjev. Po podatkih za februar je znašal uvoz v Unijo 389 milijonov dolarjev, izvoz pa samo 353 milijonov, tako da je izkazana pasivnost v znesku 36 milijonov dolarjev.

Pred reformo zakona o delniških družbah na Madžarskem. Iz Budimpešte poročajo, da je v kratkem pričakovati priprava za reformo zakona o delniških družbah na Madžarskem.

Mednarodni sejem v Solunu se vrši od 15. do 31. maja t. l. Na sejem zlasti opozarjamo lesne producente, ker jim sejem nudi najugodnejšo priliko za navezavanje novih poslovnih stikov. Sejem je pa tudi važen za uvoznike, ki uvažajo danes mnogo blaga iz Grčije posredstvom Italije.

Za posetnike velesjema v Lyonu. Ministrstvo prometa je dovolilo 50% popust na normalnih tarifnih vsem posetnikom velesjema v Lyonu. Popust velja za vse vlake: brze, osebne in mešane vlake razen brzih vlakov št. 6/7 in S. O. E. Popust velja za tja in nazaj od 15. februarja do 31. marca t. l. vključno. Potniki kupijo pri nastopu potovanja celo karto, ki bo veljala tudi za nazaj, ako s potrdilom odbora lyonskega velesjema dokažejo, da so posetili velesjema. Pri nakupu karte morajo potniki predložiti železniški blagajni v žigosano tudi legitimacijo velesjema, katero bo blagajna žigosala z dnevnim žigom. Potniki, ki se ne bi mogli izkazati s potrdilom o posetu velesjema in z legitimacijo sejma, žigosano s strani obeh hodne postaje, bodo morali doplačati razliko do polne normalne cene po tarifu. Za prevoz razstavljalnega blaga se bo računalo po tarifu del II., odsek B. XIII.

Borza

Dne 20. marca 1926.

Derar.

Zagrebu V današnjem prostem prometu so bili zabeleženi sledeči kurzi: Berlin 13.54 bl. (13.53-13.57), Italija 228.25 bl. (227.525-228.765), London 276.70 (276.10-277.30), Newyork 56.84 (56.692-56.992), Pariz 204 bl. (203.20-205.10), Praga 168.675 (168.175-169.175), Dunaj 8.03 bl. (8.01-8.05), Curih 10. 955 (10.935-10.975); vojna odškodnina 285.50.

Curih, Belgrad 9.14 (9.145), Berlin 123.60 (123.73), Budimpešta 72.80 (72.80), Italija 20.85 (20.86), London 25.2425 (25.245), Newyork 519.20 (519.25), Pariz 18.30 (18.60), Praga 15.385 (15.395), Dunaj 73.25 (73.22), Bukarešt 2.185 (2.135), Sofija 3.75 (3.75) Atene 7.17 (7.15), Bruselj 20.95 d., (21) Madrid 73.25 (73.25), Amsterdam 208.10 (208.15), Kopenhagen 136.25 (136.25), Stockholm 139.30 (139.25), Oslo 111.50 (111), Helsingfors 131 (131), Varšava 65.50 (64.50).

Narava in ljudje

LATENTNO ŽIVLJENJE.

Navadno spremljajo vsak organizem govtovi življenjski znaki, na podlagi katerih lahko sklepamo, ali je organizem še v živem stanju ali mu je že smrt pretrgala nit življenja. Dobimo pa v naravi mnogokrat primere, ki zavzemajo nekako izjemno stališče. Ze razmeroma zgodaj so prišli do tega, da zmrznjeni močeradci še niso izgubili življenja, kar je s pomočjo eksperimentov dokazal Maupertuis. Pozneje je delal slične poskuse Dumeril z žabami vseh vrst s tem, da jih je pustil zmrzniti. Pri tem se je natančno preučeval, da jim je v notranjosti tekočina zmrznila. Nato jih je začel polagoma ogrevati, jih previdno oblival z vodo, ki ni imela več nego 5 stopinj Celzija. In res se mu je vedno posrežilo spraviti vse žabe k življenju. Da celo zmrznjeno in z etrom omoteno mačko so že spravili nazaj k življenju. To so dokazali tudi na prezimujočih bubah metuljev, katerih sok je zmrznjen, le prav v notranjščini je še nekoliko tekoč. V vseh podobnih slučajih ne nastopi po zmrznjenju smrt, temveč jako zmanjšana življenjska delavnost. A ne samo pri živalih, tudi pri človeku so že opazili podobne znake, zlasti pri onih, ki so podvrženi kataliptičnim napadom. Tako poroča o nekem slučaju zdravnik dr. Mitchell, da je bila v bolnišnico v Manchestru sprejeta neka revna in stara žena, ki je dobila kmalu po prihodu kataliptičen napad. Skozi 14 dni ni dala od sebe nikakega življenjskega znaka, ni se pritaknila jedi in pijače in ves čas je usta imela trdno zaprta. Edino, po čemer so mogli zdravniki že konstatirati, da je bila še pri

življenju, je bila telesna toplota, ki je bila pa tudi zelo znižana. Ako so pristavili zrcalo k ustam, se je le nalahno orosilo. Na bolečine ni prav nič reagirala, čeprav jih je morala v nezmanjšani meri čutiti. Še čudovitejši slučaj pa je konstatiral zdravnik dr. Cheyne v Dublinu pri polkovniku Townsendu, ki je lahko poljubno zniževal življenjsko delavnost in s tem zakrvalj življenjske znake. Res se mu je posrežilo, da je vpričo navedenega in še drugih zdravnikov svojevoljno tako zmanjšal puls, da ni bil več zaznat, bitja srca ni bilo več čuti in tudi zrcalo ni pred njegovimi usti več oroselo. Bil je podoben pravemu mrliču, a vendar se je po preteku pol ure, ko so mislili, da se mu je poskus ponesečil in da je že s smrtjo poplačal svojo umetnost, začel zopet oživljati in postal kmalu tak kot je bil prej. Kakor poroča dr. Cheyne, se je Townsendu pri naslednjem poskusu maščevalo in je poplačal res s smrtjo svojo umetnost, ki jo je gojil toliko časa.

ZVERI KOT POMOČNIKI LOVCA.

Dosedaj so nam znani samo primeri, da love mnogi s pomočjo vdomačenih sokolov manjše živali. V tropskih deželah se poslužujejo tudi vdomačenih slonov, kadar gre do lovit divje slone. Vendar ti primeri nam še ne kažejo tako lepo kakor opažamo to pri gepardih, posebni zvesti zveri, ki stoji sredi med mačkami in psi, ki so večkrat desna roka lovca. Zlasti znana sta čita (Acinonyx jubatus Schreb.) in fahad (A. guttatus Herm.), ki sta zelo divja in nad vse krvoločna. Dasi jako močne rasti, človeka vendar ne napa-

data. Ako vlove še mlade, se dajo tako vdomačiti, da so gospodarju uslužni in udani kakor pravi psi. Najčešče jih uporabljajo pri lovu na divjačino, zlasti na jelene in antilope. Na lov grede z vozom, v katerem so vpreženi konji ali voli, ker s tem vzbude v sicer jako plašljivih živalih manj suma, ker so vjane raznih vozovnikov, ki jih srečavajo dan za dnem in ki jim niso še nikdar žalega storili. Na ta način se lovci lahko približajo divjačini na 200 da celo 100 korakov, kar bi se nikdar ne mogli, ako bi jezdili na konju ali pa šli peš. Na vozu imajo potem skritega geparda, ki je dobro privezan in ki ima na glavo poveznjeno usnjato kapo, da ne bi morda že prezgodaj planil na divjačino. Dasi je gepard jako uren, vendar bi brzonože antilope težko ujel iz velike razdalje, razen iz zasede. Ko se lovci torej z vozom dovoli približajo divjačini, tedaj zameje gepardu kapo in ga spuste. Kakor hitro zapazi ta divjačino, se mu oči zaiskre in plane v velikih skokih na sredo črede, skoči na hrbet živali, pregrize glavno žilo in skoči takoj nato na drugo žival. Več kot dve živali se mu nikdar ne posreči umoriti, ker mu naglo odbre ostale živali. Za plačilo puste lovci, da gepard izpije vso goriko kri, nakar jim prinese na voz obe živali drugače nedotaknjeni. Na ta način nalove lovci v kratkem času mnogo divjačine brez vsakega truda. Seveda se tudi večkrat zgodi, da se jim lov ponesreči na ta način, da že prezgodaj spuste geparda, kateremu še z lahkoto pobeogne vse živali. V takih slučajih se gepard kmalu vrne, ker nikdar dolgo ne zasleduje divjačine, ampak skuša vedno že s prvimi skoki ugrabiti svoj plen. Zgode pa se končno tudi slučaj, da se v gepardih naenkrat pojavi njihova divja narava ter požrejo takoj divjačino vso do kosti, ne da bi jo prinesli gospodarju na voz. Taki gepardi so seveda za nadaljnjo uporabo pri lovu popolnoma nesposobni in jih morajo takoj postreliti.

KAJ JE VSE V ZRAKU.

Da je po mestih v zraku vse polno prahu, se ni čuditi, toda dognali so tudi, da popolnoma čista zrak tudi na morju in na najvišjih gorah ni. Res je, da so delci prahu v višinah mnogo manjši in da jih je tudi manj, a vendarle onečiščujejo zrak. Po mestih, zlasti po industrijskih krajih, pa je množica prahu neizmerna in posamezni delci dosežejo celo take dimenzije, da so tudi prostemu očesu vidni. Opazimo jih zlasti, kadar so direktno od solnčnih žarkov obsevani. Tedaj jih vidimo celo v čisti sobi toliko, da se ne hote zgrozimo. Potom poskusov se je dognalo, da plinova luč zelo povečuje število prašnih delcev v sobi. Največ prahu so do sedaj relativno našli v tobačnih tovarnah. Vendar pa prah sam na sebi ni človeškemu organizmu tako škodljiv, kakor so bakterije, ki jih je tudi vse polno v zraku in brez katerih najbrže tudi najvišje gore niso, kot kažejo najnovejši poskusi. Celo na vrhu Montblanca, 4810 metrov visoko, so našli v enem kubičnem metru 4 do 11 mikrobov v prostem zraku, v observatoriju pa 260-540. Čim nižje gremo v nižino, tem večje je število mikrobov, ki končno naraste do bajnega števila, ki gre že na milijone in milijarde.

Prepričajte se o trpeznosti vrarskih izdelkov iz prve kranjske vrvarne

Ivan N. Adamič
Ljubljana, Sv. Petra c. 31

in pri podružnicah M. ribor, Vetrinška 20 ter Komnik Šteta 4

Dopisi

Središče ob Dravi. Pogreb gospe Zadravec. Dne 17. t. m. pri najkasnejšem vremenu so položili v prerani grob našo najodličnejšo tržanko gospo Jelisavo Zadravec, rojeno Skruclj. Pokojna gospa je znala vsakomur ustreti, kakor je želel, bodisi to visok gospod, bodisi kmetski človek, bodisi vinar, bodisi sromak ali karkoli. — Da je temu istina, je pokazal veličasten pogreb, kojega se Središče ni videlo. V sprejedu je slo na 2000 ljudi. Bila je gospa iz Ljubljane, Maribora, Zagreba, Varažдина, Celja, Rogoške Slatine, Ljutomer, Ormož, Ptuj in d. Največ pa je bilo ljudstva iz kmečkih vrst. Ves teg Središče je bil na mah podoben velikomesnemu življu, kajti avtomobili, kočijaži in fijakerji so drdrali, da nisi lahko razumel svojih besed. Sprejedu je vodil premilostljivi gospod križanski prijor P. Valerijan Učak iz Ljubljane, ki je ob odprti grobnici govoril prekrasne besede. Med govorom prem. g. prijorja ni bilo očesa, ki ne bi bilo sozno. Pred hišo žalosti je zapel pevski zbor pod vodstvom g. načelnika Čulka pesem »Gozdje je že zelen«, na pokopališču pa »Vigred se povrnc«. Med vsem sprejedom, ki ga je oskrbelo pogrebno društvo »Pietas« iz Varažдина, je svirala varaždinska godba v srce segajoče žalostinke.

Sv. Krištof. Tukajšnji demokrati grozijo, da bodo nastopili proti dodatnemu proračunu, ki vsebuje samo eno postavko 100.000 Din za zavetišče občinskih revežev, kar v primeri z drugimi občinskimi laškoga okraja, katero ima vsaka okr. glo 300% občinskih doklad, še ni pretirano. Demokrati trdijo, da imajo za seboj 14 odbornikov. Le imenuje javno imena vseh, potem bomo šele verjeli. Res ste jih par omamili z vabo županskega stolčka, toda te obljube jim niste mogli izpolniti, a če grede takšni z vami, nikar ne mislite, da bodo šli za vami tudi volivci. Le kitiše se s pavovim perjem, vas bo že enkrat minilo. Saj celo pametni, občinskega gospodarstva večji demokratski občinski odborniki ne grede z vami, česa se je torej treba bati županu? Prepričani pa smo tudi, da v Ljubljani na vlad, odkar je šel v pekoj g. Gregor Zerjav, ne »keglajo« več po že jah demokratskih tajnikov z županji in občinskimi odborniki.

Brez mnogo reklame

je vsakomur znano, da se najcen. in najbolj. kupijo

spomladanske obleke, površniki

predvsem pa **OBLEKE ZA OTROKE**
SAMO v naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti 2.
Za veliko noč poleg razpis. nagrad še poseb. cene

Konfekcijska tovarna

F. Derenda & Comp., Ljubljana.

Turistika

Kranjska gora, 20. marca ob 7 zjutraj: -3° C, visoka megla, sren 10 cm, saninec ugoden.

Boh. Bistrica, 20. marca ob 7 zjutraj: +4° C, snega nič.

Sport

DANASNJE PRVENSTVENE TEKME.

SK Ilirija: SK Slavija. To prvenstveno tekmo bo izvajala Ilirija brezdomno v svojo korist, vendar je interesantno opazovati, kako se skušajo naši najmlajši klubi v bojih z močnejšimi nasprotniki braniti ter doseči čim najboljši score. V zadnjih tekmah je Slavija dokazala, da se je letos precej dvignila. Tekma se odigra na igrišču SK Ilirija ter se prične ob 10.30.

ASK Primorje: SK Slovan. Prvenstvena tekma med navedenima kluboma so bile vedno interesantne, posebno poslednje, ker niso kazale tako ostrega značaja, kakor tekme med ostalimi moštvi. Slovanovo moštvo je znano kot eno najbolj abiciciznih in žilavih. V tekmi proti Jadranu je iznenadilo s svojo dobro igro, le v tekmi proti prvaku je spet popustilo. Tekma se odigra na igrišču ASK Primorje ter prične ob 14.30.

SK Jadran: ZSK Hermes. Tudi med tema kluboma odigrane tekme so bile dokaj zanimive že v oziru na to, da so si bile sile skoro enakovredne. V zadnjem času je sicer Hermesovo moštvo precej popustilo, vendar kaže še vedno veliko bojevitost, ki pa žalibog včasih preide meje falnese. Na vsak način bo treba doseči, da naša moštva v tem pogledu zavzamejo drugo stališče in se proži klubskim vodstvom v tem oziru hvalazečna naloga. — Tudi ta tekma se bo odigrala na igrišču ASK Primorje, Dunajska cesta, s pričetkom ob 16.15.

SK Jadran rez.: ZSK Hermes rez. Tekma med navedenima rezervama se odigra popoldne ob 10.30 na igrišču ASK Primorje.

Cakovečki SK: Ilirija. Kot prvega zunanjega gosta v letošnji nogometni sezoni sprejme Ilirija na praznik 25. t. m. Cakovečki SK, opetovanega prvaka province zagrebške podvezve. Moštvo je doslej zadnje čase lepe rezultate proti mariborskima vodilnima kluboma (proti Rapidu 4:2, proti Mariboru celo 6:0) in utegne biti torej tudi za Ilirijo opasen protivnik — O Veliki noči igra Ilirija dve tekmi z graškim prvacom SK Sturmom.

Hazena Akad. SK in Zagreba, točasnno poleg Beogr. SK najmočnejša hazenska družina v državi, igra na praznik 25. t. m. v Ljubljani proti hazeni Atene.

Na I. občnem zboru Jugoslovanskega kineleškega saveza dne 11. t. m. je bil izvoljen predsednik: dr. Ivan Lovrenčič, odvetnik; podpredsednik: Franc Urbanc, veletrgovec; tajnik: Peter Zmitek, profesor; v načelstvu so nadalje še: blagajnik: Ivan Zupan, ravnatelj doh. urada; vodja rodovne knjige: Evgen Križaj, višji poštni svetnik; gospodar: dr. Maks Pirc, odvetnik; za preglednika računov pa: mag. phar. G. Bakarčič, lekarnar in inž. F. Premelj, profesor, vsi v Ljubljani.

Sportni teden

Je vse zastoj, ko pridejo pomladanski vetrovi, se umakne zimski sport visoko gor na sever in visoko gor v hrbte. Poročil je vedno manj, slednjim izostanejo. O Thunbergu še beremo; na primer, da je predrsal 1000 m v svetovnorekordnem času 1:31.4. Drugo pa ni nič pomembno.

Pač pa v tenisu. V Indiji je nastopil nov apostol, Krišnamurti mu je ime. Izborna igra tenis, in je neki inozemski list sprožil misel, da bi novi Mesija igral z Lenglenovo. Lepo bi bilo. Lepo bo pa tudi v Wimbledonu, kjer se bosta kosali Suzana in Helena še enkrat, v juliju. Tolikšno je zanimanje za boje v Wimbledonu, da so že sedaj vsi sedeži razprodani, za 30.000 funtov ali 8.300.000 dinarjev. Kaj! — Lacoste je nalahno obolel.

Ker smo že ravno pri žogah in kroglah, omenimo še biljard. V Filadelfiji sta igrala za naslov svetovnega prvaka Hagenlocher in dosedanji prvak Schäfer. Zmagal je Hagenlocher, s 1500 točkami proti 1344. Največja njegova serija je bila 101, Schäferjeva pa 128.

Poglejte jo noč, boste rekli ve sportnce, ko boste brale o Američanki Heleni Filkey. Za 100 yardov je porabila 11.4, 70 yardov 8.4, 60 yardov 7.2, 75 yardov staja 10.6, skok v daljavo 5.20, v višino 1.44, kopje 30.39. To je pa že nekaj. — Prav sedaj je zanimanje za lahko atletiko v Ameriki posebno veliko. Hoff je tam. Ne skače samo ob palici, temveč tudi v daljavo; skočil je v hall-i zadnji enkrat 7.35 m daleč (drugo poročilo pravi 7.37 m). Zmagal je tudi v sedmobjeju, ki so ga priredili Kolumbovi vitezi v newyorskem Madison Square Gardenu. Na drugem mestu je bil Norton. Glavni Hoffov tekmeč Osborne se je pri skoku v višino nekaj poškodoval in je odstopil. Škoda. Sicer niti Hoff niti Osborne ne dosega Thorpeja, a trenutno sta vendarle med najboljšimi mnogobojniki sveta. Pri Olimpijskih igrah v Parizu je zmagal Osborne v desetobjeju s temile rezultati: 100 m 11.2, 400 m 53.2, 1500 m 4:50, 110 m staja 16.9, skok v višino 1.97, v daljavo 6.92, ob palici 3.50, krogla 11.43, diskos 34.51, kopje 46.96. Hoff je tekel 100 m že v 10.9, 400 m pod 49. Najslabši je menda v skoku v višino 1.75 smacor, zani namreč. Kakšni so bili sedaj rezultati v Newyorku, ko to pišemo, še nismo brali. — O Houbenu smo spet slišali, da bo šel še enkrat v Ameriko, in celo, da bo tam ostal. — Nurmija pa vabijo Angleži, naj pride v Anglijo. Ni še obljubil. Gotovo bo pa prišel Ralph Rose, znani izborni avstralski tekač: tu N na Nemško in v Francijo bo šel Angleško miljo je pretekel v 4:13.4. — To pa prav gotovo ne bo res, kar beremo o Steenrosu, da je porabil za 10 km v zaprtem prostoru 58:28; ali je to 10 milj ali pa 38:28. — Peltzer je pretekel 400 m v zaprtem prostoru v 51.9, 800 m pa v 1:54.8.

Treffny je sedaj čisto zadaj ostal. Videli smo, kako mu je vzel rekord o obojeručnem sunku Švicar Aeschmann s 131.5 kg (lahka srednja teža). Sedaj je pa prišel Holanec Verheyen in se je povzpela kar na 135 kg. To pa ni več daleč proč od Rigoulota, ko je bil ta v težki srednji teži. — Pa še tri druge rekorde moramo omeniti: Becker poteg z levico 82 kg, težka teža, avstrijski rekord; Rosinek, peresnik, 82 kilogramov sunek z levico, svetovni rekord. Schielberg, težka teža, dvoročno tezo 122.5 kg. Dvignilo je prej sicer že več, a ne predoficijelno kmolilo.

Poddubnj in Ciganjeviš sta se borila v Newyorku nad dve uri v grško-rimski rokoborbi; brez odločitve. Pač najlepši uspeh za Poddubnija, ki bo v novembru 55 let star.

Paulino pada. Boril se bo z Drakljem, brezpomemnim. — Bokserji niso surovi. Dva sta se borila, pa se je vnel med občinstvom prepir in so se začeli tepsti. Bokserja sta z bojem prenehala, ker nista mogla pretepa gledati. — Delaney je potolkel Mae Tigeya že v četrti rundi k. o. Sedaj bo moral nastopiti spet proti Berlenbachu.

Rademacherja bo sprejel v avdienci Coolidge. Pri nas bi ga še veliki župan ne. — Od 350.000 šolskih otrok v Berlinu jih zna plavati 46.000, še enkrat toliko kot lani. — Amerikanec Ruggent je v sedmih letih rešil 500 ljudi, da niso utonili. Njegova vest mora biti pač lahka in mirna, rekord je lepši kakor vsi Rademacherjevi in Weissmuellerjevi.

Cez teden dni se udarita Oxford in Cambridge. Favorit je Oxford.

Estadncvne dirke rastejo iz tal kot gobe po dežju. Omenimo samo ono v Newyorku, zmagovalca sta Mac Namara - Giorgetti.

Majar Segrave je vozil v Southportu na Angliškem z avtomobilom na 1 km tako hitro, da bi bil s to hitrostjo prevozil v eni uri 246 km. Istočasno je pa Milton v Daytonu v Ameriki vozil angleško miljo s hitrostjo 246.225 km na uro. — S pol litrom bencina je vozil motorno kolo neki Amerikanec 107,2 km daleč; hitrost na uro 51,48 km. — Ortman je v Montlhery pri Parizu vozil avto 50 km, 50 milj in 100 km s hitrostjo 200.131, 200.440 in 200.365 km na uro.

Casopisi so poročali, da se je v aeroplanu dvignil Mac Ready 12.565 metrov visoko. Ni bilo res, temveč samo 11.950 metrov. Torej ostane še zmeraj Callifov rekord 12.066 m, kakor so francoski listi škodoželjno pisali: — 1520 kg je bil aeroplan težak, 1000 kg je imel obtežilnosti, 220 kg bencina, 80 kg je bil pilot Coupet težak, ko se je dvignil 6450 m visoko. Do tedaj je bil rekord v dvigu z obteženostjo 1000 kg 5751 m, od 6. maja 1925 naprej. V višini 6000 m je bilo 30 stopenj mraza. — Iz Londona v Pariz je prepejal aeroplan 11 popotnikov v 1 uri in 29 minutah; hitrost na uro 252,78 km. Ob takih popotnikih svetovni rekord. Pa je malo veter od zadaj pihal, s hitrostjo 50 km na uro.

prsnik ali pa zvežeš oba konca in je velika pentlja na prsih. Lepo je, če je šal podložen s svilo drugačne barve, tako n. pr. je pri črni obleki lep, če ima tak šal rožčasto podlogo,

pri rjavi obleki, če je podloga šala modričasta ali zelenkasta in podobno. Zdi se, da hočejo biti letošnje pomladanske obleke bujnejše od pomladi same.

Moda

»BOLERO«.

Ze lani so poizkušali merodajni krogi v modnih vprašanjih, da bi uvedli jopice in obleke takozvane »bolero« oblike v ženski svet. Vendar se ti poizkusi niso obnesli lani, a letos je bolero tip najmodernejše oblike ženskih oblek. Bolero-jopice napraviš lahko

iz sukna ali svile, oblika je lahna in živahna in je posebno prikladna za vitke, mladostne postave. V obliki »bolero« so ali jopice same zase iz drugega blaga, ali celotne obleke ali pa jopica pri kostumu ali zgornji del plašča. Na pričujoči sliki vidiš take obleke.

ROKAVI IN NAPRSNIK

so na letošnjih oblekah enakovrstni. Ni skoraj obleke v sedanji modi, ki ne bi imela naprsnika z majhnim, ličnim ovratnikom, z gumbi ali s pentljo. Seveda je naprsnik vedno iz drugega blaga kakor obleka sama. Barve se morajo lepo skladati, sicer bo obleka neokusna. Vzemimo za primer, da je obleka

zeleno, tedaj bodi naprsnik rjavkast, rumenkast. Ista barva se prilaga tudi rdečkastim, temnozelenim oblekam. Če je pa obleka črna ali lilasta ali modra, tedaj bodi naprsnik bel. A tudi spodnji del rokava je zdaj v isti barvi in iz istega blaga kot naprsnik. To so novosti le pomladi. Najmodernejše obleke imajo pa tudi šale, ki so vdeleni v obleko kot na-

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 20. marca 1926. Višina barometra 308,8 m

Opazovanja kraj	Barometar	Temperatura v C	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0-10	Vrsta padavin		V Ljubljani je
						ob opazovanju	v mm d. j.	
Ljubljana (dvorec)	7	762,7	3,9	80	S 0,5	10		
	8	762,7	4,1	79	SE 1,5	10		
	14	761,2	7,8	58	NE 1,5	10		
	21	761,4	5,5	70	NE 1,5	10		
		763,2	3,0	93	NW 1,5	10		
Zagreb		763,6	2,0	90	mirno	8		0
Beograd		762,5	3,0	88	ENE 0,5	10	megla	0
Sarajevo		762,3	7,0	88	SSE 0,5	10		0
Skopje		750,5	11,0	63	NE 1,5	10		dež 6,0
Dubrovnik		764,7	3,0	—	N 1,5	10	megleno	dež 0,1
Praga								

Barometer je reduciran na morsko gladino.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši - Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znakmo!

Prodajalka

mešane, delikatesne ali galanter. stroke, z večletnimi dobrimi spricvali in po možnosti s kavčijo, se sprejme. Ponudbe upravi lista pošl. Poštna prodajalka 1951.

Sprejme se vesten kovaški POMOČNIK. Več mora biti podkovana konji in popravila vozov. Kunstler, Ljubljana, Lepi pot. 1930

Postranski

mes. zaslužek 2000 D. Iščejo se zastopniki za Slovenijo, Hrvaško in Srbijo za jako koristen predmet. Pripravno za vsakočar. Potrebni kapital 50 Din. - Cenj. pism. ponudbe je nasloviti na: VEFRAN, Moravče - Slovenija. 1865

Najvišji zaslužek

nudi zastopnikom, agentom itd. prvovrstna trdka. Ponudbe, podprte s spricvalom o neoporečnosti, naj se pošljejo na upravo lista pod št. 11: »Ohne Kapital und Verkenntnisse 512« na »PUBLICITAS« d. d., Zagreb, Gunduličeva 11. 1818

Mizar. POMOČNIK. Iščo dela. Vajen je politiranega pohištva, mizarstva. - Ponudbe upravi pod »Nekadilec št. 1832«.

Služba ORGANISTA in CERKVENIKA

se odda. Pojavnila daje: župni urad v Kolovratu, p. Medija - Izlake. 1934

Frizerka,

katera zna tudi manikirati - se išče za salon »VENUS« na Sušaku. - Plača po dogovoru.

Na došmrtno oskrbo

sprejem. starejšo osebo, katere si želi počitka in miru na stare dni - za malo vsoto denarja. Vse drugo po dogovoru. Ponudbe naj se pošljejo na: Mirko Ohman, Strigova.

Ekonomska PRAKTIKANTINJA. Katera je dovršila poljedelko in gospodinjstvo šolo in je večja tudi mlakarstva, išče primerne službe pri večjem posestvu. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru pod: »Zmožna«.

POSTREZNICO

za čez dan ozir. za popoldne iščem. Naslov v upravi pod št. 1920.

Vrtnar

oženjen, brez otrok, ali pa samski, se sprejme. Stanovanje in kurjava prsta. Plača po dogovoru. - Ponudbe upravi lista pod »Nastop takoj« 1736.

NAJUGODNEJŠI nakup in prodajo zemljišč, stavb i. dr.

posreduje »Agrarni biro« - Ljubljana, Selenburgova ulica 7/L, nasproti pošte - Preklic nalogov vedno mogoč, nihče ni vezan na kakšno odločitev. - Običajna provizija plačljiva samo ob sklepu kupčije z našimi interesi. - Kdor prodaja sam, ne plača nič. - Kupoprodajne pogodbe brezplačno!

V novi hiši se bo oddalo stanovanje

čez tri mesece, toda samo tistemu, ki plača stanovanje za 6 let naprej. Naslov v upravi: št. 1919.

Pekovskega vajenca sprejem.

- Naslov pove uprava lista pod št. 1872.

ODPADKE od žage,

hrastove letvice za vinograd in za ograjo ter vsakovrsten hrastov rezan les, nudi parna žaga »ZORA« d. z. o. z. v Črnomlju. Ista tudi kupuje hrastov okrogel les, cele parcele ali gozdove.

REMIG - ČEBIN

Wolova ulica 1/11 - Telefon 57

Kemična tvornica

uvredena, z vsem inventarjem in deloma z blagom, se zaradi zaposlenja v drugem obratu ugodno prodaja. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kemična tvornica«. 1674

»ILIRIJA«, Kralja Petra trg št. 8, tel. 220

premog, drva, KOKS, CEMENT. 1241

PEKARIJA

na zelo promet. kraju v Novem Vodmatu, z večjim prostim stanovanjem se prodaja pod ugod. pogoji. - Več pove F. Jerko Črnuče, p. Ježica. 1552

Za Vel. noč

dobiš lep in poceni klobuček pri J. STEMBERGER-REC, Ljubljana, Dunajska c. 9. Priporoča se za popravlja.

Prodajam osebni avto

znamke »Opel«, popolnoma ohranjen s 4 manjšimi sedeži za 25.000 Din. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 524.

Ugodno naprodaj novo zgrajena HIŠA

v neposred. bližini Ljubljane. Hiša obstoji iz kuhinje, petih sob in drugih pritliklin. Ograjen in urejen vrt. V hiši vodovod in elektrika. Vse je takoj na razpolago. Potrebni denar 45.000 Din. - Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 1787.

Kolesa Peugeot

BICIKLI v kvaliteti in cenah brezkonkurenčni LAHKI MOTOČIKLI 1 1/2 HP. . . . Din 6975.- 2 1/2 HP. . . . Din 12250.- Izdelki staro znane svetovne znamke. - Dobava promptna od glav. založbe: O. ŽUŽEK, Lju'ljana. Tavčarjeva ulica št. 11. Samoprodaja se odda za razne kraje Slove'ije pod ugodnimi pogoji.

Polnomesten SIR

in uležan polemodlec, v hlebkih 15 - 40 kg, I. vrste po 30 Din, II. vrste po 28 Din, III. vrste po 25 Din za kg, franko postaja Zagorje ob Savi, nudi Mlekarska zadruga Izlake.

Štampilje

S. PETAN, Maribor. Nasproti glav. kolodvoru

ZNOVA ZNIŽANA

je najemnina za lep poslovnih lokal v prtiličju Pokojniškega zavoda v Ljubljani, Gledališka ul. Lokal sestoji iz dveh poslovnih prostorov, ki se oddata tudi posamič. K oemda pada tudi stranska soba. 1568

Jalove krave

in TELICE oz. ravne z BUSOLIN SVEČICAMI. Skatlja z živinozdravnikiškim navodilom 30 Din. Izdeluje in razpošilja samo: Lekarnar Hočevar, Vrhnika. 1244

Prodajam osebni avto

znamke »Opel«, popolnoma ohranjen s 4 manjšimi sedeži za 25.000 Din. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 524.

Novo, moder. pohištvo

iz trdega lesa, lepo politirano, naprodaj. Cena zmerna. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1930.

SOBICO IŠČETA

dve osebi s hrano. Ponudbe na upravo lista pod št. 1912.

Gostilničarji!

Posljam po povzetju naravnost VINO od 500 l dalje po 3,50 Din. Zahtevajte vzorce vina. Pošilja EMIL KARLEUŠA, Stari Glog, Sv. Ivan-Zabno.

POZORI! Proda se radi odpotovanja več

fotograf. predmetov kakor tudi sobna in kuhinjska oprava. Naslov v upravi lista pod št. 1923.

Malo mesečno SOBO

oddam. Naslov v upravi lista pod št. 1924.

LOKAL

z izložbo iščem. Naslov: Miko Štelarovič, Zarnikova ulica 9/II. 1917

PEKARNA

se vzame v najem v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravo pod št. »Pekarna« št. 1921.

GROJ se prodaja

na Sv. Petra cesti št. 61.

Pletilni stroji

patent »Ideal« do sedaj neprekosljivi, žival. stroji za pletenine, navijalni in krtačni aparati, železne mizice in druge potrebščine vedno v zalogi. - Pouk s stanovanjem v hiši. FRAN KOS, Ljubljana, Zidovska ulica 5.

APNO, CEMENT

traverze in vsake vrste železnina po najnižji ceni. - Železnina IVAN KORAČIJA, MARIBOR, telefon št. 313.

Pes volčje pasme,

6 mesecev star, se prodaja. - Franc KUNOVAR, Došnice št. 1, p. Št. Vid nad Ljubljano.

POZOR! POZOR!

OSTANKI za perilo po polovični ali zelo znižani ceni. - Resljeva cesta 30, I. nadst., desno. Ne zamudite ugodne prilike!

Obremljena SOBA

s posebnim vvhodom se takoj odda. Naslov v upravi lista pod št. 1915.

Krompir

zdrav in prebran, dobavi Kmetijska zadruga - Ptuj.

Encnadstropna HIŠA

z vrtom, v Kškem, pripravna za trg. lokal, se prodaja. Dopise na: Lena Auman, Krško. 1931

Pozor, železničarji!

in vsi drugi, kateri rabijo dobro izoče URE! Priporočam svojo specialno delavnico! - Jamčim za vsako popravilo 1 leto! Jeko dobre budilke od 78 - Din naprej; 2letno jamstvo. - Strokovno izprašani urar

D. MARINKO

Ljubljana, Florjanska 31.

LEPO POSESTVO

izvrstna lega tik glavne ceste, 10 oralov, 3 prostora poslopja, popoln urejeno, elektr. luč, vodovod, pol ure od topič. takoj naprodaj. Westher, Dobrna pri Celju. 1800

PREDTISKARIJE

najmodernejše sestavljene, strokovno sortirane, obavlja najceneje Samulfo Leopold, Senta (Bačkal).

Konkurnzna masa

»JUHAN« d. z. o. z. v Ljubljani - prodaja razne steklenice, balone, stroje, nekaj gotovega blaga »Juhana«, pravico do registrir. marke, pisarniški inventar, tehnične itd. - Oddaja se lahko v Zgornji šiški pri »Kameniti mizi« proti prejšnjemu obvestilu upravitelja mase Ivana Justina, Ljubljana, Rimška cesta št. 23, na katero se naj naslova pismene ponudbe do 7. aprila t. l.

Veliko VERANDO

z stanovanjem in uporabo dvorišča, priprav. za obrtnika, DAM v NAJEM na Štu 38 pri Ljubljani. - JANKO PREDOVIČ - Ambrozev trg 7, Ljublj.

2 kozi

švicarci, molzni, prodam. - Zg. Šiška, grad Lukman.

Večjo množino nopolnoma suhih bukovich drv

za takojšnjo dobavo prodaja tvrdka D. MARUŠIČ, Sv. Petra c. 40, - Ljublj.

Hiša v Vodmatu

nova, enodružin., 3 sobe z vseni pritliklinami, se ugodno prodaja. Potrebni kapital 30.000 Din. - Pojasnila daje F. JERKO, Črnuče, p. Ježica. 1929

Ponudbe za smrekovo lukje

za terminsko dobavo z namko za tuzemstvo naj se pošljejo upravi lista pod št. »SMREKOVO LUBJE št. 1945.«

POPRAVILA!

Prosimo cenj. odjemalce, da nam ista šimprej vposljejo radi pravosne izgotovitve. MODNI salon STUCHLY-MAŠKE, Ljubljana, Zidovska ulica 3.

GOSTILNO v najem

ali na račun išče samost. boljše oseba. - Naslov v upravi lista pod št. 1856.

»Pod SKALCO«

Mestni trg št. 11 se točijo pristna ter pitna VINA. Preko ulice 1 Din ceneje. Vsako sredo, soboto in nedeljo od 20. do 24. ure SALONSKI KONCERT. Ob nedeljah od 9. do 13. ure ZAJUTERKOVALNI KONCERT. 1939

Modne kamgarne in ševijote

v veliki izbiri po ugodni ceni najdete v obče znani nad 50 let obstoječi manufakturni trgovini

R. Miklauc, „Pri Škofu“

Ljubljana

Zunanilim naročnikom se pošlje tudi po pošti

BUKOVA DRVA

vsako množino ponudite z navedbo cene družbi »ILIRIJA«, LJUBLJANA, Kralja Petra trg št. 8.

Kuhinjsko emaljirano posodo

vseh vrst in dr. potrebščine, dobite najceneje pri tvrdki: A. VICEL, Maribor, Glavni trg št. 5.

J. Stjepušin
Sisek
priroča belija, stamburice, različne, struna, sile in vse potrebščine za vsa glasbila
Odlitovan na periskih rezavcih

Em. Fischer
ZAGREB, Sudešica ul. 3
Jurisiceva ulica št. 6
dobavlja pravnikom dvokolesa dele za dvo-kolesa, šivalne stroje, ter nogometne žoge, tehnične potrebščine po najnižjih cenah. Športska društva, mehaniki in obrtniki-doba popust. — Zahtevajte brezplačni ilustrovani katalog.

Em. Fischer
ZAGREB, Sudešica ul. 3
Jurisiceva ulica št. 6
dobavlja pravnikom dvokolesa dele za dvo-kolesa, šivalne stroje, ter nogometne žoge, tehnične potrebščine po najnižjih cenah. Športska društva, mehaniki in obrtniki-doba popust. — Zahtevajte brezplačni ilustrovani katalog.

Em. Fischer
ZAGREB, Sudešica ul. 3
Jurisiceva ulica št. 6
dobavlja pravnikom dvokolesa dele za dvo-kolesa, šivalne stroje, ter nogometne žoge, tehnične potrebščine po najnižjih cenah. Športska društva, mehaniki in obrtniki-doba popust. — Zahtevajte brezplačni ilustrovani katalog.

Drepičajte se da kupite solidno in najcenejše tapetniško pohištvo pri **Rudolf Sever** Gosposvetska cesta 6 Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo.

Dr. A. Oetkerjevi izdelki za kuhanje

Svetla glava
Pecilni prašek
Vanilin sladkor
Prašek za puding
Zmes za kolače
ne smejo manjkati v nobenem gospodinjstvu

Dobijo se povsod in v glavnih zalogi
Jos. Reich
Maribor
Knjiga receptov se na željo pošlje brezplačno in poštne prosto

Prisni Seehoferjev **rastlinski BALZAM**

je prastaro domače sredstvo za želodec, prebavo in zaprtje. — Zastopstvo za SHS Lekarna KRAJČOVIČ, Vukovar. 1024

LOKOMOBILI
Wolf-Lanz do 600 HP tovarniško novi ali generalno popravljene s tovarniškim jamstvom tudi v najem
motorji na sesalni piln, Diesel-motorji brez kompresorja, motorji na surovo olje.
Generalno zastopstvo tovarna za motorje DARMSTADT
mlinski stroji, transmisije.
Poglejte naše skladišče! Plačilne poljšave. Kompletna montaža.
Braća Fischer d. d.
Zagreb Pantovčak 11b.

Janez vpraša Joška: kam pa greš? Janez: Ali ne veš? Grem k

KROSELJ-nu
na Martinovo cesto kupovat, ker ima veliko izbiro MOSKIH ŠTOFOV in dosti drugega različnega blaga, katerega Ti on najceneje da. 1914

Velika hiša v Ptuj

z mnogoterimi trgovskimi lokali in skladišči, večjimi in manjšimi stanovanjskimi prostori, z lepim vrtom, na najbolj obljubljeni točki mesta, se pod ugodnimi pogoji prodaja. Naslov v upravi lista pod šifro: »PTUJ« št. 1938.

Gosja jajca
za valenje se dobe pri F. ALIČ, Selo št. 28, Moste — Ljubljana.

Mehanično umetno vezenje
zastorov, pregrinjaj, perla, monogramov, oblek itd., fino belo in barvastostanjanje, azuriranje, prediskanje
Matek & Mikeš, Ljubljana
Dalmatinska ulica št. 13
Edino brezkonkurenčno podjetje, najfiniša izvršitev, najnižje cene in najkvalitetnejša postrežba.

Priporoča se Vam za nakup in izvršitev **spalnic, jedilnic, gosposkih sob**
pisarniške oprave, kuhinj in drugega pohištva, katero imam vedno v zalogi prvovrstno blago, za katero se jamči. — **ANDREJ KREGAR**, mizarstvo in zaloga pohištva, nasproti kolodvoru Vižmarje-št. Vid nad Ljubljano. Zahtevajte cenik!

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš nadvse ljubljani soprog, predobri papa, stari papa in stric, gospod

Jakob Munda
dež. sodni svetnik v pokoju

danes 19. t. m. ob 10 dop. po mnogoletni voljno prenašani boleznini, predviden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb preblagega pokojnika bo v nedeljo 21. marca ob 4 pop. iz hiše žalosti, Gradišče 14, na pokopališče k Sv. Križu, kjer se truplo položi v rodbinsko grobnico. — Sv. mašo zadušnice se bodo služile v župni cerkvi Marijinega Oznanenja.

Ljubljana, dne 19. marca 1926.
Globoko žalujoče rodbine:
MUNDA in Dr. ŽITEK.

Zahvala
Vsem, ki so z nami čutili, vsem, ki so pokojnico obsuli s prekrasnim cvetjem in jo spremili v tako častnem številu na njeni zadnji poti, naša najiskrenejša in srčna zahvala.

Ljubljana, dne 20. marca 1926.
Žalujoče rodbine:
Kušar, Zamida, Košir.

Zahvala. Ob smrti najinega edinca, nepozabnega in dobrega

Romana
sva prejela toliko izrazov resničnega in odkritosrčnega sožalja, da se ne moreva vsakemu posebej zahvaliti. Najlepšo zahvalo izrekava vsem Vam, ki ste res čutili z nama, najinemu sinku poklonili cvetje v slovo in ga spremili k večnemu počitku.
Ljubljana, dne 20. marca 1926.
Žalujoča roditelja A. in IV. LENARČIČ.

Zahvala. Vsem, ki so spremili našega nadvse ljubljeneega sina in brata, gospoda
Franca Perdih
k večnemu počitku, se najtopleje zahvaljujemo. — Posebna zahvala bodi izrečena tukajšnji duhovščini, g. dr. Čede za trud, da mu olajša bol za časa boleznini, tukajšnji požarni brambi in zastopstvu požarne brambe Prevalje, konzumnemu društvu ter vsem darovalcem cvetlic.
Laško, dne 18. marca 1926.
ŽALUJOČI OSTALI.

STARO ŽELEZO

in stare kovine vseh vrst kupuje **FR. STUPICA**, trgovina z železom in poljedel. stroji v Ljubljani, Gosposvetska c. 1.

»PLANIKE«
II. zvezek

14 Marijinih pesmi, zložila P. H. Sattner in E. Hochreiter. Partitura in glasovi 50 Din franko — vsak nadaljnji glas 4 Din. Založnik: Frančiškanski samostan v Ljubljani.

TRGOVINA!

Radi starosti, boleznini in ker sem brez otrok prodam mojo lepo, dobro vpeljano trgovino pod jako ugod. pogoji takoj, ali pa jo oddam v najem. Naslove reflektantov na upravo »Slovenca« pod: »Priložnost« št. 1849.

Mehanično umetno vezenje
zastorov, pregrinjaj, perla, monogramov, oblek itd., fino belo in barvastostanjanje, azuriranje, prediskanje
Matek & Mikeš, Ljubljana
Dalmatinska ulica št. 13
Edino brezkonkurenčno podjetje, najfiniša izvršitev, najnižje cene in najkvalitetnejša postrežba.

Priporoča se Vam za nakup in izvršitev **spalnic, jedilnic, gosposkih sob**
pisarniške oprave, kuhinj in drugega pohištva, katero imam vedno v zalogi prvovrstno blago, za katero se jamči. — **ANDREJ KREGAR**, mizarstvo in zaloga pohištva, nasproti kolodvoru Vižmarje-št. Vid nad Ljubljano. Zahtevajte cenik!

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš nadvse ljubljani soprog, predobri papa, stari papa in stric, gospod

Jakob Munda
dež. sodni svetnik v pokoju

danes 19. t. m. ob 10 dop. po mnogoletni voljno prenašani boleznini, predviden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb preblagega pokojnika bo v nedeljo 21. marca ob 4 pop. iz hiše žalosti, Gradišče 14, na pokopališče k Sv. Križu, kjer se truplo položi v rodbinsko grobnico. — Sv. mašo zadušnice se bodo služile v župni cerkvi Marijinega Oznanenja.

Ljubljana, dne 19. marca 1926.
Globoko žalujoče rodbine:
MUNDA in Dr. ŽITEK.

Zahvala
Vsem, ki so z nami čutili, vsem, ki so pokojnico obsuli s prekrasnim cvetjem in jo spremili v tako častnem številu na njeni zadnji poti, naša najiskrenejša in srčna zahvala.

Ljubljana, dne 20. marca 1926.
Žalujoče rodbine:
Kušar, Zamida, Košir.

Zahvala. Ob smrti najinega edinca, nepozabnega in dobrega

Romana
sva prejela toliko izrazov resničnega in odkritosrčnega sožalja, da se ne moreva vsakemu posebej zahvaliti. Najlepšo zahvalo izrekava vsem Vam, ki ste res čutili z nama, najinemu sinku poklonili cvetje v slovo in ga spremili k večnemu počitku.
Ljubljana, dne 20. marca 1926.
Žalujoča roditelja A. in IV. LENARČIČ.

Zahvala. Vsem, ki so spremili našega nadvse ljubljeneega sina in brata, gospoda
Franca Perdih
k večnemu počitku, se najtopleje zahvaljujemo. — Posebna zahvala bodi izrečena tukajšnji duhovščini, g. dr. Čede za trud, da mu olajša bol za časa boleznini, tukajšnji požarni brambi in zastopstvu požarne brambe Prevalje, konzumnemu društvu ter vsem darovalcem cvetlic.
Laško, dne 18. marca 1926.
ŽALUJOČI OSTALI.

Kupujte srečke za Orlovski stadion!

P. Lukas, Ljubljana
Sv. Petra cesta 7
se priporoča za izdelavo prvovrstnih škornjev, gorskih, lovskih, športnih ter vseh vrst luksuznih čevljev točno po meri.
Postrežba priljubljena in črna. Cene zmerno.

VODNE TURBINE
najnovejše konstrukcije - avtomatične regulatorje, zatvornice izdeluje in dobavlja
ING. F. SCHNEITER škofja Loka
Prvovrstne reference. Zahtevajte ponudbe! Konkretnine cen

Svilene klobuke in slamnike
v veliki izbiri, solidno blago, nizke cene, priporoča modni salon
STUCHLY-MASKE
LJUBLJANA, Židovska ulica 3

RAZPIS.
Okrajni zastop v Laškem odda potom pismene ofertalne licitacije
STAVBNA DELA na progi Trbovlje kolodvor, Trbovlje kraj, v proračunanem znesku 234.000 Din.

Načrti in nastavki proračunov so ponudnikom na vpogled v pisarni okr. zastopa v Laškem od dne 23. do 30. marca t. l. dnevno od 8. do 11. ure. Rok za vložitev ponudb poteče dne 7. aprila t. l. ob 11. uri. Vsaki ponudbi je treba položiti 5% proračunljene vsote kot kavcijo, bodisi v gotovini ali v vrednostnih papirjih. Podpisani si pridržijo pravico, oddati dela posamič ali skupno.
LAŠKO, dne 17. marca 1926.
Gerent: dr. Fran Roš.

Klobuk brezplačno
dobi **10. dama** ako kupi novega vsaka v modnem salonu
E. DJUKANOVIC, Ljubljana, Sv. Petra cesta 27 (poleg hotela Tratnik) —
Brezplačno se dobile klobuk: Amalija Ankon, Sava, T. Grošelj, Poljanska cesta, Milica prof. Ravnikova, Velkavrh, Sv. Petra nasip.

Razpis.
Stavbeni odsek na Laverci razpisuje dovršitev v surovem dograjene **zgradbe osnovne šole in gasilskega doma na Laverci.**
Interesentom so na razpolago vsi tozadevni podatki pri načelniku odseka vel. pos. gosp. Ivanu Ogrinu na Laverci. Ponudbe je vložiti v zapečateni kuverti z napisom »Osnovna šola in gasilni dom na Laverci« do 12. ure dne 25. marca t. l. pri imenovanem odseku. Stavbeni odsek si pridržuje pravico delo oddati po lastnem predvidku.
Laverca, dne 17. marca 1926.
Odbor za zgradbo šole na Laverci pri Ljubljani.

Cenjene gospodinjce!
Znano nam je, da imate marsikatero skrito željo, kateri bi radi ugodili, vendar Vam zato le čestokrat primanjkuje denarja. Ali ne bi bili veseli, če bi kje našli zlatnik, s katerim bi lahko poljubno razpolagali?
Poslušajte in zapomnite si!
V vsakem tisočem kosu mila **„Gazela“** se nahaja pravi prisilni zlatnik.
Zato pridno perite s tem milom, ki bo temeljito očistilo Vaše dragoceno perilo, vrhu tega boste pa v njem našli zlatnik, za katerega boste lahko zase, za svojega moža ali za svoje otročičke kaj lepega kupili!

GAZELA MILO

Naznanilo.
Podpisani javljajo, da se en del skupne pisarne, in sicer gg. **Dr. ALOJZIJA KOBALA** in **Dr. OTONA PAPEŽA**, PRESELI dne 20. marca 1926 v **Frančiškansko ulico št. 10, I. nadstr.** dočim ostane drugi del, to je pisarna g. **Dr. FRAN NOVAKA** v dosedanjih prostorih,
Dalmatinska ulica št. 3.
Dr. Fran Novak. **Dr. Alojzij Kobal.** **Dr. Oton Papež.**

Potrrega srca naznanjamo vsem sorodnikom in znancem pre-tužno vest, da je naš ljubljani, nepozabni oče, tast in ded, gospod
Jurij Pfeifer
inšpektor finančne kontrole v pokoju
sinoči, dne 19. marca ob pol 9 zvečer Bogu vdan za večno odšel od nas. — Pogreb blagega pokojnika se vrši v nedeljo, dne 21. marca ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Rimska cesta 12, na pokopališče pri Sv. Križu. — Prosi se tihega sožalja.
Ljubljana, dne 20. marca 1926.
Franja Pfeifer, soproga. — Mara Žvan rojena Pfeifer, dr. Ciril Pfeifer, ministerialni podtajnik, Ing. Metod Pfeifer, otroci. — Anton Žvan, davčni nadzornik, zet. — Angela Pfeifer rojena Prešeren, sinaha. — Cirilček in Janko, vnuka.
Brez posebnega obvestila

Zahvala. Ob smrti najinega edinca, nepozabnega in dobrega
Romana
sva prejela toliko izrazov resničnega in odkritosrčnega sožalja, da se ne moreva vsakemu posebej zahvaliti. Najlepšo zahvalo izrekava vsem Vam, ki ste res čutili z nama, najinemu sinku poklonili cvetje v slovo in ga spremili k večnemu počitku.
Ljubljana, dne 20. marca 1926.
Žalujoča roditelja A. in IV. LENARČIČ.

Zahvala. Vsem, ki so spremili našega nadvse ljubljeneega sina in brata, gospoda
Franca Perdih
k večnemu počitku, se najtopleje zahvaljujemo. — Posebna zahvala bodi izrečena tukajšnji duhovščini, g. dr. Čede za trud, da mu olajša bol za časa boleznini, tukajšnji požarni brambi in zastopstvu požarne brambe Prevalje, konzumnemu društvu ter vsem darovalcem cvetlic.
Laško, dne 18. marca 1926.
ŽALUJOČI OSTALI.

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozil, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Poseben oddelček za popravila, emajliranje in poniklanje dvokoles, otroških vozil, šivalnih strojev itd. Proslaja na ohroš! Ceniki franco!

„TRIBUNA“ F. B. L. Ljubljana, Karlovca cesta št. 4

KRAPINSKE TOPLICE Gričar & Mejač
Selenburgova ulica.
Pravi angl. gumiplašč od 200.— Din naprej. Nepremoljivi lodni za pelerine, plašče in športne obleke. 1286

Važno za trgovino, industrijo in obrt!
Naznanilo o otvoritvi
špecialne delavnice in popraviljalnice tehtnic na Velikem Stradonu št. 11 (ob Opekarski cesti) Ljubljana. Delavnico odvarja g. Karol Ussar, ki je v tej stroki nedvomno specialista. Vsled njegove dolgoletne izkušnje v stroki decimalnih, precizijskih in mostnih tehtnic in uteži, bodo vsa dela, izšla iz te delavnice brezhibna in zanesljiva.

Hitro postrežbal Solidne cene!
Za naročila se priporoča **Karol Ussar**, izdelovatelj tehtnic.

Krasni dunajski modeli v salonu P. Barborič, Ljubljana, Mestni trg 7
Velika izbira svilenih klobukov, Slamniki od Din 60.— naprej, cvetlice, trakovi itd.
Preoblikovanje slamnikov po najnovejši modi. Cene priznane nizke.

Pri znano dobri in solidni postrežbi se prodaja vsake vrste pomladanskega modnega, manufakturnega blaga s 1. marcem 1926 po **znatno reduciranih cenah** v Modni man. trgovini **IHL & KÜHAR** prej **KARL SOSS**
Prešernova ulica 2 MARIBOR Aleksandrova cesta 9

ZA VELIKONOČ NOV KLOBUK
moram imeti! Kje naj ga kupim? Najceneje ga kupiš v dobrotorni trgovini klobukov **JOS. POK** nasl. **A. JAMNIK**, Ljubljana, Stari trg 14.
Velika zaloga najnovejših novosti klobukov in čepic.

Nova križarska vojska otrok.
Francoski epikal Henry Bordeaux. 2
Prevedla K. H.
Toda gospod župnik, ki je vedno rad imel ilustracije in ki so ga že v semenišču za takega spoznali, ker je rad preslikaval okraske starih brevirjev, si je nadel veliko nalogo: prenoviti hoče pročelje. Krepostim se je odpovedal, ker je njihovo stanje brez dvoma prevečno. K vsi sreči pa so mu ostali še grehi. Svoje upanje stavi v grehe. Začel je s podrobnostmi. Napuh se ima njemu zahvaliti za prenovljeno modro barvo. Če se hudobe, ki trgajo lakomnika, reže v popolnoma novem smehu, — v onem grdem voltairskem*) smehu, zagotavlja gospod dekan in župnik v Lanslebourgu, ki pozna pesnike — pri tem smehu gospod župnik iz Avrieuxa ni nedolžen. Že bolj pogumno je vsega preslikal požrešneža v gornjem kvadratu in nekaj je še celo iz svojega dostavil. Požrešnež se zdaj ves blesteč smeje s stene: debeluhar z debelimi ustnicami, zabuhel in trebusast; jaha velikansko svinjo in v vsaki roki drži steklenico. V srdu na pijanost, ki onečašča njegovo župnijo, se je slikar prepustil svoji nevolji; kjer se je prvi slikar zadovoljil z eno steklenico, jo je drugi podvojil, da bi bolje predočil, kako je zlo napredovalo. In z dovršeno umetnostjo je uredničil enega onih pestrih lepakov, ki jih nabijajo po šolah in ki imajo nalogo, da predočujejo in pobijajo posledice alkohola s slikami izrazitih pijancev.
Zdaj se peča župnik-slikar z lenobo, ki mu povzroča veliko skrbi. Debela ženska, nemarno sedeča na travi, bi o morala predstavljati. Ne ve pa se natančno, ali sedi ali pa samo visi v zraku pred kravo. Verjetno je, da gospod župnik še nikoli ni videl debele, sedeče ženske. Ali pa ne pozna pravil perspektive, zakaj slika jo tenko in oglato. Na širino zavzema veliko prostora, toda globine ji manjka. Odrpta usta

Vabilo
na **XXV. redni občni zbor**
Okrajne hranilnice in posojilnice v Škojji Loki
registrovane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil v torek, 30. marca 1926 ob 16. uri v hranilnični sejni dvorani.
Dnevni red:
1. Potrjenje letnega računa za l. 1925.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Slučajnosti in predlogi po § 36. pravil.
§ 35. pravil: V slučaju, ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, se vrši čez pol ure na istem prostoru in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati ne glede na število navzočih.
Škojja Loka, dne 17. marca 1926.
NAČELSTVO.

NI VSE ZLATO
kar dobiti iz inozemstva! — O tem se lahko prepričate, ako primerjate izdelke in cene poslovnih knjig
knjigovoznice R. T. D. v Ljubljani
Kopitarjeva ulica št. 6/II in pa tuje blago.

PRAŠKE GNJATI in vsakovrstne mesne izdelke, razne vrste SIRA in zaklano PERUTNINO — čajno MASLO — KOMPOTE — sadne sokke, vino v buteljkah, čaj, rum, konjak, priporoča **A. PIBERNIK** delikatesna trgovina: **LJUBLJANA — VODNIKOV TRG. 1767**

30% Elektr. žarnice, Elektr. motorji, Elektr. svetilke, Elektr. aparati za kuho in grejte
Radio-aparati, kompl. aparati, 234 svetilk
30% pod dnevno ceno
ELEKTRO COMPANY
LJUBLJANA, SV. PETRA C. 25

Pozor krojači, šivilje, nešivilje!
Kroje za dame in gospode izdeluje po meri; modni listi samo 120 Din s slov. učnim poukom, po katerih mere krojači ali šivilja skrojijo obleko. Spec. tečaj za krojaške mojstre, šivilje, pomočnike, pomočnice in nešivilje; pričetek 6. aprila. Tečaj potom pošte. Vpisovanje in informacije daje: Oblastv. konces. v Franciji in Angliji diplom. **KROJNA ŠOLA — STARI TRG št. 19, I. nadstropje — LJUBLJANA.**

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja **PREMOG** iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
inozemski premog in koks
vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni žehoslov in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete
Naslov: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15. II.

Obiščite nas v naših novih prostorih Selenburgova ulica 1
Tam vam nudimo:
Vse običajno drogerijsko blago, kemikalije, zdravstvene in kozmetične preparate itd. - najfinije francosko, nemško in angleško parfimirano in navadno mila, parfume vseh vrst in znamk, ereme, puder itd. fotografske aparate in potrebščine, kakor plošče, papir itd. itd. svetlovoznanih tovarov.
Bogata izbira! Najboljša kakovost!
Cene izredno nizke!
Se priporoča cenj. občinstvu
DROGERIJA „ADRIJA“
Ljubljana, sedaj Selenburgova ulica 1

Prinesite do 23./III. naš oglas: **„Veliko denarja izgubite“**
KARL POLLAK D. D. LJUBLJANA
Dunajska cesta 23.
(na dvorišču) (na dvorišču)
Ne vprašajte: zakaj?! Pridite in prinesite s seboj oglas, ampak ne kupite še! sicer se boste kesali. Oglas nam tudi lahko pošljete po pošti in zapišite na kuverto jasno „Velika noč“. Obenem zabeležite Vaš točni naslov!

Poravnajte naročnino!
ALUMINI
kompl. garnitura 12 kom. kakor na sliki franco dom samo **Din 300.—** proti predplačilu ali povzročju
Cerikveni zvonovi, armature in surovi odlitki

— pravkar zeha — so podobna črni peči. In slikar je brezdvomno hotel nadomestiti pomanjkljivosti v risbi z bleskom barv. Živordeča lica in ognjenordeči lasje ga popolnoma zadovoljujejo. Kljub temu pa ga celota muči. Ni izmed umetnikov, ki so vedno zadovoljni sami s seboj. Pozna strah in muke mojstrov. Zato ga slišita otroka, ki sta za njegovim hrbtom, kako zdaj pa zdaj vzdihne:
»Čudež bi bil potreben! Čudež bi se moral zgoditi!«
Mar Maurieune ni zemlja čudežev? Toliko vojnih dogodkov jo je napravilo sposobno in vredno, da bi se godili čudeži v njej. Največji poveljniki so jo prehodili na poti v lepo Italijo, odkoder se zdi, da prireša časih večer preko Alp pesmi. Celo njena revščina jo je ločila od gmočnih dobrin. Osvetljena kakor človek, ki ga ni drugega kot kot in koža, je ta pokrajina vsa podobna onim mi tičnim osebam, svetnikom, katerih življenje je le še v pogledu in ki hrepeni proti nebu kakor lilije na koncu svojih dolgih stebel.
Čudež bi se moral zgoditi!
Že prav, toda izprosil ga je treba pri Naši ljubi Gospe s Karmela. Ančka in Lipe sta že bila tam, vkljub temu da sta še majhna. Svetišče je vzdano v skalo ob poti preko Fréjusa, dve uri nad Modano*, v najbolj divji samoti. Že od najstarejših časov, najmanj izza Karla Velikega sem hodijo ljudje tja na božjo pot. Spominisce plošče kraste stene. V notranjosti žubori potoček. Pobožen smotar, ki je prišel z gore Karmela v aPlestini in prinesel od tam svete spominke, je bil v smrtni nevarnosti na mestu, kjer je zdaj kapelica. Že je padel v prepad, ko je poklical Devico na pomoč in Devica mu je podala roko. Dosti jih je bilo, ki so grajali nevarni kraj svetišča, postavljenega v zahvalo in ki so ga hoteli prenesti nekoliko proč na varnejše mesto. Zato so postavili novo kapelico in staro podrla. Toda ta je v hipu znova

zrastla na starem mestu, nova pa se je podrla. Ved tem znamenjem božje moči so se ljudje morali ukloniti.
Vrh tega je pred svetiščem Matero božje v Karmelu dvanaest postaj Križevega pota, katerih postanek je prav tako obudovanja vreden. Kmetski iz Modane, ki je bil na potu v Bardonnèche, je napadel ogromen volk, ki je bil prišel iz gošče; za obrambo je imel kinet samo palico. Joj, če bi mogel doseči kapelico, ki ni bila bogvejak oddaljena! Tam bi bil na varnem. In pričel je klicati Marijo na pomoč, obljubljač, da ji sezida v zahvalo oltar, če uteče grozovitosti divje zveri, ki je imela gotovo slabe namene. Volk se je naprej umaknil, toda čez hip se je vrnil. Nov naskok, nova obljuba. Dvanaestkrat se je napad ponovil in dvanaestkrat tudi obljuba.
Mali Lipe, ki so mu zgoraj omenjeni čudeži čisto novi, ker ve zanje šele od včeraj, se nekoliko pohujšuje nad dvomi gospoda župnika. Čudež! Kaj pa je to posebnega! O, ko bi vse slikal! Hitro bi pričel moliti in Devica Marija bi sliko dokončala. Toda morda pa Devica ne ljubi prav posebno debelih, sedečih žensk? O, če bi šlo za Jezuščka, ležečega v hlevcu na slami, ali za Mater božjo, oblečeno v belo in zlato, ali tudi za svetnike takšne vrste, kakor je sv. Tomaž, ki je naslikan na oltarski steni cerkve v Avrieuxu in ki hodi po sinji cesti, spremljan od treh vitezov, ki imajo dolga peresa na klobukih, bi pa prav gotovo pomagala, brez najmanjšega dvoma.
Ravno ko je gospod župnik nehal ponavljati svoj obupni vzklik: — Čudež bi se moral zgoditi! — je gospod učitelj Mussillon stopil skozi vrata ograje in se prikazal za skoraj stisnjenima glavicama Ančke in Lipeja. Gospod učitelj Mussillon nosi na koncu dolgega trupa brado in koničast nos, naočnike in mehak klobuk. Pridno se briga za otroke in skuša uvesti v občino pravila higijene. Zaradi tega ga imajo ljudje za čudaka. Povsod se sklicuje na znanost in napredek, a ljudje se ne menijo dosti za vse to. Proti župniku je vpluden, toda gospod župnik mu ne zaupa

* Modan (izg. Modan) je mestice na Savojskem, pri severnem izhodu predora, ki vodi od Turina skozi Mont Cenis na Savojsko, v Francijo

Priloge: 5. zvezek: Orez Dušica Roman. 1. del 16 Din 9. zvezek: Conan Doyle: V libijski puščavi. Roman. 12 Din. 10. zvezek: Bernett: Živ pokopan. Povest. 8 Din. 11. zvezek: Canelli: Izpoved socialistična (Oj socialistična do duhovnika) 16 Din. 13. zvezek: E. Leblai: Šumi, stumi Drava. Critico iz mariborske zgodovine. 5 Din. 14. zvezek: Ljuban: Slovenske gorice. 7 Din. KOL.

Edino največje in najmodernejše podjetje
specielno te vrste v Sloveniji

Velepražarna kave
Meznarič Rado, Maribor, Glavni trg šte. 21

Telefon interurban 476
Brzojavi: Meznarič Maribor
Trgovci zahtevajte ponudbe

KLOBUKE

v vseh modernih barvah iz
volne Din 68", moderna
oblika 76", iz zajeje dlake
180", specijaliteta „ITA“
240", iz slame navadni 24",
Girardi 29", boljši 48", fini
80", Mania 129", Panama 249" razpošilja

Veletrgovina R. Sternecki, Celje št. 18

Vzorec manufacture se pošljejo na ogled,
ustrani cenik z čez 1000 silkami čez razne
domače potrebišine pa zastoj. Kdor pride z vlakom,
dobi nakupu primerno povratno vožnje.
Trgovci engro cene. — Trgovci engro cene.

1 pomočnik - prirezovalac
za večje kartonažno tovarno v bližini Ljubljane,
se sprejme. - Reflektira se le na dobro moč.
Zadovoljivi prejemki, stalno mesto. — Ponudbe z
zahtevki pod: „Marljiv št. 1764“ na upravo lista.

Priporoča se novo in moderno
urejeno specijalno podjetje
za fino in elegantno
pohišstvo
tovarna pohišstva
A. Amann — Tržič

Skladišče
prostorno **1 lopa** v mestu ali predmestju,
in suho, in se vzame za stalno v
najem. — Naslov se poizve v upravnishvu lista
„Slovenec“ pod šte. 1961.

AUTOMOBILI
„ALFA ROMEO“ in
„DE DION BOUTON“

Reflektanti, ki žele podzastopništvo ali oni,
ki žele auto kupiti, naj se obrnejo na adresu:

Generaino zastopstvo za
automobile „ALFA ROMEO“ in
„DE DION BOUTON“, Subotica.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška pošttoparobrodna linija.
Generalno zastopstvo za kraljevno SHS.
Zagreb, Trg I. šte. 17

Redni potniški promet:
Hamburg—Cherbourg—Southampton v
Novi York in Kanado
Cherbourg—Liverpool—Southampton v
Južno Ameriko
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos
Aires, San Paolo.

Odprava potnikov 1., 2., 3. razreda. — Kabine 3. razreda
z 2 in 4 posteljami. — Udobnost. — Sigurnost. — Brzina.

Podzastopstva:
Beograd, Karađorđeva ulica 91. — Ljubljana,
Kolodvorska ul. 26. — Metković, Ivo Verana. —
Split, Dioklecijanova obala 8. — Vel. Bečkerek,
Princese Jelene obala št. 7.
Brzoj. naslov na vsa gornja podzastopstva „ROYALMAIL“
Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro:
Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gružu.
Naslov za brzojavke: Prometna banka.

Drž. zdravilišče toplice **DOBRNA** pri **CELJU**.

Sezija se prične v zdravilišču letos že dne
15. aprila in se dovoljujejo do zaključno 14. junija
izredni popusti vsem: drž. uslužbencem, častnikom,
svečnikom, penzionistom, vojnim invalidom in
rodb. članom vseh teh navadenih, nadalje svojem
pomrlih in padlih vojakov, vojnim sirotam, ruskim
invalidom, ruskim beguncem, nameščencem samo-
upravnih mest in članom vseh bolniških blagajin.

Vsak izmed navedenih plača za 20 dnevno
zdravljenje enkratni pavšalni znesek 1340 Din in
dobi: Vožnjo iz Celja na Dobrno, stanovanje, do-
bro celodnevno hrano (zjutraj, opoldne in zvečer),
20 kopeli, zdravniško preiskavo in vožnjo nazaj v
Celje. Prijave je poslati upraviteljstvu zdravilišča.

Vsi drugi imajo do 15. junija 25% popusta pri
vseh cenah. Za glavno sezijo so to leto cene zelo
ugodne, take znatno znižane. Obširni prospekti
na razpolago. 1732

Lepa
velikonočna darila
kot ročne torbice, manikure,
kasete ter različne druge usnjate
izdelke, toaletno milo itd.
priporoča tvrdka
F. M. SCHMITT
Ljubljana, Pred Skofijo št. 2

Pozor pred manjvrednim tujezemskim blagom!

Zahtevajte pri nakupu edinole domači prvovrstni, garantirano $10/15$ odstotkov
fosforne kisline vsebujoči in v vodi raztopljeni

Superfosfat znamke „Danica“

Najboljša kakovost in brezkonkurenčne cene! Pazite na znamko „Danica“, ka-
tero nosi vsaka originalna vreča!

Naročila sprejema:

„DANICA“ d. d. za kem. proizvode, Zagreb. Zastop: Ljubljana, Poljanski nasip 48.

Čuvajte se tujih manjvrednih izdelkov!

Zlato imate v hiši,

če perete z
**ZLATOROG terpen-
tinovim milom!**

Da vpeljemo Zlatorog terpen-
tinovo milo tudi tam, kjer se
dosedaj še ni uporabljalo,
vprešamo od 1. avg. 1925 v
vsaki fisočeri komad tega mila
pristen zlatnik po 10 frankov.
Dosedaj se je že mnogo zlat-
nikov našlo. Kupite Zlatorog
terpent. milo in prepračite se
o njegovi neprekosljivi kako-
vosti. Mogoče, da najdete tudi
Vi zlatnik!

Gorske čevlje, navadne čevlje na zadrgo, san-
dale, pletene opanke, potrebščine za lov in šport

Znamke „FAVORIT“

izdeluje najsolidneje v lastnih delavnicah

Domača tvornica remena i kožne obuče d. d.
Z. GREB, Za rtnica

Poštni predal 286. Telefon št. 20-54.

samo iz 1a materiala po najnižjih cenah.

Dnevna kapaciteta 300 do 400 parov
Zahtevajte cenik!

Pisarna tvrdke
STEGU in drugi

komanditna družba za strojno in električno
industrijo in častno zastopstvo lipskih vzor-
nih velesejmov, Ljubljana

se nahaja od 1. marca t. l. v postop-
ju pokojniškega zavoda. Gledali-
ška ulica št. 8/II.

LOKOMOBIL
70—100 HP, dobro ohranjen, po možnosti s stolbo-
rešetkovim vatralom (Treppenrostfeuerung) — se
TAKOJ KUPI. — Ponudbe na g. FR. DOLENCA
v Planini pri Rakeku.

VABILO na
XVII. sejo upravn. odbora

»Hranilnice kmečkih občin v Ljubljani«,
ki se vrši dne 31. marca 1926 ob 15. uri (3. uri)
popoldne v sejni dvorani »Zadružne gospodarske
banke, d. d. v Ljubljani«, Miklošičeva cesta.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika XVI. seje upravn. odbora.
2. Poročilo ravateljstva o poslovanju v
XV. upravnem letu.
3. Poročilo pregledovalnega odseka.
4. Odobritev rač. zaključka za uprav. l. 1925.
5. Slučajnosti.

Janez Debeljak l. r.

t. ž. predsednik upravn. odbora.

VABILO na
REDNI OBČNI ZBOR

ki ga bo imela

»Elektrarna Škofja Loka in okolica« d. d.
v Škofji Loki dne 11. aprila 1926 ob pol 12. uri
v mestni dvorani, Glavni trg št. 121.

Dnevni red:

1. Poročilo predsedništva.
2. Poročilo nadzornega sveta.
3. Odobritev bilance in računskega zaključka.
4. Slučajnosti.

Vsak delničar, ki se hoče udeležiti obnega
zbor mora vložiti svoje delnice ali bančna po-
trčila o deponiranih delnicah v družbeni pisarni
(Škofja Loka, Spodnji trg št. 57) v osmih dneh ali
vsaj dve uri pred občnim zborom. (Pisarna je od-
prta vsak delavnik od 8. do 12. in od 14. do 18.
ure, ob nedeljah pa od pol 10. do pol 11. ure).

Na podstavi tega pologa se izda delničarju
legitimacija, ki se glasi na ime ter navaja število
založenih delnic in glasov, pripadajočih nanje.

Škofja Loka, dne 22. marca 1926.

Predsedstvo.

Vložil bi svoj denar

v hišo v mestu ali v posestvo na deželi.
Ponudbe z navedbo vrednosti in pogojev
prosim pod šifro: »Rentabilnost« št. 1890
na upravnishvo »Slovenca«.

Inžinirske študije 2-3 let
na visoki tehnični šoli v Belgiji.

Brez nastopnega izpita. Spričevalo zrelosti
začočca. — 3-letni kurzi: inž. elektro-meh., inž.
industr., inž. konstruktiv. aeronautike, inž. radio.
— 2-letni tečaj: inž. konstrukt. avtomobilov in
motornih čolnov, inž. za betonske zgradbe, inž.
kemije, inž. metalurgije, inž. colonial. (mesta za
afriške kolonije). Za absovente učitelj. učnih za-
vodov 1 leto. — Specialni tečaj francoskega jezika.
Tudi dame imajo pristop k študijam. — Dnevni
in večerni tečaji. — Pristojbina za študij 580 belg.
frankov. — Vpisna taksa 30 belg. frankov. Kore-
spondenca v vseh jezikih. Program študija, pogoje
in informacije daje:

M. Ing. V. Vicienik Secrétaire-General de l'
Institut Supérieur Technique et Colonial
Service Sec. 25. Blvd. de la Constitution
LIEGE, Belgique.

STARO ŽELEZO

vsake vrste in vsako količino kupuje
Viktoria Panholzer — Ljubljana
Pražakova ulica.

MNOGO DENARJA!

truda in neprilik si lahko prihranite, ako bodete
nabavili Vaše potrebe v vsakovrstni OPEKI —
PORTLAND-CEMENTU — i. dr. stavbenih po-
trebščin pri tvrdki ARTUR AGLIČ — REČICA
OB PAKI — Opeka zidna, strešna, gladka in za-
rezana, kakor tudi cement nedosežne kakovosti
iz najiminitnejših tovarov stalno v zalogi, po naj-
nižjih cenah in najudobnejših dobavnih pogojih!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzojav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon šte. 57. 470 in 979

Račun poštno ček. urada št. 11.945

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novisad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled
Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—, vloge nad Din 200.000.000.—

Trgovski krediti, eskompt menic, lombard vrednostnih papirjev, Sales deposits, nakup in prodaja valut in deviz, vloge na tekoči račun in vložne
knjižice. — Direktno zveze z vsemi svetovnimi bankami.

Izvršuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. — Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.